

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Katedra národního hospodářství

Denisa Řezníčková

**Rozdělení zisku v kapitálových společnostech –
Komparace právních systémů v České republice,
Spojených státech amerických a Ruské federaci**

Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Ilona Bažantová, CSc.

Katedra: Katedra národního hospodářství

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 10. 12. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 173 849 znaků včetně mezer.

diplomantka

V Praze dne 10. prosince 2023

Poděkování

Za odborné vedení mé diplomové práce, velkou míru trpělivosti a ochoty, lidský přístup a také za cenné a podnětné rady při zpracovávání práce děkuji vedoucí práce doc. JUDr. PhDr. Iloně Bažantové, CSc.

Obsah

Úvod.....	1
1 Teoretický úvod do rozdělení zisku v kapitálových společnostech.....	5
1.1 Politika distribuce zisku / Dividendová politika společnosti.....	5
1.1.1 Základní ekonomické ukazatele ovlivňující výklad podílu na zisku	7
1.2 Základní podoby rozdělení zisku.....	9
1.2.1 Hotovostní a nehotovostní výplata zisku	9
1.2.2 Pravidelná a nepravidelná výplata zisku	11
1.2.3 Podle druhu podílu, se kterým je výplata zisku spjata	12
1.3 Chronologie výplaty podílu na zisku.....	12
1.4 Daňové dopady	14
2 Česká právní úprava rozdělení zisku v kapitálových společnostech	15
2.1 Typy rozdělení zisku	17
2.1.1 Peněžitý a nepeněžitý podíl na zisku.....	17
2.1.2 Nerozdělení podílu na zisku	17
2.1.3 Výplata podílu na zisku třetím osobám.....	17
2.1.4 Pevný podíl na zisku	18
2.1.5 Záloha na podíl na zisku.....	19
2.2 Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku v ČR	20
2.3 Daňové souvislosti.....	23
2.3.1 Účtování o rozdělení zisku a jeho výplatě	24
3 Právní úprava rozdělení zisku v kapitálových společnostech v USA – stát Delaware.....	26
3.1 Typy rozdělení zisku	28
3.1.1 Peněžitý a nepeněžitý podíl na zisku.....	28
3.1.2 Nerozdělení podílu na zisku	29
3.1.3 Výplata podílu na zisku třetím osobám.....	30
3.1.4 Pevný podíl na zisku	31
3.1.5 Záloha na podíl na zisku.....	31
3.2 Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku v Delaware	32
3.3 Daňové souvislosti.....	35
3.3.1 Účtování o rozdělení zisku a jeho výplatě	37
4 Právní úprava rozdělení zisku v kapitálových společnostech v Ruské federaci.....	39

4.1	Typy rozdělení zisku	41
4.1.1	Peněžitý a nepeněžitý podíl na zisku.....	41
4.1.2	Nerozdělení podílu na zisku	42
4.1.3	Výplata podílu třetím osobám	43
4.1.4	Pevný podíl na zisku	43
4.1.5	Záloha na podíl na zisku.....	44
4.2	Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku v Ruské federaci.....	45
4.3	Daňové souvislosti.....	47
4.3.1	Účtování o rozdělení zisku a jeho výplatě	49
5	Komparace rozdělení zisku v České republice, Spojených státech amerických – státu Delaware a Ruské federaci	51
5.1	Typy rozdělení zisku	52
5.2	Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku.....	57
5.3	Daňové souvislosti a účetní aspekty	59
	Závěr.....	63
	Seznam zkratk	66
	Seznam použitých zdrojů	67
	Abstrakt	76
	Abstract	78

Úvod

Rozdělení zisku v kapitálových společnostech je jedním z nejdůležitějších rozhodnutí v rámci celého řízení chodu společnosti a dalším rozhodování o jejím směřování. Cílem této diplomové práce je vysvětlení rozdělení zisků mezi několika právními systémy, poskytnutí průřezové orientace v této problematice a nastínění základních koncepčních a ideologických rozdílů, popřípadě shod, při distribuci zisku kapitálových společností napříč třemi státy – Českou republikou, Spojenými státy americkými – stát Delaware a Ruskou federací.

Prvním dílčím okruhem této práce je vymezení fungování základních institutů spojených s rozdělením zisku, konkrétně se práce zabývá rozdělením zisku v peněžité i nepeněžité formě, možnostmi nerozdělení zisku, výplatou zisku třetím osobám odlišným od společníků nebo akcionářů, podíly na společnosti spojenými s pevným podílem na zisku a výplatou záloh na podíl na zisku.

Druhý dílčí okruh se zabývá předpoklady pro rozdělení zisku. To zahrnuje typizaci osob, které rozdělení zisku společnosti navrhuje, rozhodují o něm a zajišťují jeho vyplácení. Dále bude práce odpovídat na otázku, jaká kritéria je třeba splnit pro to, aby mohl být podíl na zisku řádně vyplacen, tedy jak je definováno zpravidla bilanční a insolvenční kritérium.

Třetí dílčí okruh věnuje pozornost daňovým aspektům ovlivňujícím distribuci podílu na zisku, a tedy otázkám, zda se v daných jurisdikcích uplatňuje systém dvojího ekonomického zdanění, jakou daň odvádí společnost ze svého příjmu (pokud vůbec) a jaké jsou sazby daně pro jednotlivé typy společníků nebo akcionářů.

Práce bude členěna do pěti kapitol. První bude obsahovat teorii rozdělení zisku. Následující tři kapitoly (tedy kapitola druhá až čtvrtá) se budou věnovat jednotlivým jurisdikcím zvolených pro tuto práci. Pátá komparativní kapitola srovná zjištěné poznatky. V závěru bude výsledek komparace vyhodnocen.

Téma práce autorka zvolila z důvodu, že rozhodnutí o rozdělení zisku je širokospektrální víceoborové rozhodnutí, ve kterém hraje významnou roli nejen právní regulace kapitálové společnosti, ať jsou její mantinely stanoveny zákony, zakladatelskými právními jednáními, či jinými interními dokumenty společností, ale také daňové, ekonomické a politické souvislosti, které bývají významným, a v krajních případech i jediným aspektem při navržení struktury transakcí s dopady na účetní výkaznictví společností, kdy mezi tyto transakce se řadí i rozdělování zisku v jeho různých podobách, o čemž bude pojednávat teoretická kapitola této práce.

Často kromě faktoru významné úspory na dani při rozhodování o rozdělení zisku zaujímá významnou roli i psychologický aspekt, neboť ne všechna rozhodnutí se dějí na racionálním

základu, kdy tomuto tématu se blíže věnuje obor behaviorální ekonomie. Necitlivě nastavená politika společnosti o rozdělení zisku společnosti může významně ovlivnit postoj potenciálně důležitého společníka, akcionáře, případně jiné osoby, která má právo se podílet na rozdělení podílu na zisku nebo o něm rozhodovat (v této diplomové práci je společně budeme také společně nazývat jako investory), ke společnosti (investor se například může rozhodnout o vystoupení ze společnosti, nebo odmítne poskytnutí příplatkové povinnosti). Všechny tyto aspekty se posléze promítají do rozhodování o tom, zda se vůbec zisk společnosti rozdělí, kdy se rozdělí, a dále v jaké formě, v jaké výši a komu se rozdělí.¹

Úvodní teoretická kapitola si klade za cíl osvětlení problematiky rozdělení zisku z komplexnějšího hlediska. Věnuje se vymezení základních pojmů a rozvinutí teorie rozdělení zisku, včetně motivů pro uskutečnění takové transakce a dělení distribuce zisků v kapitálových společnostech, které se nutně nemusí dít pouze na úrovni rozdělování přebytečné likvidity investorům ve formě peněžní nebo nepeněžní výplaty. Kapitola detailně nevysvětluje matematické modely spojené s výplatou podílu na zisku, nicméně osvětluje podstatu a možnosti ekonomického chování společností při distribuci zisku. Práce se nebude zabývat likvidačním rozdělením zisku, zpětným odkupem akcií, rozdělením akcií nebo vydáním nových akcií, přestože jsou tyto metody některými odbornými publikacemi považovány za způsoby rozdělení zisku a v úvodní kapitole jsou okrajově zmíněny.

Pro komparativní část práce byla vybrána právní úprava rozdělení zisku v kapitálových společnostech ve třech zemích, a to jako potenciálně zajímavá osa mezi systémy napříč různými právními kulturami. Na straně jedné zastupuje v této práci západní angloamerickou kulturu stát Delaware s výrazně precedenčním common law systémem Spojených států amerických. Tato práce byla zúžena pouze na tento jediný americký stát, neboť se právní a daňová úprava této problematiky v jednotlivých státech USA odlišuje. V Delawaru je zaregistrováno v rámci Spojených států amerických více než 1,9 milionu amerických společností, včetně více než 60 % společností umístěných v žebříčku Fortune 500 ke konci roku 2022. Jsou zde registrované z poměrně široké škály důvodů – od příznivého nastavení daňového systému po množství judikatury na obchodněprávní témata, a tedy i možnou předvídatelnost výsledku případného

¹ ŠKAPA, S.; FOJTŮ, K. Dividendová strategie – součást behaviorální ekonomie. *Trendy ekonomiky a managementu* [online]. 2013, 7(17), 40 [cit. 2023-12-09]. ISSN 1802-8527. Dostupné z: <http://dspace.vutbr.cz/handle/11012/30720>

soudního sporu. Není tedy náhoda, že množství učebnic o americkém právu i korporátních financích odkazuje právě na úpravu v tomto státě.^{2,3}

Na straně druhé pak bude pojednáno o úpravě rozdělení zisku v kapitálových společnostech v Ruské federaci jako o potenciálně zajímavému protipólu, což bude tato práce zkoumat. Přestože tato část práce bude vycházet z oficiálně dostupných zdrojů, práce byla zadána před vypuknutím válečné situace na Ukrajině, od které se právní a podnikatelské prostředí v Ruské federaci destabilizovalo do mnohdy nepředvídatelné míry, a to zejména, nikoliv však výlučně, pro společnosti, které vyplácejí podíl na zisku investorům do zahraničí.⁴ Nelze vyloučit, že v průběhu psaní této práce nebyla vytvořena výjimka k jednotlivým zákonům, případně nebylo soudem nebo správním, či politickým orgánem rozhodnuto mimo dosavadně stanovené mantinely. Tato práce bude s ohledem na tento fakt částečně poukazovat i na to, že možný vliv na rozhodování o rozdělování zisku může mít i geopolitická situace.

Na ose mezi těmito státy je Česká republika, kdy rozdělení zisku v ní bude tvořit jednu z hlavních kapitol. Důvodem pro výběr České republiky není pouze fakt, že je práce obhajována na české právnické fakultě, ale také fakt, že se Česká republika při rekonstrukci soukromého práva a jeho následných změnách často inspiruje v zahraničí.

Jelikož je cílem práce vysvětlení rozdělení zisků mezi několika právními systémy, bude se druhá, komparativní část zabývat jejich právní úpravou ve státech zmíněných výše, včetně daňových souvislostí a zhodnocení podnikatelského prostředí. Je však nutné brát v potaz, že se jedná o komparativní průřezovou práci na široké téma, a tedy nelze postihnout každý jednotlivý aspekt do detailu. Druhá část práce se tedy bude zabývat ve třech kapitolách věnovaných každé zemi možnostmi distribuce zisku v rámci dané právní úpravy. Práce bude hovořit o transakcích v typických kapitálových společnostech, tedy v akciových společnostech a dále ve společnostech s ručením omezeným, které spojují prvky kapitálové i osobní společnosti.⁵ Práce si neklade za cíl pojmut a vysvětlit všechny výjimky, které se k těmto formám korporací vážou.

² BULLOCK, J. W. *Annual Report Statistics 2022 - Division of Corporations - State of Delaware* [online]. Dover: Delaware Department of State, 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://corpfiles.delaware.gov/Annual-Reports/Division-of-Corporations-2022-Annual-Report.pdf>

³ BLACK, J. R.; LEVIS, S. *Why Corporations Choose Delaware* [online]. Dover: Delaware Department of State, 2007 [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: https://corpfiles.delaware.gov/pdfs/whycorporations_english.pdf

⁴ Viz například rozhodnutí prezidenta popsané v článku: AFANASIEV, V. Putin issues decree to prevent corporations from paying foreign investors in hard currency. In: *Upstreamonline.com* [online]. 7. 3. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.upstreamonline.com/politics/putin-issues-decree-to-prevent-corporations-from-paying-foreign-investors-in-hard-currency/2-1-1180446>

⁵ Typické znaky kapitálových společností viz ČERNÁ, S. et al. *Právo obchodních korporací*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 94–101. ISBN 978-80-7598-991-8.

Kromě jiných témat se budou tyto kapitoly zabývat zdaněním rozděleného zisku na úrovni fyzických a právnických osob, rezidentů a nerezidentů. Co se týká jednotlivých typů daní, které tato práce bere v úvahu, jedná se o vybrané typy daní, nikoliv daňovou soustavu v její komplexnosti, včetně transakčních poplatků, neboť by, kvůli jejímu rozsahu, bylo spíše vhodné tuto problematiku uchopit v samostatné akademické práci. Tato část práce bude zejména popisná a analytická.

Porovnávané aspekty jsou předmětem srovnání v poslední páté kapitole a následně v závěru, a to co do formálně právních předpokladů i daňových a geopolitických dopadů do sféry investorů i společnosti. Jedná se o komparativní závěrečnou část práce. Závěr bude obsahovat shody a odlišnosti v rozdělení zisku kapitálových společností napříč těmito kulturami a hodnocení aktuálního stavu, případná doporučení do budoucí tvorbu legislativy v České republice, kterou by se mohlo české zákonodárství potenciálně inspirovat.

Je potřeba brát v potaz, že se jedná o komparativní práci na široké téma, a tedy nelze postihnout a komparovat každý jednotlivý aspekt do detailů. Práce nebude nahlížet na kapitálové společnosti upravené speciální zákonnou úpravou, či jiné výjimky, spíše přihlédne k nejčastějším případům a řešením. Na práci je tak třeba nahlížet jako na průřezovou, s cílem se v problematice orientovat a komparovat základní koncepční a ideologické rozdíly, popřípadě shody, při distribuci zisku kapitálových společností napříč třemi těmito státy.

V práci je použito široké spektrum zdrojů. V prvé řadě se bude jednat o zákony, které vymezují práva a povinnosti jednotlivých subjektů. Dále jsou využívány knihy z oblasti práva a jeho výkladu, ale také ekonomické teorie o rozdělení zisku a správě korporátního portfolia, které jsou potřeba k vymezení základních pojmů a vysvětlení teorie této problematiky a zařazení tématu do geopolitického kontextu. K získání co nejaktuálnějších poznatků, vzhledem k vývoji práva, jsou využívány zejména internetové zdroje a hodnocení odborných konzultačních společností, které k věci vydávají svá stanoviska a posudky, například hodnocení společnosti Allianz, která jako jedna z mála renomovaných společností i v současné době udržuje hodnocení podnikatelského prostředí, majícího vliv na výplatu podílu na zisku, ve všech státech, jichž se tato práce týká. Zdroje pocházejí jak od českých autorů, tak také – s ohledem na charakter práce – zahraničních.

1 Teoretický úvod do rozdělení zisku v kapitálových společnostech

Rozhodnutí o výplatě podílu na zisku je spolu s investičními a jinými finančními rozhodnutími jednou z nejdůležitějších možností, jak maximalizovat hodnotu společnosti. Takovéto rozhodnutí musí být pečlivě zváženo s ohledem na právní požadavky dané jurisdikce, kontrolu nad společností, míru držené likvidity, stabilitu vypláceného podílu a jinou administrativní zátěž. Je proto nutné rozhodnout o vhodné alokaci zisku mezi investory a účty nerozdělených zisků, popřípadě mezi jiné rezervní fondy.

Obecně v případě, že neexistuje dost investičních příležitostí, které by přinášely společnosti přinejmenším výnos ve výši nákladů obětované příležitosti, je výhodnější přebytkovou likviditu vydat. Důležitou otázkou spojenou s rozdělením zisku pak je, v jaké míře (standardně přebývajícím likvidita po uspokojení podnikatelských potřeb) a formě se tak stane, viz následující podkapitoly.

Pakliže v této práci hovoříme o výplatě podílu na zisku, jedná se jak o společnosti vyplácející dividendu, tak podíl na zisku, tedy zpravidla akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným, bez ohledu na to, zda je toto právo spojeno s cenným papírem. Hovoří-li se pouze o dividendě, rozumíme jí právo na rozdělný zisk zaplacený investorům v poměru jejich podílu na společnosti, který je vtělen do cenného papíru. Zejména u akciových společností je dividendová politika, jakožto manažerské rozhodnutí, jedním z klíčových faktorů významně ovlivňujících cenu akcie společnosti. Takovýto úkon může vyžadovat souhlas vrcholného orgánu společnosti, popřípadě o něm může pouze rozhodnout statutární nebo jiný pověřený orgán. Rozdělení zisku společnosti často bývá dobrovolné a může být limitováno v jednotlivých jurisdikcích rozdílně, včetně rozdílného zdanění, ať už je to poprvé na úrovni kapitálové společnosti, nebo podruhé na úrovni investorů. Pro statutární orgán se jedná o jedno z nejdůležitějších rozhodnutí ke schválení.⁶

1.1 Politika distribuce zisku / Dividendová politika společnosti

Společnost se v každém výplatním období musí rozhodnout, zda si vytvořený zisk ponechá, nebo jej rozdělí celý, popřípadě zda tyto dvě možnosti nakombinuje – a v jakém poměru. Při uvažování striktně ekonomickým pohledem by společnost rozdělila zisk v případě, že by neexistovaly investiční projekty, jejichž hodnota by převyšovala čistou reálnou hodnotu likvidity společnosti. Jestliže má společnost dostatek prostředků pro financování takovýchto

⁶ TROUGHTON, G. H.; NORONHA, G. *CFA Program Curriculum: Volume 4, Corporate Finance and Portfolio Management: Level I*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2014, s. 122–125. ISBN 978-1-937537-63-0.

projektů, pak přebytečný zisk rozdělí mezi své investory. Z tohoto plyne, že za každé výplatní období může být vyplácená hodnota podílu na zisku (dividendy) různá, a to s ohledem na potřebu financování ziskových investic. Kdybychom se na výplatu podílu na zisku (dividendu) dívali pouze z tohoto úhlu, šlo by za ideálních konstantních podmínek pouze o jakýsi pasivní zbytek nepotřebné likvidity využívaný k distribuci nevyužitých prostředků, nemající vliv na investorovo reálné bohatství, na které by měla vliv pouze ziskovost společnosti samotná, nikoliv jak se zisk distribuuje. Na druhé straně však existují investorské preference, které mohou upřednostňovat výplatu podílu na zisku (dividendu) před zachováním hodnoty ve společnosti, a to z důvodu nejistoty v podnikatelském prostředí a výkyvů na trhu, což je výplatou podílu na zisku (dividendou) včas řešeno. Dalším důvodem může být daňová optimalizace, kdy někteří investoři nemusí platit daň ze svého příjmu ze zisku (dividendy), oproti uplatnění ztráty na jiné společnosti. Pro společnost je do jisté míry výhodné investorské preference brát v potaz.^{7,8}

Dividendová politika společnosti je nicméně mnohem komplexnější a určuje ji několik dalších faktorů. Jedním z nejvýznamnějších jsou zákony státu, ve kterých je společnost inkorporována, a o kterých tato práce pojednává v následujících kapitolách především. Jedná se o pravidla spojená s hodnotou kapitálu společnosti (např. omezení výplaty výší základního kapitálu), definicí platební neschopnosti (insolvenční) a nakládání se ziskem společnosti. Mnoho zemí zakazuje výplatu podílu dividendy v případě, že znehodnocují nominální hodnotu běžných (kmenových) akcií, jiné státy k tomuto pravidlu také přidávají vklady mimo základní kapitál. Často bývá zakázána výplata podílu na zisku v případě, že je společnost insolventní podle právní definice úpadku dané jurisdikce. Zpravidla je úpadek definován tak, že celkové závazky společnosti převyšují její aktiva, společnost je neschopna plnit závazky vůči svým věřitelům. Protože schopnost společnosti splácet své závazky závisí spíše na její likviditě než na kapitálu. Požadavky na pozastavení výplaty poskytují věřitelům značnou ochranu na úkor investorů. Dalším právním aspektem bývá zákaz nepřiměřeného zadržování likvidity, což se může dít v případech, kdy se společnost chce vyhnout placení daní a likviditu používat pro zvýšení hodnoty společnosti při samotném prodeji, který mnohdy bývá zdaňován mírněji jako kapitálový zisk, nikoliv jako příjem investora podléhající např. pojistným odvodům. Přestože je nepřiměřená retence likvidity nejasně definována, obvykle se jedná o hodnotu výrazně převyšující současné i budoucí investiční potřeby společnosti. Výjimku z výplaty mohou tvořit smluvní omezení chránící věřitele.

⁷ ARNOLD, G.; LEWIS, D. *Corporate Financial Management*. 6th ed. Harlow: Pearson Education, 2019, s. 839–841. ISBN 9781292140476.

⁸ VAN HORNE, J. C.; WACHOWICZ, J. M. *Fundamentals of financial management*. 13th ed. Edinburgh Gate, Harlow: Pearson Education, 2008, s. 476–483. ISBN 978-0-273-71363-0.

Jakmile jsou nastavena právní pravidla pro chod společnosti a její politiku pro výplatu podílu ze zisku, vstupují do úvah ohledně rozdělení zisku otázky strategického rozhodování společnosti o budoucích potřebách financování investičních záměrů, s ohledem na očekávané hospodářské výsledky, finanční toky, obchodní riziko, výkyvy na trzích, a především zvážení držby likvidity, která určuje schopnost vyplácet podíl na zisku, neboť zisková společnost nemusí být nutně likvidní. S tím úzce souvisí také schopnost společnosti získat půjčku, což je ukazatel finanční flexibility společnosti indikující schopnost vyplácet hotovostní podíl na zisku (dividendu).⁹

1.1.1 Základní ekonomické ukazatele ovlivňující výklad podílu na zisku

Pro informaci stručně shrnuji základní ekonomické ukazatele, které zhodnocují finanční zdraví společnosti, její výkonnost a celkovou stabilitu, čímž je ovlivněna výplata podílu na zisku a rozhodování investora o návratnosti investiční příležitosti do společnosti. Mezi základní, nikoliv však výlučné indikátory, ke kterým by se mělo při rozhodování o distribuci zisku, případně při rozhodování, zda se chci na společnosti podílet jako investor, přihlížet, se řadí:

- a) Čistý příjem (zisk po zdanění). Čistý zisk je celkový zisk, který společnost získá po odečtení všech výdajů, včetně daní, úroků a dalších nákladů, od svých celkových příjmů. To je výchozí bod pro stanovení výše zisku k rozdělení.
- b) Zisk na akcii (EPS). EPS se vypočítá vydělením čistého příjmu celkovým počtem akcií společnosti v oběhu. Označuje část zisku připadající na každou akcii. EPS je pro investory klíčovou metrikou a často se používá k posouzení ziskovosti společnosti.
- c) Výplatní poměr podílu na zisku (dividendy). Podíl na zisku (dividenda) je částí zisku společnosti, která se rozděluje investorům jako odměna za jejich investici. Výše se může lišit podle rozhodnutí příslušného orgánu společnosti. Výplatní poměr porovnává zisk vyplácený akcionářům vůči čistému příjmu společnosti.
- d) Nerozdělený zisk. Představuje část čistého zisku, kterou se společnost rozhodla reinvestovat do svého podnikání spíše než distribuovat investorům. Odráží kumulativní zisky, které byly v průběhu času zadrženy ve společnosti.
- e) Zisková marže. Jde o poměr čistého příjmu k celkovému příjmu, vyjádřený v procentech. Ukazuje schopnost společnosti generovat zisk z prodeje. Vyšší ziskové rozpětí znamená lepší ziskovost.

⁹ VAN HORNE, J. C.; WACHOWICZ, J. M. *Fundamentals of financial management*. 13th ed. Edinburgh Gate, Harlow: Pearson Education, 2008, s. 476–483. ISBN 978-0-273-71363-0.

- f) Návrtnost vlastního kapitálu (ROE). ROE měří ziskovost společnosti ve vztahu k vlastnímu kapitálu jejích investorů. Vypočítá se vydělením čistého zisku vlastním kapitálem. ROE odráží, jak efektivně společnost využívá investice investorů ke generování zisku, což vede k větší finanční flexibilitě při rozdělování zisku.
- g) Výplatní poměr. Udává procento ze zisku, které společnost vyplácí investorům. Vypočítá se vydělením rozděleného zisku čistým příjmem. Vyšší výplatní poměr naznačuje, že větší část zisku je rozdělena mezi investory a je důležitým ukazatelem pro porovnání atraktivity investiční příležitosti.
- h) Retenční poměr zisku. Tento poměr je doplňkem výplatního poměru. Představuje část čistého zisku, kterou si společnost ponechá pro reinvestice do růstových příležitostí a jiné účely.
- i) Peněžní tok z operativní činnosti. Tzv. Cash Flow from Operations představuje skutečnou generovanou hotovost běžnými obchodními aktivitami. Pozitivní peněžní tok je nezbytný k tomu, aby společnost splnila své finanční závazky, včetně výplat podílu na zisku.
- j) Volný peněžní tok. Tzv. Free Cash Flow neboli volný peněžní tok je zbývající hotovost po odečtení kapitálových výdajů od peněžních toků z operativní činnosti. Udává množství peněz, které je k dispozici pro rozdělení investorům, snížení dluhu nebo investice do nových projektů.

Tyto ukazatele společně poskytují náhled na ziskovost společnosti, její přístup k rozdělování zisků a její finanční sílu. Investoři, analytici a zúčastněné strany používají tyto ukazatele k posouzení zdraví společnosti, zařazení její výkonnosti do celkového podnikatelského prostředí a k přijímání informovaných rozhodnutí o distribuci zisku.¹⁰

¹⁰ MAŘÍK, M. *Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy*. 4., upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2018, s. 116–130. ISBN 978-80-87865-38-5.

1.2 Základní podoby rozdělení zisku

Kapitálové společnosti mohou rozdělovat zisk v několika podobách, kdy výplatu podílu na zisku lze dělit dle základních kritérií:

- a) likvidity vypláceného podílu – zisk lze tedy vyplatit v peněžní (zcela likvidní) nebo nepeněžní (méně likvidní) formě, a to s ohledem na zákonná a jiná omezení, daná např. samotnou společností;
- b) intervalu výplaty zisku (např. ročně, pololetně, čtvrtletně) a faktu, zda je podíl na zisku vyplácen ve vztahu ke standardnímu cyklu výplaty podílu na zisku dané společnosti, tedy mimořádně, řádně, nebo se jedná o likvidační podíl na zisku, pokud při likvidaci společnosti existuje;
- c) druhu podílu, v návaznosti, na nějž je zisk společnosti vyplácen (např. prioritní, běžný, kombinovaný podíl, pevný podíl na zisku aj.).

Z výše uvedeného vyplývá, že jednotlivé podoby se při rozhodování budou doplňovat. Hotovostní výplaty podílu na zisku budeme rozdělovat podle období, ve kterém je vyplácen. Bude se tak jednat buď o pravidelné hotovostní vyplácení, tedy zisk rozdělený v předem stanovených časových intervalech, ať už jsou dány zákonem, nebo společností samotnou, a nepravidelné, tzv. speciální výplatu zisku, kdy se už častěji bude jednat i o bezhotovostní formu výplaty podílu na zisku.

Mezi bezhotovostní formy výplaty podílu na zisku můžeme řadit také vydávání nových akcií, či rozdělení původní akcie na více akcií o stejné hodnotě, což spíše reprezentuje kosmetickou restrukturalizaci investorova kapitálu. Mezi další speciální typy řadíme i odkup akcií samotnou kapitálovou společností. Všechny tyto metody ovlivňují návratnost investic a finanční ukazatele společnosti.¹¹ Tato práce o nich však nebude pojednávat. V následujících kapitolách mezi typy rozdělení zisku budou podřazeny i další možnosti dělení, např. podle subjektů, kterým se podíl na zisku vyplácí.

1.2.1 Hotovostní a nehotovostní výplata zisku

Jednou z mnoha možností, jak rozdělit zisk kapitálových společností, je formou přímého hotovostního vyplácení, a to buď v pravidelných intervalech (řádě), nepravidelných intervalech na základě zvláštního rozhodnutí (mimořádně), nebo při likvidaci společnosti. Hotovostní výplata rozděleného zisku je obecně pozitivním ukazatelem finanční stability společnosti a signálem

¹¹ TROUGHTON, G. H.; NORONHA, G. *CFA Program Curriculum: Volume 4, Corporate Finance and Portfolio Management: Level I*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2014, s. 114–122. ISBN 978-1-937537-63-0.

pro investory, že statutární orgán si je do určité míry jistý dalším pozitivním rozvojem společnosti, který externímu pozorovateli či investorovi nemusí být patrný. Pro mnohé institucionalizované investory první výplata podílu na zisku zároveň znamená možnost uskutečnit investici do společnosti, neboť jim v tom před okamžikem první výplaty podílu na zisku (dividendy) brání ustanovení v jejich vlastních interních předpisech, nařizující investice pouze do společností rozdělující hotovostní zisk. Tím se rozdělující společnosti rozšíří možná investorská základna.

U pravidelně a nepravidelně vypláceného zisku některé akciové společnosti povolují tzv. reinvestiční plány (anglicky „dividend reinvestment plans“ neboli DRPs), kdy celý zisk, nebo jeho část mohou být investovány do dalšího podílu na společnosti, a to třemi základními formami. První formou je odkup obchodovaných akcií společnosti a jejich následný převod na účastníky reinvestičního programu v poměru k jejich podílům na zisku, druhou formou je vydání nových akcií a jejich převod na účastníky reinvestičního programu v poměru k jejich podílům na zisku, třetí je kombinací prvního a druhého postupu, tedy zároveň odkupem části obchodovaných akcií, a zároveň vydáním nových akcií, což nazýváme smíšeným reinvestičním programem.

Reinvestiční programy nabízí investorům kumulaci dalších akcií, podporují dlouhodobé investice do společnosti budováním loajality investorů a uchovávají likviditu ve společnosti. Výhodou pro investory je neplacení transakčních nákladů a získávání akcií přímo od společnosti za výhodnější cenu oproti ceně tržní. Nevýhodou programu může být daňové zatížení kapitálových zisků v dané jurisdikci nebo zdanění v roce vyplacení zisku, a to bez ohledu na reinvestiční plán, což znamená, že investor platí daň za hotovost, kterou reálně neobdržel. Proto reinvestičních plánů využívají zejména investoři vlastníci účty, které poskytují daňově zvýhodnění při zdanění zisku (v některých zemích např. penzijní spoření).¹²

Je třeba nezapomínat na možnost vyplatit podíl na zisku i jako nehotovostní protiplnění, kdy společnost může vyplatit zisk v různých nepeněžních formách, ať už to jsou například nemovitosti, nebo movité věci, včetně zásob nebo cenných papírů. V různých státech je úprava této formy odlišná, stejně jako schvalování takovéto výplaty a pravidel pro oceňování distribuovaného majetku společnosti, kdy se často jeho účetní hodnota, pokud zrovna společnost neúčtuje v reálných cenách, může lišit od té tržní, což by pro společnost mohlo být nevýhodné. Společnost se k tomuto kroku uchýlí mnohdy v případě, že vlastní přebytný majetek, který je často neesenciální složkou jejího byznysu, nebo chce vyplácet podíl na zisku, avšak nedisponuje dostatečnou hotovostí. Je třeba nezapomenout také na daňové dopady tohoto rozhodnutí, které se opět v jednotlivých jurisdikcích mohou lišit, lze však zmínit např. možné daňové úlevy

¹² TROUGHTON, G. H.; NORONHA, G. *CFA Program Curriculum: Volume 4, Corporate Finance and Portfolio Management: Level I*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2014, s. 114–116. ISBN 978-1-937537-63-0.

pro investora v případě vyplácení např. v rámci zvýhodněných penzijních plánů.¹³ Hotovostní i nehotovostní výplatu lze vyplatit naráz, neboť nehotovostní vyplácený zisk zpravidla lze ocenit v penězích.

1.2.2 Pravidelná a nepravidelná výplata zisku

Pravidelná hotovostní výplata zisku představuje závazek společnosti zaplatit hotovost investorům na pravidelné bázi (řádě). Většina společností rozděluje zisk na základě pravidelného schématu určeného společností samotnou, nebo alespoň na základě zákonné povinnosti v dané jurisdikci. Jedná se často o výplatní frekvence čtvrtletní, pololetní nebo roční. Udržování a navyšování pravidelné hotovostní výplaty zisku k vlastněnému podílu na společnosti je z dlouhodobého hlediska ukazatelem stability společnosti a pozitivním signálem vůči potenciálním investorům, že společnost dlouhodobě stabilně roste a existuje optimistická prognóza budoucího růstu společnosti, která je ochotna vyplácet zisk a má dostatečnou pravidelnou likviditu. Pravidelná výplata zisku investorům má rovněž pozitivní dopad na hodnotu jejich investovaného podílu na sekundárních trzích a společnosti usnadňuje plánování peněžních toků. Navíc preference některých investorů je pravidelný výdělek, ačkoliv by jim nepravidelnou distribucí mohla být vyplácena stejná částka (jedná se o tzv. clientele effect). Stabilní výplata podílu na zisku do jisté míry vyrovnává pokles hodnoty podílu na společnosti v případě méně příznivých finančních výsledků společnosti.¹⁴

Nepravidelná výplata zisku je výplatou zisku společnostmi, které nevytvořily pravidelný harmonogram výplaty zisku nebo se rozhodly rozdělit zisk nad rámec pravidelného harmonogramu (mimořádně). Příkladem jsou případy, kdy společnosti operují s mimořádnou sumou přebytečné hotovosti, a to zejména v pro společnost ekonomicky příznivých dobách, často na konci kalendářního roku. Naopak v případě nízkých zisků a nízkého cash flow mají společnosti tendenci hotovost uchovávat. O tomto kroku statutární orgán rozhoduje po zvážení reálného stavu likvidity, finančních toků společnosti, investičních plánů a jiných ukazatelů důležitých pro chod dané společnosti s ohledem na předmět podnikání. V případě nepravidelně rozdělovaného zisku

¹³ CHEN, J. Property Dividend: What it is, How it Works, Example. In: *Investopedia.com* [online]. 22. 7. 2022 [cit. 2023-12-02]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/p/property-dividend.asp>

¹⁴ TROUGHTON, G. H.; NORONHA, G. *CFA Program Curriculum: Volume 4, Corporate Finance and Portfolio Management: Level I*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2014, s. 114–115. ISBN 978-1-937537-63-0.

se tedy může stát, že vyplacený zisk na podíl (akcii) bude vyšší než samotný zisk na podíl, či akcii ve výplatním roce.¹⁵

1.2.3 Podle druhu podílu, se kterým je výplata zisku spjata

Výplata zisku kapitálové společnosti může být navázána na různé druhy podílů nebo akcií, každý s vlastními specifickými charakteristikami a právy, kdy úprava speciálních podmínek často záleží na samotné společnosti. Nejběžnějším typem podílu je tzv. běžný podíl nebo akcie, kdy vzniká nárok na podíl na zisku, výše není zaručena a může se měnit v závislosti na finančním výsledku společnosti. Standardně mají držitelé běžných podílů hlasovací práva na valných hromadách. Oproti tomu můžeme poskytovat investorům vyšší nebo nižší jistotu výplaty podílu na zisku. Vyšší jistota bývá standardně dána ve formě prioritního podílu často s pevným pravidlem výplatní sazby. Omezený podíl nebo akcie pak bude buď tím, že k němu výplata podílu na zisku není vázána, je k němu vázána v menší míře než pro běžné akcie nebo podmíněná. Participativní forma podílu nebo akcií pak bude umožňovat nejen pevný podíl na zisku, ale také dodatečný zisk založený na výkonnosti společnosti za dané období.^{16, 17}

Výběr typu akcií a spojených dividendových práv závisí na strategii společnosti a preferencích investora. Různé druhy akcií poskytují různé úrovně rizika i výnosu a mohou být použity společnostmi k dosažení různých finančních a obchodních cílů.

1.3 Chronologie výplaty podílu na zisku

Proces výplaty rozdělovaného podílu na zisku společnosti probíhá od doby, kdy bylo rozhodnuto o výplatě podílu na zisku (dividendy), a to v jakékoliv formě. Ačkoliv se tento proces na různých světových trzích a v různých jurisdikcích liší, důležité milníky bývají globálně zachovány. Jedná se zejména o datum vydání rozhodnutí o rozdělení zisku, tzv. *declaration date*, rozhodný den pro určení, kdo má na výplatu nárok, tzv. *holder-of-record date* a datum splatnosti hotovostního podílu na zisku (dividendy), tzv. *payment date*. Je důležité zmínit, že u veřejně obchodovaných společností jsou akcie nakupovány a prodávány častěji a proces probíhá v porovnání s veřejně neobchodovanými společnostmi formálněji. U menších veřejně neobchodovaných společností je jednodušší znát identitu investorů, jejich seznam je poměrně

¹⁵ VAN HORNE, J. C.; WACHOWICZ, J. M. *Fundamentals of financial management*. 13th ed. Edinburgh Gate, Harlow: Pearson Education, 2008, s. 483–486. ISBN 978-0-273-71363-0.

¹⁶ ALLEN, F.; BREALEY, A. R.; MYERS, S. C. *Principles of Corporate Finance*. New York: McGraw-Hill/Irwin, 2011, s. 345–350. ISBN 978-0-07-740489-5.

¹⁷ CHEN, J. Common Stock: What It Is, Different Types, vs. Preferred Stock. In: *Investopedia.com* [online]. 19. 9. 2023 [cit. 2023-11-15]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/c/commonstock.asp>

krátký a největší investoři často bývají zároveň i představiteli statutárního nebo dozorčího orgánu, je tedy jednodušší odsouhlasit případné výjimky z celého procesu, a tím jej zrychlit a zefektivnit.¹⁸

Datum vydání rozhodnutí o rozdělení zisku je takové datum, kdy bylo příslušným orgánem společnosti oficiálně rozhodnuto o jeho výplatě investorům. V některých zemích je k vydání rozhodnutí kromě statutárního orgánu společnosti potřeba i souhlasu valné hromady, jedná se o tzv. *declaration date*, při kterém je schválena a oznámena samotná výplata a určen její rozsah, včetně dalšího časového harmonogramu. Toto rozhodnutí často ovlivňuje cenu podílu nebo akcie, protože vysílá signály investorům, kteří upravují svá budoucí očekávání.

Poté následuje tzv. *ex-dividend date* neboli datum, ke kterému je nejdříve možné prodat podíl (akcie) bez ztráty nároku na výplatu rozděleného zisku. Na světových akciových trzích je obvyklé, že se jedná o zhruba dva pracovní dny před rozhodným dnem (model T+3). Důvodem je obchodní vypořádací cyklus na akciových trzích. V praxi tedy, pokud byl rozhodný den stanoven na pondělí, musely být akcie zakoupeny nejpozději v pátek předchozího týdne. S datem určení nároku na dividendy je úzce spjata cena akcie. Pokud je akcie obchodována za 100 dolarů v den, který je stanoven jako „*ex dividend date*“ a vyplácená dividendy na akcii bude 10 dolarů, následující den se začnou tytéž akcie obchodovat za 90 dolarů, což ale vždy nemusí být pravidlem.¹⁹

Dalším důležitým datem bývá rozhodný den, tedy datum, ke kterému společnost uzavře své účetní výkazy a vytvoří výpis osob oprávněných k výplatě rozděleného zisku (anglicky „*record date*“ nebo „*date of book closure*“). Jedná se o milník, kdy zapsaní společníci (akcionáři) budou považováni za majitele příslušného podílu na společnosti spojeného s výplatou rozdělovaného zisku na základě vydaného rozhodnutí o rozdělení zisku. Toto datum určuje samotná společnost, často se jedná o týden až měsíc po vydání rozhodnutí o rozdělení zisku a následuje po *ex-dividend date*. Kapitálové společnosti často dodržují své čtvrtletní/půlroční/roční intervaly výplaty.

Finálním datem pak bývá datum splatnosti hotovostního podílu na zisku (datum výplaty zisku), což je den, kdy společnost reálně vyplatí, odešle či elektronicky převede částku příjemci. Společnosti uvádějí datum splatnosti spolu s rozhodnutím o rozdělení zisku. Datum splatnosti, na rozdíl od ostatních milníků, bývá často zvoleno k určitému datu bez ohledu na to, zda se jedná o pracovní den, víkend, nebo svátek.²⁰

¹⁸ PARRINO, R. et al. *Fundamentals of corporate finance*. 5th ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2022, s. 7–17. ISBN 978-1-119-79538-4.

¹⁹ BERK, J.; DEMARZO, P. *Corporate Finance, Global Edition*. 5th ed. Harlow: Pearson Education, 2019, s. 636–638. ISBN 9781292304212.

²⁰ TROUGHTON, G. H.; NORONHA, G. *CFA Program Curriculum: Volume 4, Corporate Finance and Portfolio Management: Level I*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2014, s. 122–125. ISBN 978-1-937537-63-0.

1.4 Daňové dopady

Daňové dopady v jednotlivých zemích se mohou výrazně lišit, nelze tedy jasně stanovit jednotné teoretické pravidlo pro daňové dopady. Často se setkáváme s dvojím zdaněním – prvně na úrovni zdroje výplaty podílu na zisku, tedy na úrovni samotné společnosti, posléze pak na úrovni investora, který podíl na zisku přijímá. Hotovostní výplata podílu na zisku je daňovými úřady zpravidla považována za běžný zisk investora, který je zdanitelný v době, kdy byl rozdělen. Naopak daň uvalená na kapitálové zisky bývá odložena až do okamžiku jejich realizace, tedy prodeje podílu nebo akcie.²¹ Existuje však velké množství výjimek, situací, interpretací zákonů a jejich kombinací (např. aplikace mezinárodních dohody o zamezení dvojího zdanění), které nelze v jednom teoretickém odstavci postihnout, tedy se o vymezení teoretického rámce v tomto ohledu tato práce ani nepokouší a srovná pouze tři dané státy s ohledem na zdanění této problematiky.

²¹ VAN HORNE, J. C.; WACHOWICZ, J. M. *Fundamentals of financial management*. 13th ed. Edinburgh Gate, Harlow: Pearson Education, 2008, s. 19. ISBN 978-0-273-71363-0.

2 Česká právní úprava rozdělení zisku v kapitálových společnostech

Právo na podíl na zisku je hlavním majetkovým právem, které se pojí s podílem na společnosti a zároveň je jedním ze základních práv investora obchodní společnosti, tedy společníka, či akcionáře, v závislosti na typu kapitálové společnosti. Největší část právní úpravy rozdělení podílu na zisku v současné době nalezneme v Zákoně o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) č. 90/2012 Sb. (dále jen „ZOK“), potažmo v Občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále jen „ObčZ“). Česká právní úprava rozdělení zisku obchodních korporací výrazně změnila svou podobu s přijetím ZOK, neboť se doposud používala ustanovení Obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., zejména ve spojení s judikaturou Nejvyššího soudu, z nich některá rozhodnutí se stala přijetím ZOK nepoužitelná. Dalšími zdroji poznání této problematiky kromě ZOK a soudní praxe jsou dnes návazné zákony upravující jednotlivé problematiky, pro test insolvence například pravidla Insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb. (dále jen „IZ“) nebo pro vytváření účetních závěrek Zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. (dále jen „ZoÚ“).

Jak již vyplývá z textu výše a § 34 odst. 1 ZOK, příjemcem rozdělovaného zisku bude společník společnosti s ručením omezeným nebo akcionář akciové společnosti, pakliže společnost neupraví rozdělení zisku jinak. Poměr podílu na zisku je dán velikostí podílu, který se určuje primárně vkladem investora do společnosti k výši základního kapitálu, tedy v případě, že se jedná o jediného společníka nebo akcionáře a ve společnosti nebudou schválena jiná práva na podíl na zisku, pak vlastní tento investor 100% podíl na společnosti, a tedy v případě, že neexistují výjimky, má 100% nárok výplatu podílu na rozdělovaném zisku. Poměr lze však společenskou smlouvou nebo stanovami modifikovat a vytvořit zvláštní druh podílů nebo akcií, se kterými jsou spojena zvláštní práva, například vyšší podíl na zisku, než by náležel v poměru ku základnímu kapitálu (například společenská smlouva nebo stanovy místo 20 % z celkové hodnoty zisku, které by odpovídaly poměru podílu na společnosti, přiznají společníku či akcionáři 50 % podíl na zisku). Oproti tomu by se snížil výplatní poměr dalších investorů. Společenská smlouva nebo stanovy mohou zanechat poměr vkladu a podílu na rozhodování společnosti a dalších právech proporcí a pouze založit pravidlo disproporce poměru na výplatě zisku ve vztahu k podílu na společnosti.

Ke složitějším konstrukcím výše podílu na zisku pak lze zařadit vyšší podílu na zisku spojenou s konkrétním podílem za splnění určitých podmínek nebo jednorázový průlom do společenské smlouvy (stanov) upravující rozdělení zisku v jiném poměru. Co se týče podílu na zisku v návaznosti na splněné podmínky, jedná se zejména o takové společnosti, kdy se o zisk zasluhují investoři různou měrou v daném účetním období (tedy pro společnost vykonávají nějakou

činnost), v praxi u společnosti s ručením omezeným společenská smlouva může určit, že valná hromada společnosti, za hlasovací účasti všech, kterých se rozhodnutí týká, rozhodne o rozdělení zisku na základě předem stanoveného klíče nebo dohody a v případě, že se na tomto společníci neshodou, se použije předem daný poměr ve společenské smlouvě (stanovách). Jednorázovým průlomem do společenské smlouvy (stanov), který není v rozporu s ní, je odchýlení se od jejích ustanovení jednorázovým úkonem schváleným většinou určenou ke změně společenské smlouvy.²² Platí, že pokud není stanoveno jinak, při dalším hlasování o rozdělení zisku, se použije pravidlo původní. Hlavní výhodou tohoto řešení je neformálnost změny, a tedy nedochází k oficiální dvojí změně společenské smlouvy (stanov) a vytváření několikanásobných notářských zápisů. S ohledem na to, že se jedná o změnu společenské smlouvy (stanov), vhodnou formou rozhodnutí je sepsání notářského zápisu, avšak neučinění tohoto úkonu nezakládá fikci nepřijetí.²³ Není však možné jednorázovým průlomem do společenské smlouvy (stanov) schválit některým společníkům výplatu a jiným nerozdělený zisk uspořít do doby, než se rozhodnou pro jeho rozdělení. V takovém případě by se jednalo o nerozdělený zisk z předchozích let a rozděloval by se všem společníkům ve standardních poměrech, nikoliv pouze tomu, kdo se zisku vzdal za účelem rozvoje dalšího hospodaření společností.²⁴

S ohledem na charakter práce uvádím tuto kapitolu o České republice do kontextu byznysového hodnocení. Společnost Allianz Trade k listopadu 2023 hodnotí Českou republiku jako zemi se středním podnikatelským rizikem. Hodnotitel vnímá riziko v neefektivitě přijímání politických rozhodnutí, v pomalém procesu přijímání reforem a ve stále přítomné korupci. Na druhou stranu je podle něj podnikatelské prostředí v České republice stabilní, právní prostředí podnikatelsky přívětivé a veřejné finance stabilizované. Politická stabilita České republiky je hodnocena jako dobrá, kdy faktorem pro toto pozitivní hodnocení je členství v mezinárodních uskupeních.²⁵

²² Jednorázový průlom do společenské smlouvy řeší rozsudek sp. zn. 29 Cdo 2254/2007 ze dne 22. 4. 2009, který preferuje praktičnost jednorázového průlomu při přijímání jednorázových řešení

²³ CSACH, K. et al. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 55–57. ISBN 978-80-7552-784-4.

²⁴ ČECH, P. Aktuální otázky rozdělení zisku v s.r.o. a a.s. *Metodické aktuality: Registrované periodikum Svazu účetních České republiky* [online]. 2016, 11(8), 4–8 [cit. 2023-10-10]. ISSN 1211-4138. Dostupné z: <https://www.svaz-ucetnich.cz/metodicke-aktuality/2016-8>

²⁵ ALLIANZ TRADE. Weak growth amid rebalancing of fiscal and external imbalances. In: *Allianz-trade.com* [online]. 1. 11. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.allianz-trade.com/en_global/economic-research/country-reports/Czech-Republic.html

2.1 Typy rozdělení zisku

2.1.1 Peněžitý a nepeněžitý podíl na zisku

Ačkoliv se podíl na zisku zpravidla vyplácí v penězích, český právní řád dovoluje rozdělit zisk na základě společenské smlouvy, či stanov. Výplata v nepeněžitě formě se mj. nazývá také věcnou dividendou. Zpravidla se bude jednat o věci, které lze do společnosti vložit jako nepeněžitý vklad, příspěvek do vlastního kapitálu, či plnění jakékoliv jiné formy, avšak vždy penězi ocenitelné. Petr Čech se domnívá, že u určení peněžní hodnoty takovéto věci je třeba aplikovat pravidla při oceňování vkladů či příspěvků do vlastního kapitálu, popřípadě využít reálnou hodnotu oceňovaného majetku v případě, že v nich společnost provádí účetnictví, aby nedocházelo např. k vyvádění majetků společnosti pod cenou. Podle § 161 ZOK musí i společnosti s ručením omezeným mít ve společenské smlouvě dovolenu nepeněžitou výplatu podílu na zisku, což zamezí znevýhodnění minoritních společníků. Na libovůli obou společností je specifikace formy nepeněžitého plnění a dalších podmínek jeho výplaty.²⁶

2.1.2 Nerozdělení podílu na zisku

Problematiku nerozdělení zisku v případě, že jsou splněny zákonné podmínky pro rozdělení zisku, tedy insolvenční a bilanční test, zákon neupravuje. V ČR je využíván rozsudek Nejvyššího soudu k případu společnosti ArcelorMittal ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 29Cdo 3059/2011. Představenstvo společnosti rozhodlo o nerozdělení zisku z důvodu nejisté budoucnosti společnosti a převedení prostředků na účet nerozděleného zisku společnosti z minulých let. Nejvyšší soud k případu konstatoval, že právo podílet se na zisku je jedním ze základních práv akcionáře a pro jeho nerozdělení je potřeba důležitý zájem společnosti, který rovněž musí být i zrealizovaný, nikoliv pouze zamýšlený. Zároveň se musí jednat o proporčně vhodné opatření k realizaci takovéhoho zájmu vzhledem k intenzitě zásahu do práv akcionářů. Zisk tedy lze nerozdělit, a to s ohledem na podmínky stanovené judikaturou.²⁷

2.1.3 Výplata podílu na zisku třetím osobám

V České republice je dovoleno rozdělit zisk třetím osobám, tedy osobám odlišným od společníků (akcionářů), nicméně pouze pokud tak určí zakladatelské právní jednání kapitálové

²⁶ ČECH, P. Aktuální otázky rozdělení zisku v s.r.o. a a.s. *Metodické aktuality: Registrované periodikum Svazu účetních České republiky* [online]. 2016, 11(8), 30–34 [cit. 2023-10-10]. ISSN 1211-4138. Dostupné z: <https://www.svaz-ucetnich.cz/metodicke-aktuality/2016-8>

²⁷ HURÝCHOVÁ, K.; TOMÁŠEK, P.; ZVÁRA, M. *Obchodní korporace v judikatuře českých a zahraničních soudů*. Praha: Karolinum, 2016, s. 81–83. ISBN 978-80-246-3500.

společnosti schválené kvalifikovanou většinou potřebnou pro jeho změnu a vyhotoveno ve formě notářského zápisu, a to na základě § 34 odst. 1 ZOK. Zatímco u společnosti s ručením omezeným může dojít ke stavu, kdy společník nebude mít právo na žádný podíl na zisku ve prospěch třetích osob, avšak pouze se souhlasem společníka, kterého se dané rozhodnutí dotkne, potažmo všech společníků. U akciové společnosti toto právo nelze zcela vyloučit a třetím osobám lze přiznat pouze část zisku. Proto také pro změnu stanov je potřeba tří čtvrtinová většina hlasů přítomných akcionářů (§ 417 odst. 3 ZOK).

Tento postup se v praxi používá pro rozdělení zisku zejména zaměstnancům, členům volených orgánů (tantiéma), tichému společníku nebo třetím osobám. O všech však musí společenská smlouva (stanovy) stanovit, že jsou příjemci podílu na zisku dle § 34 odst. 1 ZOK. Dále lze rovněž plnit zástavnímu věřiteli z titulu zvláštní úpravy § 1324 odst. 1 ObčZ, či postupníkovi, neboť právo na výplatu na podílu na zisku je u akciové společnosti právem samostatně převoditelným dle § 281 odst. 2 ZOK, obdobně u společnosti s ručením omezeným toto pravidlo dovozujeme na základě judikatury.

Tantiéma je však považována za zvláštní druh odměny a pro její přidělení je třeba splnit podmínky § 61 odst. 1 ZOK, který stanoví, že tantiéma musí být odsouhlasena orgánem společnosti, který schvaluje smlouvy o výkonu funkce, potažmo také dozorčím orgánem, pokud je ve společnosti zřízen. K tomuto Nejvyšší soud konstatoval, že při rozdělování zisku musí valná hromada určit konkrétní částku připadající té které osobě, popřípadě určit jasná pravidla a objektivní kritéria pro rozdělení jiným orgánem.^{28,29}

2.1.4 Pevný podíl na zisku

Pevný podíl na zisku je v České republice novinkou přijatou ZOK. Jedná se o nástroj ochrany zejména minoritních společníků (akcionářů), který jim dává právo získat pevný podíl na zisku bez ohledu na rozhodnutí valné hromady, ať už o rozdělení nebo nerozdělení zisku nebo schválení samotné účetní závěrky, a to za podmínky, že společnost vytvoří za dané účetní období zisk. Takovéto rozdělení proběhne v poměru, který na jejich podíly připadá. Pevný podíl na zisku lze tedy označovat jako zvláštní druh podílu nebo akcie, kdy společnost může určit ve své společenské smlouvě (stanovách) všem společníkům (akcionářům) pevný podíl na zisku, nebo pouze některým. To je však třeba zapsat do obchodního rejstříku, čímž toto právo vzniká. Obdobně jako u rozdělení zisku spojených s běžnými podíly (akciemi) pak platí pravidla

²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1159/2010 ze dne 20. 9. 2011.

²⁹ ČECH, P.; ŠUK, P. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: BOVA POLYGON, 2016, s. 150–152. ISBN 978-80-7273-177-0.

pro splatnost pevného podílu na zisku a možnosti rozhodnutí statutárního orgánu o odložení splatnosti v případě hrozícího úpadku, viz chronologie rozdělení zisku v ČR.³⁰

2.1.5 Záloha na podíl na zisku

Zákon o obchodních korporacích dovoluje společnosti vyplácet zálohu na podíl na zisku, viz § 35 ZOK. Jedná se tedy o změnu oproti předešlé právní úpravě, která výplatu podílu na zisku zakazovala. Dnes není nezbytné, aby možnost výplaty záloh byla inkorporována ve společenské smlouvě nebo stanovách, nicméně ji mohou tyto dokumenty výslovně zakazovat. V praxi výplata podílu na zisku znamená legální výplatu zisku před samotným rozhodnutím společnosti o rozdělení zisku ve standardním účetním období. V praxi je tento institut vhodný pro rozdělení zisku v případě, že společnost inkasovala v prvním pololetí výrazný zisk a společníci nechtějí čekat na jeho rozdělení.

U zálohy na podíl na zisku se však proces oproti řádnému rozdělení zisku odlišuje. Není potřeba její výplatu schválit valnou hromadou a spadá do pravomoci orgánu se zbytkovou působností podle § 163 ObčZ, tedy těch orgánů, které navrhuje valné hromadě rozdělení zisku. Lze tak rozhodnout i proti vůli většiny valné hromady, což je možné modifikovat společenskou smlouvou či stanovami a výslovně tento úkon podrobit souhlasu valné hromady nebo kontrole dozorčí rady. Řádně přijaté rozhodnutí se pak stává titulem k výplatě zálohy na podíl na zisku. Počet výplat záloh na podíl na zisku během roku není zákonodárcem nikterak omezen a bude se odvíjet od manažerského rozhodnutí statutárního orgánu s ohledem na dostatek zdrojů ze zisku.³¹

Základní podmínkou pro výplatu podílu na zisku je splnění testu insolvence dle § 40 odst. 3 ZOK, který stanovuje zákazy výplaty zisku ani zálohy na zisku v případech, že by si tím společnost přivodila úpadek podle jiného právního předpisu. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2010, sp. zn. 5 Afs 25/2009 však plyne, že společnost může použít pro výplatu podílu na zisku i cizí zdroje financování, včetně úvěrů, a to s ohledem na rozložení aktiv, což může vést k nereálnému obrazu o zadluženosti společnosti ve vztahu k testu insolvence.³² Další návaznou podmínkou upravenou § 35 odst. 1 pro realizaci je vypracování mezitímní účetní závěrky, ze které plyne, že obchodní korporace má dostatek vlastních zdrojů na rozdělení zisku.

³⁰ ŠUK, P. *Akciová společnost pod drobnohledem: Podkladový materiál k semináři Staré Splavy 17. - 20. května 2018*. Praha: Agentura BOVA, 2018, s. 35.

³¹ ČECH, P.; ŠUK, P. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: BOVA POLYGON, 2016, s. 361. ISBN 978-80-7273-177-0.

³² HURYCHOVÁ, K.; TOMÁŠEK, P.; ZVÁRA, M. *Obchodní korporace v judikatuře českých a zahraničních soudů*. Praha: Karolinum, 2016, s. 89–91. ISBN 978-80-246-3500.

Je potřeba tak splnit kritéria jak insolvenčního, tak bilančního testu, který říká, že, součet záloh nemůže být vyšší, než kolik činí součet výsledku hospodaření běžného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů ze zisku snížený o neuhrazenou ztrátu z minulých let a povinný příděl do rezervního fondu, pokud jej společnost tvoří. Zálohu nelze vyplatit z rezervních fondů, které jsou vytvořeny k jiným účelům, ani z vlastních zdrojů, jež jsou účelově vázány a jejich účel není obchodní korporace oprávněna měnit.³³

Záloha je splatná dle obecné úpravy v občanském zákoníku § 1958 odst. 2 ObčZ, kdy nárok na plnění vzniká bez zbytečného odkladu od výzvu k uskutečnění plnění nebo v určený okamžik daný v rozhodnutí. Výše zálohy pak bude v poměru, v jakém se společníci (akcionáři) podílejí na zisku.

Zálohu na podíl na zisku však musí být řádně vyúčtována v závislosti na rozhodnutí o řádném rozdělení zisku. Pakliže valná hromada rozhodne o nerozdělení zisku nebo jeho rozdělení v menší míře, než byla vyplacena záloha, vzniká společníkovi (akcionáři) povinnost zálohu nebo její část vrátit. Od 1. ledna 2021 jsou novelou ZOK § 35 odst. 2 stanoveny i lhůty pro vrácení těchto záloh. Pokud obchodní korporace nerozhodne o rozdělení zisku, na který již byla vyplacena záloha, má dojít k vrácení zálohy do tří měsíců ode dne, kdy měla být schválena příslušná účetní závěrka, toto se vztahuje i na vrácení poměrné části.³⁴

2.2 Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku v ČR

V České republice je proces rozdělení zisku kapitálové společnosti dvoufázový. První fází a základním předpokladem je rozhodnutí valné hromady o jeho rozdělení. Od rozhodování valnou hromadou se dle názoru Petra Šuka spíše nelze odchýlit, pokud není stanoven pevný podíl na zisku společenskou smlouvou / stanovami. Takovouto valnou hromadu svolává u společnosti s ručením omezeným jednatel, to platí i u jednočlenné společnosti ve vztahu k rozhodnutí jediného společníka. U akciové společnosti návrh předkládá představenstvo či správní rada. Statutární orgán má povinnost návrh na rozdělení, popřípadě nerozdělení zisku, uvést v pozvánce na valnou hromadu a zařadit toto rozhodnutí na její program. Valná hromada může rozhodnout o přijetí, nepřijetí nebo změně takového rozhodnutí v rámci zákonem stanovených podmínek a jiných

³³ STRAKOŠOVÁ, P. Záloha na podíl na zisku. In: *Pohledavky-zavazky.du.cz* [online]. 31. 1. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.pohledavky-zavazky.du.cz/33/zaloha-na-podil-na-zisku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EipiI_v0jv8BGeN4JuU5hIo/?uri_view_type=4

³⁴ Viz také komentář k § 35 ZOK v LASÁK, J. et al. *Zákon o obchodních korporacích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-12-02]. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

interních pravidel. Schválená verze se zakládá do sbírky listin u rejstříkového soudu.³⁵ V případě, že statutární orgán rozhodně o nerozdělení zisku, musí podrobně objasnit, že tak jedná v zájmu společnosti samotné, a to z důležitých důvodů.

Základním podkladem pro rozhodnutí o rozdělení zisku je řádná či mimořádná účetní závěrka schválená valnou hromadou podle § 34 odst. 1, první věta ZOK. Z judikatury³⁶ až do roku 2019 vyplývalo, že nesmí být v době rozhodování starší šesti měsíců od závěrkového dne, tedy v případě účetního období dle kalendářního roku, musí valná hromada rozhodnout do 30. června roku následujícího. Mělo se za to, že takto stará závěrka podává reálný obraz o účetnictví kapitálových společností.³⁷ Průlomovým rozhodnutím však Nejvyšší soud konstatoval v rozhodnutí 27 Cdo 3885/2017, že nelze s přijetím ZOK přejímat staré judikaturní závěry při výkladu tehdejšího obchodního zákoníku. Nejvyšší soud se opírá o výslovně upravený insolvenční test, nově v § 40 odst. 3 ZOK, který by měl dostačovat pro dosažení cíle a závěrka tak může sloužit jako podklad pro rozdělení zisku až do konce následujícího účetního období. Toto bylo novelou ZOK upraveno v § 34 odst. 1.

U kapitálových společností pak platí limitace částky k rozdělení, která je daná § 34 odst. 2 ZOK, tedy že částka k rozdělení nesmí v kapitálové společnosti překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období a ostatních fondů, které může kapitálová společnost použít podle svého uvážení, snížený o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou. K rozdělení nelze použít fondy, jejichž vznik, změnu nebo zánik upravuje právní předpis nebo společenská smlouva způsobem, který jejich rozdělení nepřipouští.

V případě, že jsou v aktivech rozvahy vykazovány také náklady na vývoj, dle § 40 odst. 2 ZOK nesmí kapitálová společnost zisk rozdělit, pokud není částka k rozdělení alespoň rovna neodepsané části nákladu na vývoj (o částku neodepsaných nákladů na vývoj se snižuje částka k rozdělení).^{38,39,40}

Rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku a jeho výplata společníkům či akcionářům, se zpravidla nepřekrývají. Toto časové období nazýváme lhůta splatnosti, kdy vyplatit podíl

³⁵ Ust. § 67 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů

³⁶ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007 a dále 29 Cdo 2363/2011 ze dne 29. 4. 2011, řešící však platný stav k roku 2005.

³⁷ Schvalování řádné účetní závěrky valnou hromadou viz § 181 odst. 2 ZOK a 403 odst. 1 ZOK.

³⁸ Výkladové stanovisko č. 25 expertní skupiny komise pro aplikaci nové civilní legislativy při ministerstvu spravedlnosti ze dne 9. 4. 2014 k rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojů

³⁹ Novela ZOK vyhlášená 13. 2. 2020 jako zákon č. 33/2020 Sb. stanovila podmínky testu vlastních zdrojů v § 40 ZOK, který je povinný pro všechny kapitálové společnosti, nikoliv pouze pro akciovou společnost.

⁴⁰ ŠUK, P. *Akciová společnost pod drobnohledem: Podkladový materiál k semináři Staré Splavy 17. - 20. května 2018*. Praha: Agentura BOVA, 2018, s. 31

na zisku je povinností společnosti tímto okamžikem a zároveň právem věřitele uplatnit svůj nárok na to jej obdržet a počíná běžet i tříletá promlčecí lhůta pro uplatnění tohoto práva dle § 629 odst. 1 a § 619 odst. 1 a 2 ObčZ.

Druhou fází procesu rozdělení zisku, je pak rozhodnutí o samotném vyplacení podílu na zisku, a to na základě výše popsaného rozhodnutí valné hromady. Toto rozhodnutí činí samostatně statutární orgán (jednatel, statutární ředitel nebo většinově představenstvo) v časových limitacích § 34 odst. 1 ZOK, čímž dává pokyn ke splnění povinnosti k výplatě, podle Petra Šuka se od této působnosti orgánu spíše nelze odchýlit.⁴¹

Druhá fáze slouží ke dvěma hlavním účelům. Prvním účelem je ověření, zda rozhodnutí valné hromady bylo po všech stránkách správné, zisk může být skutečně vyplacen, a tedy jsou splněny zákonné požadavky ve formě bilančního a časového testu, popřípadě nebyla porušena jiná povinnost valné hromady, čímž nebyla porušena ani péče řádného hospodáře a je dán právní titul k výplatě zisku. Druhým účelem je zhodnocení stavu společnosti ve vztahu k riziku insolvence, tzv. splnění insolvenčního testu dle § 40 odst. 3 ZOK, který říká, že společnost nesmí vyplatit zisk, pokud by se tím přivodila úpadek dle insolvenčního zákona, ačkoliv o něm mohlo být rozhodnuto valnou hromadou. Premisou pro insolvenční test je fakt, že bilanční test není dostatečný, neboť společnosti mohou na základě různých účetních operací nebo nadměrného zadlužení podmínky bilančního testu splnit. Nesplnění testu insolvence by pak pouze oddálilo splatnost výplaty zisku, a s tím spojeného práva výplatu požadovat, možnosti promlčení tohoto práva a povinnosti společnosti platit úroky z prodlení. Neprovedení nebo špatné vyhodnocení testu insolvence může vést k porušení péče řádného hospodáře dle § 34 odst. 3 ZOK.

Pakliže jsou řádně provedeny obě fáze rozdělení zisku, nastává jeho samotná výplata. U společností s ručením omezeným není její technické provedení nikterak omezeno, a tedy lze vyplácet jak na adresu společníka (s přihlédnutím k maximální možné výši hotovostní výplaty)⁴², tak jeho bankovní účet. Naopak u akciových společností vydávajících akcie na jméno je třeba zisk vyplatit bezhotovostně na bankovní účet (§ 349 ZOK). Akcionářům společností, jejichž akcie jsou obchodovány na regulovaném trhu, vyplácí dividendu emitent akcií prostřednictvím jím určené osoby, jedná se o veřejnoprávní úpravu, která má přednost před ZOK.⁴³

⁴¹ Novela ZOK vyhlášená 13. 2. 2020 jako zákon č. 33/2020 Sb. podstatně změnila některé podmínky rozdělování zisku v obchodních korporacích. Dle změněného § 34 odst. 1 ZOK bude reflektována judikatura Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3885/2017, a tedy že zisk a jiné vlastní zdroje podle účetní závěrky lze rozdělit do konce účetního období následujícího po účetním období, za něž byla účetní závěrka sestavena, a to pouze na základě řádné či mimořádné účetní závěrky.

⁴² Viz § 4 odst. 1 zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje maximální částku hotovostní platby do výše 270.000 korun českých.

⁴³ Detailněji řeší ŠUK, P. *Akciová společnost pod drobnohledem: Podkladový materiál k semináři Staré Splavy 17. - 20. května 2018*. Praha: Agentura BOVA, 2018, s. 35.

Od 1. června 2021 nabyl účinnosti zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jako „ZESM“), kterým byla upravena povinnost zjišťovat a zapsat skutečného majitele do evidence.⁴⁴ Jednou ze sankcí dle § 53 ZESM je i zákaz výplaty podílu na zisku skutečnému majiteli nezapsanému v evidenci, kdy skutečný stav se posuzuje k okamžiku výplaty zisku. Lze zhojit dodatečným zápisem do konce účetního období, ve kterém bylo o výplatě rozhodnuto, jinak právo na podíl na zisku zaniká.

2.3 Daňové souvislosti

V České republice dochází při vzniku a rozdělení zisku ke dvojímu ekonomickému zdanění, které nastává při existenci stejné hospodářské skutečnosti, a to pokaždé u jiného daňového subjektu.⁴⁵ Konkrétně u rozdělení zisku se tak děje na základě zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „ZDP“). Prvně je příjem zdaněn přímo společností jako 19% daň ze zisku a posléze podruhé při výplatě zisku společníku (akcionáři), neboť příjmy plynoucí z podílu na zisku jsou zdaňovány jako kapitálový majetek dle § 8 odst. 1 písm. a) ZDP.

Pakliže se jedná o poplatníka – daňového rezidenta v České republice, podléhá příjem ze zisku zdanění zvláštní 15% sazbou daně podle § 36 odst. 2 písm. b) ZDP. Tato daň je vybíranou srážkou dle § 38d ZDP a příjemce zisku ji nemusí zahrnovat do svého vlastního daňového přiznání, neboť povinnost lpí na vyplácející společnosti. Vyplácející společnost je povinna uplatnit srážkovou daň při výplatě podílu na zisku, nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž valná hromada schválila řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku a rozhodla o rozdělení zisku. Daň je třeba odvést místně příslušnému správci daně do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byla společnost povinna provést srážku.

Pakliže se jedná o příjemce – tuzemskou právnickou osobu, problematiku v rámci EU řeší Směrnice Rady 2011/96/EU o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států. Podmínky pro uplatnění osvobození od při výplatě podílu na zisku stanoví § 19 odst. 1 písm. ze) ZDP, který stanovuje vztah mezi mateřskou společností a příjmy ze zisku dceřiné společnosti, která je vedena jako poplatník dle § 17 odst. 3 ZDP. Podmínkou je, aby mateřská společnost ve vyžadované právní formě (společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost) s místem daňové rezidence v Evropské unii, Evropském hospodářském

⁴⁴ Evidence skutečných majitelů je dostupná online na <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>

⁴⁵ KARFÍKOVÁ, M. et al. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 145. ISBN 978-80-7552-935-0.

prostoru nebo Švýcarsku, měla alespoň 10% podíl na základním kapitálu, který drží alespoň po dobu 12 měsíců. Tato podmínka se vztahuje ke dni rozhodnutí o rozdělení zisku. Pokud tyto podmínky nejsou naplněny, podíl je zdaňován obdobně jako u fyzických osob 15% srážkovou daní.

Pakliže je investorem zahraniční osoba (nerezident), právo České republiky na zdanění podílu na zisku bývá často omezeno mezinárodními smlouvami o zamezení dvojího zdanění. V České republice neexistuje refundační systém, a tedy toto omezení vyplácející společnost sama uplatní automaticky. Zpravidla se jedná o snížení srážkové daně na 0–10 %. Pakliže se jedná o zahraničního investora fyzickou osobu, platí stejná pravidla jako pro české občany. U vztahu mateřské a dceřiné společnosti splňující pravidla viz výše, je příjem rovněž osvobozen od daně zcela, jinak se uplatní daň 15 %. Jedná-li se o investora zahraniční osobu ze země tzv. daňového ráje, příjem podléhá 35% zdanění.⁴⁶

Co se týče sociálního a zdravotního pojištění, podíl na zisku nepodléhá těmto odvodům. Pakliže chce společník snížit svou daňovou zátěž, je mu možné místo vyplacení podílu na zisku poskytnout společností plnění ve formě benefitů, které nepodléhají dani z příjmů zaměstnanců nebo odvodům na pojistná plnění. Jedná se o příspěvky na kulturu, dovolenou či jiné vzdělávací nebo zdravotní aktivity. Jiná situace však nastává, vyplácí-li se podíl na zisku jako tantiéma nebo odměna zaměstnancům vyplácející společnosti. Tato transakce se pak z daňového hlediska považuje za příjem ze závislé činnosti a bude podléhat 15% zdanění a mimo to také odvodům na sociální a zdravotní pojištění, tedy celkově tzv. hrubé mzdě.⁴⁷

2.3.1 Účtování o rozdělení zisku a jeho výplatě

Úprava rozdělení zisku je rovněž obsažena i v účetních předpisech – českých účetních standardech a prováděcí vyhlášce ZoÚ. Vyhláška k ZoÚ stanoví povinnost uvádět do přílohy o účetní závěrce informaci o rozdělení zisku, případně vypořádání ztráty. Pořadí rozdělení zisku nebo způsob úhrady ztráty může být stanoven společenskou smlouvou / stanovami nebo rozhodnutím valné hromady.

Výsledek hospodaření běžného účetního období se odráží na účtu 431 – Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení. Jakmile dojde ke schválení rozdělení výsledku hospodaření, postupuje

⁴⁶ SKÁLOVÁ, J. *Účetní a daňové souvislosti zákona o obchodních korporacích*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 54–57. ISBN 978-80-7478-971-7.

⁴⁷ JOSKOVÁ, L.; PRAVDOVÁ, M.; DVOŘÁKOVÁ, E. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018, s. 62–63. ISBN 978-80-271-0872-5. Superhrubá mzda z této publikace již byla zrušena.

se dle účetních standardů a dojde k vypořádání. Účet 431 nesmí mít k okamžiku uzavření účetních knih zůstatek. Pokud tedy nedojde k rozhodnutí o vypořádání hospodářského výsledku, bude tento zůstatek přeúčtován na účty nerozděleného výsledku hospodaření minulých let do konce účetního období.⁴⁸

Příklad účtování – Rozdělení zisku:

Společnost vygenerovala zisk za rok 2021 ve výši jeden milion korun českých (431). Na základě rozhodnutí valné hromady dojde k rozhodnutí o rozdělení zisku ve výši pět set tisíc korun českých na výplatu podílu ze zisku (364 – závazky ke společníkům obchodních korporací při rozdělování zisku) a jeho výplata z bankovního účtu (221), dvě stě padesát tisíc korun na úhradu ztráty z minulých let (429) a dvě stě padesát tisíc korun se převede na účet nerozděleného zisk z minulých let (428). Předpokládejme, že všechny podmínky pro rozdělení zisku byly splněny a nejsou nijak rozporovány. Zároveň společnost odvede srážkovou daň (342), která se uhradí z bankovního účtu (221).^{49,50}

Tabulka č. 1: Příklad účtování rozdělení zisku v České republice

	Částka (CZK)	MD	D
Rozdělení HV – podíl na zisku	500 000	431	364
Rozdělení HV – převod na účet nerozděleného zisku	250 000	431	428
Rozdělení HV – převod na účet neuhrazené ztráty	250 000	431	429
Srážková daň 15 % z výplaty podílu	75 000	364	342
Úhrada podílu na zisku převodem	425 000	364	221
Úhrada srážkové daně	75 000	342	221

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě poznatků a zdrojů uvedených v této práci

⁴⁸ SKÁLOVÁ, J. *Účetní a daňové souvislosti zákona o obchodních korporacích*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 54–57. ISBN 978-80-7478-971-7.

⁴⁹ POKORNÁ, L. Rozdělení zisku a výplata podílů na zisku v roce 2021. In: *Podnikatel.cz* [online]. 26. 4. 2021 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/rozdeleni-zisku-a-vyplata-podilu-na-zisku-v-roce-2021/>

⁵⁰ HAAS KUBÁTOVÁ, A. Rozdělování zisku u kapitálových společností. In: *Portal.pohoda.cz* [online]. 6. 11. 2019 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/rozdeleni-zisku-u-kapitalovych-spolecnosti/>

3 Právní úprava rozdělení zisku v kapitálových společnostech v USA – stát Delaware

Stejně jako v České republice, je i ve státě Delawaru právo na podíl na zisku podstatným majetkovým právem spojeným s účastí na kapitálové společnosti. S ohledem na to, že se USA, a v tomto případě konkrétně stát Delaware, řadí do angloamerického právního systému založeného na praxi, jako jeden z hlavních zdrojů poznání bude využita judikatura, která upřesňuje práva a povinnosti společností, upravené zejména v Obecném zákoně o obchodních společnostech státu Delaware, v originále Delaware General Corporation Law (dále také jen „DGCL“). Ten nalezneme v Zákoníku státu Delaware – v angličtině Delaware Code (dále také jen „DC“), protože tvoří jeho hlavu 8, kapitolu 1, úprava společností s ručením omezeným, pak Zákon Delawaru o společnostech s ručením omezeným v hlavě 6, kapitole 18, která se v originále nazývá Delaware Limited Liability Company Act (dále také jen „LLCA“). Tento zákon byl přijat již v roce 1899 a váže se k němu rozsáhlá judikatura v oblasti obchodního práva, čímž se jurisdikce stává předvídatelnou. V Delawaru o této problematice rozhoduje tzv. Court of Chancery, který se výhradně zabývá řešením otázek obchodního práva. Jeho úkolem je neřídít se pouze psaným právem, ale uplatňovat zásady spravedlnosti. V další instanci rozhoduje Delaware Supreme Court. Tento systém tak může pružně reagovat na aktuální světové trendy ve vývoji obchodního práva.^{51,52}

Popularita Delawaru je dána jak těmito zákony, které upřednostňují management společnosti, specializovaným soudním systémem, tak také možností vyhnout se placení daní v jiných státech, kdy Delaware uplatňuje u některých typů společností nulovou státní daň (korporace stále odvádí federální daň), a systémem, který zveřejňuje minimum informací o v Delawaru registrovaných společnostech a jejich skutečných vlastnících. To umožňuje zakládání různých fiktivních společností bez znalosti totožnosti skutečných vlastníků, postačuje kontakt na tzv. „registered agent“, neboť každá entita v Delaware musí mít svého zástupce, kterému lze doručovat oficiální dokumenty, výzvy aj. Netransparentní systém bývá často kritizován, Delawaru však přináší významný příjem do státního rozpočtu, zároveň na konzervaci tohoto netransparentního systému mají zájem i soukromé osoby – právní kanceláře a jiné, které registrace a správu společností

⁵¹ DELAWARE JUDICIARY. Court of Chancery - Delaware Courts - State of Delaware. *Courts.delaware.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-02]. Dostupné z: <https://courts.delaware.gov/chancery/index.aspx>

⁵² HOLLAND, R. J. Delaware Corporation Law: Judiciary, Executive, Legislature, Practitioners. *The Business Lawyer*. 2017, 72(4), 943–958. ISSN 0007-6899.

zajišťují.^{53,54} Přestože v pravém slova smyslu je statutárním orgánem „registered agent,“ autorka v této práci, pokud hovoří o statutárním orgánů v Delaware, zamýšlí obdobně jako v ČR představenstvo, generálního ředitele, případně jiný vrcholný manažerský orgán rozhodující o distribuci podílu na zisku.

Od 1. ledna 2024 se mění požadavky na oznamování skutečného vlastníka přijetím tzv. Corporate Transparency Act 2021, který si klade za cíl ztížit vytváření neprůhledných vlastnických struktur společností. Informace o skutečných vlastnících budou registrovány v neveřejném federálním systému Síť pro postihování finanční kriminality, spadajícího pod ministerstvo financí Spojených států amerických.⁵⁵

V případě Delaware v této kapitole standardně budeme hovořit, tedy kromě společností s ručením omezeným, o kapitálových společnostech, které DGCL nazývá generálně jako „corporations“, tedy korporace, které svou strukturou a interními předpisy musí odpovídat minimálním požadavkům DGCL, standardně se skládají z akcionářů a řídicího orgánu (představenstvo nebo ředitel), kdy jeden člověk může naráz představovat každý z těchto orgánů. Pro účely platby daní na federální úrovni se společnosti řídí Zákoníkem Spojených států amerických (United States Code), v jehož hlavě 26 nalezneme tzv. Internal Revenue Code (dále také „IRC“), který stanovuje daňové podmínky pro tyto korporace a dále je rozděluje na tzv. C corporation a S corporation, jejichž rozdíly budou vysvětlovány v kapitole 3.3. Ta se dále bude zabývat i distribucí zisku ve společnostech s ručením omezeným, tzv. *limited liability companies*, které jsou však zdaňovány na základě jejich vlastního uvážení, s ohledem na případná omezení zákonem, tedy se mohou rozhodnout nejen pro daňovou strukturu osobních společností, ale také C corporations.

Na základě obchodního skóringu společností Allianz Trade bylo podnikání ve Spojených státech amerických zhodnoceno jako nízkorizikové. Přestože report zmiňuje jako možná rizika zvýšenou politickou polarizaci a nepředvídatelnost v politických rozhodnutích, spolu se zvýšeným počtem insolvencí, stále hodnotí USA velmi pozitivně, protože je mimo jiné stabilní právní

⁵³ KOCIENIEWSKI, D. Delaware's \$1 Billion Incorporation Machine. In: *Bloomberg.com* [online]. 27. 4. 2016 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-04-27/delaware-s-1-billion-opacity-industry-gives-u-s-onshore-haven>

⁵⁴ Negativní konsekvence tohoto systému ve větším detailu popisuje také WEITZMAN, H. *What's the Matter with Delaware?: How the First State Has Favored the Rich, Powerful, and Criminal—and How It Costs Us All*. Princeton: Princeton University Press, 2022. ISBN 978-0-691-23574-5.

⁵⁵ FINANCIAL CRIMES ENFORCEMENT NETWORK. Beneficial Ownership Information Reporting. In: *Fincen.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.fincen.gov/boi>

prostředí schopno řešit insolvence efektivně, navíc ekonomické prostředí a vztahy USA považuje za stabilizované, s dostupnými transparentními daty o trhu.⁵⁶

3.1 Typy rozdělení zisku

3.1.1 Peněžitý a nepeněžitý podíl na zisku

Zatímco mnoho investorů může preferovat příjem hotovostních dividend, nepeněžní dividendy a distribuce jsou ze zákona přípustné. Konkrétně § 173 DGCL stanovuje, že dividendy smí být vyplaceny ve formě hotovostní, ve formě majetku nebo ve formě akcií společnosti (jak vlastní, tak jiných společností), zde spadají i dluhové cenné papíry. Hodnotu nepeněžitého podílu na zisku stanovuje IRC, hlava 26 § 301 – je-li dividenda vyplácena v bezhotovostní formě, musí být zaúčtována v reálné tržní hodnotě (fair market value⁵⁷) k datu distribuce, jestliže reálná tržní hodnota nepeněžité dividendy přesáhne poměr, na jakém se má investor účastnit výplaty zisku na společnosti, pak se zbylá hodnota považuje za zisk z prodeje. Zároveň pokud na majetku leží závazek snižující jeho hodnotu, snižuje se o to jeho spravedlivá tržní hodnota.⁵⁸

Mezi známé případy patří historický pokus veřejně obchodovaného výrobce whiskey Park&Tilford, Inc., který se snažil zvýšit cenu svých obchodovaných akcií výplatou dividend ve formě svých produktů – lahví whiskey –, a to v období nedostatku tohoto nápoje během druhé světové války. Společnost rozdělila svým akcionářům až šest beden whiskey za každou akcii, kterou drželi. Úřad pro správu cen zasáhl a omezil prodejní ceny jak práv na nákup whiskey, tak whiskey samotné, což způsobilo, že se cena akcií společnosti propadla zpět.⁵⁹

U společností s ručením omezeným stanovují § 605 LLCA podmínky bezhotovostní platby. Společník, bez ohledu na povahu svého vkladu, nemá právo požadovat a obdržet od společnosti s ručením omezeným jakékoli rozdělení v jiné než peněžité formě, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Nestanoví-li smlouva o společnosti s ručením omezeným jinak, nemůže být společník nucen přijmout od společnosti s ručením omezeným rozdělení jakéhokoli majetku v nepeněžité podobě v rozsahu, v němž procentní podíl rozdělovaného majetku přesahuje

⁵⁶ ALLIANZ. Country Risk Report United States. In: *Allianz.com* [online]. 1. 10. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.allianz.com/en/economic_research/publications/country-risk/united-states.html

⁵⁷ Tržní hodnota je podle M. Maříka definována mj. jako cena, za kterou by se produkt prodal na volném trhu za předpokladu, že kupující i prodávající mají dostatečné znalosti o daném aktivu, jednají ve vlastním zájmu, nejsou vystaveni nepřiměřenému nátlaku a je jim poskytnuta přiměřená lhůta pro dokončení transakce. Viz MAŘÍK, M. *Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy*. 4., upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2018, s. 26-32. ISBN 978-80-87865-38-5.

⁵⁸ CCH TAX LAW EDITORS. *U.S. Master Tax Guide (2023)*. U.S.A.: Wolters Kluwer, 2022, s. 739. ISBN 978-0808053552.

⁵⁹ TAYLOR, B. Whisky Dividends Anyone? In: *Globalfinancialdata.com* [online]. 2. 12. 2013 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://globalfinancialdata.com/whisky-dividends-anyone>

procentní podíl tohoto majetku, který se rovná procentnímu podílu, jímž se společník podílí na rozdělení zisku od společnosti. S výjimkou případů stanovených ve společenské smlouvě může být společník nucen přijmout rozdělení jakéhokoli majetku od společnosti v rozsahu, v jakém se procento rozdělovaného majetku rovná procentu, v jakém se společník podílí na rozdělení zisku od společnosti.

3.1.2 Nerozdělení podílu na zisku

Ve státě Delaware jsou rozhodování o rozdělení dividendy a její výplata na úrovni řídicího orgánu společnosti, pokud to není omezeno zakladatelskou listinou společnosti nebo jinými zákonnými pravidly, případně pokud toto uvážení překračuje podmínky péče řádného hospodáře, což v praxi znamená, že řídicí orgán musí být v dobré víře a plně informován o důsledcích svého rozhodnutí. To specificky stanovuje již § 141 (a) DGCL, který obchodní záležitosti svěřuje představenstvu společnosti. Pravidla jsou však poměrně volná, protože neexistuje žádný zákonný příkaz k vyplácení dividendy. Uplatňuje se zásada, že zájem obchodní společnosti nemusí být nutně totožný se zájmem společníků. Delaware tak aplikuje pravidlo obchodního úsudku. To chrání představenstvo v případě napadení tohoto rozhodnutí.⁶⁰ Důkazní břemeno proto obvykle leží na žalobci, který má povinnost prokázat, že rozdělovací orgán nejednal v souladu s jeho povinnostmi, a to, přestože má společnost často dostatek volných prostředků, aby dividendu vyplatila. Delaware Court of Chancery svým rozhodnutím v roce 2018 potvrdil své dosavadní rozhodování tím, že vyhověl návrhu žalované společnosti McCleary, Inc., a jejím členům představenstva, kteří byli rodinnými příslušníky prvního akcionáře, na zamítnutí nároku druhého akcionáře Buckle Family Trust, který chtěl prostřednictvím soudního rozhodnutí přinutit společnost vyplatit dividendu, která mu nebyla vyplacena po dobu sedmi let, přestože podle něj společnost disponovala přebytečným ziskem. Soud konstatoval, že ostatní akcionáři drží stejný typ akcií, tedy jim také nebyly dividendy vypláceny, a zároveň v minulosti společnost vyplatila zvláštní dividendu u kmenových akcií, čímž dostatečně prokázala, že dividendu vyplácí. Soudce žalobu zamítl s tím, že nevyplacení dostatečné dividendy není zneužití diskreční pravomoci.⁶¹

⁶⁰ Např. *Sinclair Oil Corp v. Levien*, 280 A.2d 717 (Del. 1971), kdy dceřiná společnost vlastněná žalovaným Sinclairem místo využití dostupných finančních prostředků k rozvoji společnosti, vyplatila dividendu, která byla z většiny vyplacena majoritnímu akcionáři - mateřské společnosti Sinclair. Rozhodnutí dceřiné společnosti podporovali minoritní akcionáři této společnosti s tvrzením, že výplata dividendy představuje formu „sebeobchodování“ a majoritní akcionář zneužil svého postavení. Soud judikoval, že všem akcionářům, tedy i těm minoritním byla dividendy vyplacena dle jejich podílu na společnosti, tedy spravedlivě a není důvod pro zrušení tohoto rozhodnutí.

⁶¹ *Buckle Family Trust v. Charles Patrick McCleary, et al.* (C.A. No. 2018-0903-AGB).

Soudy v Delaware si však nechávají ve své diskreci uznat právo na výplatu podílu na zisku, a to v případě, že existuje nerozdělený zisk, který nebyl alokovan k žádnému účelu, nebo představenstvo společnosti porušilo svou fiduciární povinnost – zisk byl zatajen, poměry v dané společnosti vedou k úsudku, že rozdělující orgán své pravomoci zneužívá, nebo dochází k podvodu. Soud odmítl konstatovat, že přednostní výplata dividendy musí být realizována, jakmile bude dostatek prostředků na jejich výplatu, avšak je stále třeba brát v potaz také finanční historii společnosti a její nedávné špatné finanční výsledky.^{62,63}

3.1.3 Výplata podílu na zisku třetím osobám

Stejně jako společnost s ručením omezeným má v Delaware podle § 302 DGCL právo na vytváření vlastních typů podílu na společnosti, mají korporace podle § 151 DGCL právo na vydávání takových druhů akcií se zvláštními preferenčními právy, jak je specifikuje ve stanovách společnosti nebo v rozhodnutích představenstva, kterým se vydávají takové akcie na základě zmocnění výslovně uděleného stanovami. Podle písmene c) § 151 DGCL smí společnost vydávat prioritní akcie spojené s dividendou, se kterými jsou spjata práva na dividendy v takové výši a za takových podmínek a v takových termínech, jak je uvedeno v zakladatelské listině nebo v rozhodnutí o vydání těchto akcií přijatých představenstvem společnosti.

Proto se autorka domnívá, že v případě odměňování členů řídicích orgánů řeší společnosti v Delaware tuto problematiku vydáváním nových akcií, což je specifická forma rozdělení zisku. Odměňování probíhá ve formě vydávání samotných akcií, kdy odměnou je již samotná tržní hodnota akcie. Rozdělení probíhá v závislosti na potřebách společností a jejich zaměstnanců, případně společnosti odměňují klíčové zaměstnance navyšováním v rámci bonusů ke mzdě. Mimo jiné je Delaware znám svými „stock options“, které nabízejí zcela jiný rozměr odměňování klíčových zaměstnanců oproti České republice.

Novelou DGCL v roce 2022 se standardizovaly požadavky na vydávání všech typů cenných papírů, čímž se stanovily mantinely pro to, kdo může tyto zvláštní druhy akcií vydávat. Novela rozšiřuje seznam oprávněných osob, čímž společností poskytla vysokou míru flexibility ve svém rozhodování. O takových odměnách již nemusí rozhodovat samotné představenstvo, které může svou pravomoc delegovat například výboru pro odměňování. Pro delegaci musí být vytvořen plán odměňování, který delegaci těchto pravomocí povoluje spolu s určením maximálního počtu akcií,

⁶² Dále např. *Baron v. Allied Artics Pictures Corp.*, 337 A.2d 653 (Del. Ch. 1975) nebo *Gabelli & Co. V Liggett Group, Inc.*, 479 A.2d 276, 289 (Del. 1984).

⁶³ *Eshleman v. Keenan*, 194 A 40 (Del. Ch. 1937).

opcí, podílových listů nebo jiných práv, které mohou být na základě usnesení vydány. Dále je třeba specifikovat dobu, po kterou mohou být tyto cenné papíry vydávány, a minimální výši protiplnění, které má být za cenné papíry zapláceno. Takto vydané cenné papíry jsou zdaněny až poté, co je zisk z nich realizován.⁶⁴

Převod práva k výplatě podílu na zisku nebo dividendy není podle Delaware Code zakázán. Domnívám se tedy, že toto právo může být samostatně postoupeno v případě, že ho nezakazuje interní dokument společnosti. Měly by však společnosti být doručeny podklady k plnění, tedy právní titul, který bude dostatečně určitý k tomu, aby společnosti doložil výplatu třetí osobě, včetně specifikace podmínek nebo doby, po jakou bude této osobě vypláceno.

3.1.4 Pevný podíl na zisku

Stejně jako společnost s ručením omezeným má v Delaware podle § 302 DGCL právo na vytváření vlastních typů podílu na společnosti, mají korporace podle § 151 DGCL právo na vydávání takových druhů akcií se zvláštními preferenčními právy, jak je specifikuje ve stanovách společnosti nebo v rozhodnutích představenstva, kterým se vydávají takové akcie na základě zmocnění výslovně uděleného stanovami. Korporace tedy může vydávat i akcie / podíly spojené s pevným podílem na zisku. Podle písm. c) § 151 DGCL smí společnost vydávat prioritní akcie spojené s dividendou, se kterými jsou spjata práva na dividendy v takové výši a za takových podmínek a v takových termínech, jak je uvedeno v zakladatelské listině nebo v rozhodnutí o vydání těchto akcií přijatých představenstvem společnosti. Tato dividendy může být vyplácena jak přednostně, tak v poměru k dividendám vypláceným z jakékoliv jiné kategorie, a to kumulativně, nebo nekumulativně. Jakmile je tato prioritní dividendy vyplácena, může být dividendy vyplácena ke zbývajícím typům akcií ze zbývajících distribuovaného majetku společnosti, který je pro výplatu dividendy k dispozici.

3.1.5 Záloha na podíl na zisku

Právní systém v USA zálohu na dividendy nebo podíl na zisku, obdobně jako to je v České republice, nezná. Autorka se domnívá, že u korporací bude mít vliv na tento fakt zejména postup rozdělení zisku, viz kapitola 3.2, a tedy že o rozdělení zisku lze rozhodovat průběžně, pokud má společnost přebytek (přebytek čistých aktiv nad vlastním kapitálem) nebo čistý zisk v daném fiskálním roce, za který je dividendy vyplácena, a to v případě, že nestanoví zakladatelská právní

⁶⁴ BAKSA, B. Who Can Approve Equity Grants? New Rules in Delaware. In: *Naspp.com* [online]. 22. 9. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.naspp.com/blog/equity-grant-approval-authority>

jednání společnosti jinak. Zároveň o rozdělení zpravidla rozhoduje pouze představenstvo společnosti, nikoliv celá valná hromada. Lze si představit, že za zálohu budeme moci považovat výplatu dividendy dříve, než o její distribuci oficiálně představenstvo rozhodne. Lze si také představit, že bude existovat interní dokument společnosti, který takovouto výplatu a její mechanismus pro společnost upraví tak, že se bude jevit jako záloha, včetně případných podmínek jejího vrácení v případě, že představenstvo o rozdělení nerozhodne. Běžnějším případem pak může být průběžná dividenda vyplácená z přebytku (úctu nerozděleného zisku) z minulých let, která se může jevit jako záloha na rozděleném zisku současného fiskálního období.

3.2 Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku v Delaware

Co se týká chronologie a předpokladů k rozdělení zisku společností v Delaware, je třeba kapitolu rozdělit na úpravu u společností s ručením omezeným podle hlavy 6, kapitoly 18 DC a úpravu dividend v korporacích podle 5. podkapitoly DGCL – Akcie a dividendy.

U společností s ručením omezeným podle § 503 DGCL mají být zisk a ztráta společnosti s ručením omezeným rozdělovány mezi společníky a mezi třídy nebo skupiny společníků stanovené ve společenské smlouvě. Jestliže společenská smlouva toto nestanoví, pak se rozdělují zisky a ztráty na základě dohodnuté hodnoty vkladů jednotlivých společníků v rozsahu, v jakém je společnost obdržela a nevrátila. Podle § 601 DGCL, pokud nebude stanoveno jinak, má společník nárok na výplatu od společnosti s ručením omezeným v rozsahu a termínech nebo při událostech uvedených ve společenské smlouvě předtím, než ze společnosti vystoupí, nebo bude společnost zrušena a zlikvidována. Podle § 606 DGCL, pokud společenská smlouva nestanoví jinak, má společník v okamžiku, kdy mu vznikne nárok na výplatu, postavení věřitele a nárok na všechny opravné prostředky, které má k dispozici, pokud mu nebylo vyplaceno. Společenská smlouva může stanovit rozhodný den pro rozdělení a výplatu podílu na zisku. Výjimku však tvoří případ § 607 DGCL, kdy společnost rozdělení zisku neprovede, pokud závazky společnosti převyšují spravedlivou hodnotu jejích aktiv. Z tohoto vyplývá, že proces rozdělování (čas, výše, velikost podílu) záleží na samotných společnících, kteří ho mohou upravovat společenskou smlouvou. Jediné právo na podíl na zisku dané státem existuje pouze v případě, že společnost bude zrušena podle § 804 DGCL.

U korporací podle DGCL upravuje jeho § 170 základní rámec distribuce zisku – kdo a za jakých podmínek může o výplatě dividendy rozhodovat. Tato pravomoc je zde udělena představenstvu společnosti. Obdobně jako u společností s ručením omezeným však může být omezeno zakládacími dokumenty společnosti, včetně dokumentů a certifikací o prioritních

akciích, které mohou stanovit např. pravidla týkající se vyhlášení výplaty dividendy v případě, že to neodhlasuje většina držitelů těchto prioritních akcií. Ve standardních případech se však hlasování představenstva řídí § 141 DGCL, kdy představenstvo rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů na jeho zasedání, na kterém je přítomno kvorum, případně jednomyslným písemným souhlasem představenstva, opět lze upravit změnou stanov. Tato pravomoc může být také delegována na výbory nebo podvýbory ředitelů (managementu), u korporací založených po 1. červnu 1996 stačí generální pověření.

Po schválení rozdělení zisku a výplatě dividendy představenstvo (nebo výbor, či podvýbor představenstva) stanovuje rozhodné datum pro určení akcionářů oprávněných k výplatě dividendy a datum výplaty dividendy. Podle § 213 písm. c) DGCL rozhodné datum nesmí předcházet datu, kdy představenstvo jedná, aby toto datum schválilo. Toto datum musí být stanoveno maximálně v rozmezí 60 dnů do výplaty. Pokud však představenstvo rozhodné datum pro uzavření seznamu investorů neurčí, jedná se o konec pracovního dne v den tohoto rozhodnutí představenstva. Obecně však platí, že jakmile představenstvo o dividendě rozhodne, vzniká mezi korporací a investorem vztah věřitele a dlužníka a investor může společnost žalovat v případě, že dividendu nevyplatí v době splatnosti. Často však představenstvo vydává prohlášení na svou ochranu, že dividendu může do výplatního data odvolat.

Základním předpokladem pro rozhodnutí je tzv. „surplus test“, v překladu test přebytku, kdy společnost smí rozdělovat dividendu pouze z něho, od toho se odvíjí schopnost korporace realizovat dividendu, nákup akcií nebo zpětný odkup akcií. Přebytek je definován v § 154 DGCL jako přebytek čistých aktiv, pokud nějaký existuje, v jakémkoliv čase, který je považován za kapitál společnosti. Čisté aktivum je definováno § 154 DGCL jako částka, o kterou čistá aktiva převyšují celkové závazky, což lze považovat za bilanční test. Prakticky to znamená, že je zakázáno rozdělování zisku v případě, že by to způsobilo platební neschopnost společnosti (insolvenční), kdy mezní bod není stanoven kritérii úpadku společnosti podle zákona, ale hranicí je samotný kapitál společnosti.⁶⁵ Hodnota by se měla odvíjet od hodnoty reálné, nikoliv účetní. Kapitál společnosti je v § 154 DGCL definován za účelem přebytkového testu (pokud není stanoveno kapitálovou společností jinak) jako nominální hodnota všech již dříve vydaných (nesplacených a vlastních) akcií. Pokud byly vydány akcie bez nominální hodnoty, výše přijaté protihodnoty za každou akcii je zahrnuta do kapitálu společnosti. Protože mnoho společností vydává akcie v nominálních hodnotách velice nízkých, přebytkový test se často blíží testu insolvence.

⁶⁵ Viz např. SV Inv. Partners, LLC. V. ThoughWorks, inc., 7 A 3d 973, 982 (Del. Ch. 2010).

Aktiva a pasiva by měla být pro účely výplaty dividendy přeceněna na reálnou hodnotu rozhodnutím představenstva nebo jiného příslušného orgánu, a to v případě, že není zřejmá existence přebytku nebo jeho výše, reálná hodnota přebytku se může lišit od účetní hodnoty. Nejsou však již dány jasné parametry tohoto přeceňování do reálné hodnoty, kdy společnost nepotřebuje ani znalecké ohodnocení, a to v případě, že představenstvo bude naplňovat svou povinnost ocenění aktiv a pasiv na základě dat a standardů, o kterých věří, že dostatečně reálnou hodnotu reflektují. Tato problematika je v Delaware stále naplno neukotvena, judikatura tato pravidla rigidně nestanovuje, např. neřeší pravidla diskontování dluhu společnosti na reálnou hodnotu.⁶⁶

V souvislosti s tím je třeba zmínit také další omezení výplaty dividendy, které však spadá již do trestněprávní roviny podle hlavy 6, kapitoly 13 DC, chránící věřitele před podvodnými výplatami dividend, a to v případech, že k němu došlo za účelem podvodu na věřitele nebo bránění výkonu jejich práv, případně že již korporace věděla nebo se mohla důvodně domnívat, že vzniknou dluhy nad rámec platební schopnosti v době jejich splatnosti. Orgán rozdělovací dividendy, potažmo orgán, který rozdělení dividend dozoruje (např. dozorčí rada), by proto měl zvážit, zda společnost bude mít dostatečný kapitál ke svému vlastnímu podnikání a bude schopna své závazky splácet. V praxi společnosti dělají jak bilanční test, tak také cash flow test, aby zjistily splatnost svých závazků, a také zda budou mít dostatečné prostředky k jejich pokrytí. Mnohé společnosti jdou však ještě dál a samy si určují restriktce ve formě „prostředků legálně dostupných“ a samostatně hodnotí prostředky jako více likvidní (i jednoduše dostupnou formou prodeje nebo půjčky) hotovost v rámci zákonných pravidel stanovených DGCL nebo jinými požadavky např. na going concern nebo insolvenční, kdy tato definice je širší než pouze zákonem stanovený požadavek na přebytek. Často se s ohledem na co největší ochranu před napadením svého rozhodnutí statutární orgán obrací na finančního ředitele společnosti nebo externího finančního poradce.^{67,68}

⁶⁶ Viz např. *Angelo, Gordon & Co., LP v. Allied Riser Communications Corporation*, 805 A2d. 221 (Del. Ch. 2002).

⁶⁷ HONAKER, J. D.; WILENSKY, E. S. *Dividends, Redemptions and Stock Purchases* [online]. London: Practical Law Company, 2012 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.morrisnichols.com/assets/htmldocuments/1-519-2507.pdf>

⁶⁸ STEARN, R. J.; KANDESTIN, C. D. Delaware's solvency test: What is it and does it make sense? A comparison of solvency tests under the bankruptcy code and Delaware law. *Delaware Journal of Corporate Law*. 2011, 36(1), 166–187. ISSN 0364-9490.

3.3 Daňové souvislosti

Standardně se rozdělení zisku v USA společnosti daní na úrovni státu a na federální úrovni. Pro přehlednost v této kapitole rozdělíme zdanění pro jednotlivé společnosti – společnost s ručením omezeným, S corporation a C corporation.

U společností s ručením omezeným si společnost může vybrat režim svého zdanění. Jednočlenná společnost s ručením omezeným je spojena se svým vlastníkem, který příjmy ze zisku této společnosti daní jako své vlastní na základě systému zvaného „pass through“. To v praxi znamená, že se příjem nedaní na dvou úrovních jako daň z příjmu právnické osoby a následně při výplatě podílu na zisku, ale pouze jednou na úrovni společníka. Je tedy možné, aby majitel společnosti plně disponoval jejími penězi, a to prakticky kdykoliv. Povinností je vést si účetní záznamy. Pokud si takto společník peníze ze společnosti vybere, bude z nich odvádět 15,3% federální daň z příjmu ze samostatné výdělečné činnosti, kterou lze pro roky 2023 a 2024 rozpadnout na 12,4% odvody na sociální pojištění a 2,9% odvody na zdravotní pojištění, tzv. medicare.⁶⁹

Společnosti s ručením omezeným však často využívají zisky ke svému dalšímu rozvoji, kdy výdaje s tím spojené jsou uznány jako daňový náklad, čímž se snižuje daňový základ. U společností s ručením omezeným, které mají více společníků, si společnosti vybírají, zda budou danit jako C corporation, nebo osobní společnosti systémem „pass through“. Pokud společnost nerozhodne jinak, podává daňové přiznání jako osobní typ společnosti, tedy obdobně jako ty jednočlenné, kdy každý její člen přiznává příjem jako samostatnou výdělečnou činnost podle svého podílu na společnosti dle společenské smlouvy, společnost neplatí daně z příjmu. Samotný stát Delaware vybírá roční státní daň ze společnosti s ručením omezeným ve výši 300 USD každoročně do 1. června.⁷⁰ Variantou je výběr zdanění jako C corporation, více o tomto níže.

Zejména pro menší společnosti je důležité rozhodnutí, zda budou danit jako S corporation, nebo C corporation. S corporations jsou, obdobně jako společnosti s ručením omezeným, tzv. pass through entity a neplatí daň na úrovni samotné společnosti, ty mají povinnost pouze vyplňovat informační formulář. Zisk nebo ztráta společnosti se tak promítá do daňového přiznání investorů samotných. Pro to, aby mohla společnost danit jako S corporation, musí splňovat podmínky daně IRC, tedy že nesmí mít více než sto akcionářů, všichni musí být fyzické osoby –

⁶⁹ INTERNAL REVENUE SERVICE. Self-Employment Tax (Social Security and Medicare Taxes). In: *Irs.gov* [online]. 3. 8. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/businesses/small-businesses-self-employed/self-employment-tax-social-security-and-medicare-taxes>

⁷⁰ DIVISION OF CORPORATIONS. LLC/LP/GP Franchise Tax Instructions. *Corp.delaware.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://corp.delaware.gov/alt-entitytaxinstructions/>

rezidenti nebo občané Spojených států amerických. Zároveň musí mít pouze jeden typ akcií. Akcionáři S corporations mají právo si snížit 20 % základu pro zdanění svého čistého kvalifikovaného příjmu z podnikání a uplatňovat ztráty společnosti, čímž celkovou výši příjmu také kompenzují. U S corporation, která se daňově chová spíše jako C corporation, je také možné namíxovat poměry mezi výplatou dividendy a výplatou mzdy za práci v této společnosti.

Na rozdíl od S corporation neklade C corporation podmínky na počet majitelů, jejich státní příslušnost nebo rezidenturu a ani na typy akcií, které společnost vydává. Naopak sazba federální daně z příjmu C corporation se uplatňuje jak na úrovni samotné společnosti ve výši 21 %, tak také na úrovni akcionářů, tedy je příjem zdaněn dvakrát. Tento typ je výhodný hlavně pro společnosti, které chtějí být veřejně obchodované a hledají investory.⁷¹

V daňovém systému Spojených států jsou jinak daněny hotovostní dividendy a jinak dividendy v podobě akcií/podílů na společnostech. Hotovostní výplata dividend C corporations je vnímána jako příjem a okamžitě zdaněna za běžných podmínek zdanění příjmu, zatímco dividendy ve formě akcií je vnímána jako výjimka a později zdaněna jako kapitálový zisk v okamžiku, kdy jsou nové akcie prodány, tedy až když svůj příjem investor reálně uskuteční. Pro stanovení sazby daně je třeba určit, zda se jedná o dividendu kvalifikovanou, tedy dividendu vyplácenou společností inkorporovanou ve Spojených státech amerických, kdy podíl na společnosti je držen dostatečně dlouhou dobu – více než 60 dnů v posledních 121 dnech, kdy toto období začíná 60 dnů před rozhodným dnem, jedná se o tzv. ex-dividend date. Pro osobu, která podává samostatně daňové přiznání, se pak daní dividendy ve třech úrovních, a to podle celkové výše jejího zdanitelného příjmu – 0 % do 44 626 USD, 15 % v rozmezí 44 626–492 300 USD a 20 % od 492 300 USD výše pro rok 2023. Pro nekvalifikované dividendy existuje sedm daňových skupin v rozmezí daňové sazby 10 až 37 %.⁷² V případě, že je příjemcem dividendy daňový nerezident USA, pokud neexistuje smlouva o zamezení dvojímu zdanění, uplatňuje se 30% daňová sazba odvedená samotnou rozdělovací společností.⁷³

Státní daň korporacím ukládá písm. a) § 1902 DC, kdy technicky vzato nemá Delaware daň z příjmu právnických osob. Tu nahrazuje daň z hrubých příjmů, které nelze striktně srovnávat. Tato daň je stanovena ve výši 8,7 % ze zdanitelného příjmu vypočteného podle § 1903 DC,

⁷¹ HUSTON, H. Compare S corporation vs C corporation. In: *Wolterskluwer.com* [online]. 13. 9. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/s-corp-vs-c-corp-differences-benefits>

⁷² HALL, J. How are dividends taxed? 2023 Dividend Tax Rates. In: *Fool.com* [online]. 30. 11. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.fool.com/investing/stock-market/types-of-stocks/dividend-stocks/how-dividends-taxed/>

⁷³ INTERNAL REVENUE SERVICE. *U.S. Tax Guide for Aliens 2022 - Publication 519, cat. no. 15023T* [online]. Washington, D.C.: Internal Revenue Service, 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/pub/irs-pdf/p519.pdf>

za který se považuje čistý příjem z vykonávané podnikatelské činnosti a z majetku umístěného na území státu v průběhu zdanitelného období navýšený o příjmy nebo snížený o výdaje podle § 1903 odst. 2 DC. Výjimky jsou specifikovány v písm. b) § 1902 DC, pro účely této práce důležité zejména v bodě 6, který říká, že tuto daň nemusí platit korporace se sídlem v Delaware, ale nevykonávající v něm obchodní činnost, a bodě 9, který od této daně osvobozuje S korporace, pouze vyžaduje vyplnění informačního formuláře v případě, že má příjmy ze státu Delaware, pakliže je má, musí za nerezidenty Delaware odhadovanou daň z příjmu fyzických osob odvést. Daňové přiznání společnost vyplňuje, pokud je její účetní rok i kalendářním, do 15. dubna následujícího roku.⁷⁴

Všechny korporace registrované v Delaware, i ty osvobozené od daně z příjmu právnických osob podle § 1902(b)(6)DC, musí Delaware podávat roční hlášení (poplatek za podání je 50 USD) a odvádět státní tzv. „franchise tax“ každoročně nejpozději do 1. března. Franchise tax se počítá dvěma způsoby, a to na základě metody autorizovaných podílů, kdy minimální daň je 175 USD, maximální 200 000 USD v závislosti od počtu vydaných akcií nebo na základě metody předpokládané nominální hodnoty kapitálu, kdy minimální daň činí 400 USD v přepočtu na předpokládanou nominální hodnotu kapitálu ve výši 1 milion USD.⁷⁵

3.3.1 Účtování o rozdělení zisku a jeho výplatě

Úprava rozdělení zisku je rovněž obsažena i v účetních předpisech. Spojené státy americké se řídí tzv. generally accepted accounting principles, zkráceně GAAP, které stanovují, že dividendy nejsou považovány za náklad na podnikání. Společnost je účtuje jako snížení vlastního kapitálu v rozvaze. Pro vyhlášení dividendy musí mít dostatečný nerozdělený zisk nebo hotovost na bankovním účtu, aby výplatu pokryla. Pokud dostatek prostředků nemá, půjčuje si peníze nebo prodává aktiva, což může do budoucna negativně ovlivnit její celkový chod. Standardně se tedy výplata dividendy účetně rozděluje z účtu nerozděleného čistého zisku. Přímou metodou se vypočítá celková částka rozdělovaných dividend a převede se z vlastního kapitálu do pasiv.

Příklad účtování – rozdělení zisku

⁷⁴ DELAWARE'S GOVERNMENT. Corporate Income Tax FAQs. *Revenue.delaware.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: <https://revenue.delaware.gov/frequently-asked-questions/corporate-income-tax-faqs/>

⁷⁵ FELDMAN, S. Delaware corporations' annual franchise report and tax is due March 1. In: *Wolterskluwer.com* [online]. 6. 2. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/delaware-corporations-annual-franchise-report-and-tax-requirement>

GAAP striktně nestanovuje čísla účtů, pod která se mají jednotlivé položky zařazovat, proto budeme využívat doporučených účtů, na které se jednotlivé položky zúčtovávají.

Společnost zdaňovaná jako C corporation, sídlící v Delaware, ale neprovozující tam žádnou obchodní činnost, vygenerovala čistý zisk za rok 2023 ve výši jeden milion amerických dolarů. Na základě rozhodnutí představenstva dojde k rozhodnutí o rozdělení zisku ve výši pět set tisíc dolarů na výplatu dividend (2.1.1. – dividends payable) a jeho výplata z bankovního účtu (1.1.1. – cash and cash equivalents), dvě stě padesát tisíc dolarů na úhradu ztráty z minulých let (3.2.3. – deficit) a dvě stě padesát tisíc dolarů zůstává na účtu nerozděleného zisku z minulých let, který lze dělit na appropriated (3.2.1), tedy zisk, který je nerozdělen za nějakým specifickým účelem a unappropriated, tedy zisk, který je odložen za nekonkrétním účelem (3.2.2.). Nerozdělený zisk se nepřevádí, protože podle GAAP se jedná o závěrkovou operaci, tzn. nerozdělení zisku není schvalovacím procesem a probíhá automaticky.⁷⁶ Předpokládejme, že všechny podmínky pro rozdělení zisku byly splněny a nejsou nijak rozporovány.

Tabulka č. 2: Příklad účtování rozdělení zisku v USA

	Částka (USD)	MD	D
Rozdělení HV – dividendy	500 000	3.2.2.	2.1.2
Rozdělení HV – převod na účet neuhrazené ztráty	250 000	3.2.	3.2.3.
Úhrada dividendy převodem	500 000	2.1.2	1.1.1.

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě poznatků a zdrojů uvedených v této práci

⁷⁶ IFRS-GAAP. Universal Chart of Accounts. In: *Ifrs-gaap.com* [online]. 5. 5. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.ifrs-gaap.com/universal-chart-accounts>

4 Právní úprava rozdělení zisku v kapitálových společnostech v Ruské federaci

Při výkladu o rozdělení zisku kapitálových společností v Ruské federaci bude práce hovořit, obdobně jako v České republice, o společnostech s ručením omezeným a akciových společnostech. Základem takovéto legislativy je občanské právo, kdy je za hlavní univerzální pramen považován Občanský zákoník Ruské federace č. 51-FZ ze dne 30. listopadu 1994, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*ObčZ RF*“), který specifikuje obecnou úpravu právnických osob a některá ustanovení o konkrétních typech právnických osob.

Specificky pak tyto dvě kapitálové společnosti upravují Federální zákon „O společnostech s ručením omezeným“ ze dne 8. února 1998 č. 14-FZ, ve znění pozdějších předpisů, a Federální zákon „O akciových společnostech“ ze dne 26. 12. 1995 č. 208-FZ, ve znění pozdějších předpisů.

Článek 52 odst. 1 *ObčZ RF* stanovuje povinnost společnosti řídit se stanovami společnosti, není dovolen jednorázový průlom. Navazující odst. 1 článku 67.2 *ObčZ RF* však dovoluje dispozitivní odchylku od zákonných norem v interních dokumentech společnosti, ať už to jsou stanovy, nebo jiný typ dokumentu schválený podle zákonných podmínek. Jedním z těchto práv je i právo podílet se na rozdělení zisku a rozhodovat o ztrátách, kdy rozhodování o tomto tématu je ve výlučné kompetenci valné hromady společnosti podle článku 65.3 *ObčZ RF*.

Příjemcem rozdělovaného zisku bude podle čl. 28 *Zákona o společnostech s ručením omezeným RF* společník nebo podle čl. 42 odst. 1 *Zákona o akciových společnostech RF* akcionář, a to podle typu akcie, která mu náleží, pokud není federálními zákony stanoveno jinak, a to ke konci dne, ke kterému bylo rozhodnuto vyplatit podíl na zisku – dividendu (odst. 7 čl. 42). Poměr podílu na zisku je dán velikostí podílu, který se určuje primárně vkladem investora do společnosti k výši základního kapitálu, tedy v případě, že se jedná o jediného společníka nebo akcionáře a ve společnosti nebudou schválena jiná práva na podíl na zisku, pak vlastní takovýto investor 100% podíl na společnosti, a tedy v případě, že neexistují výjimky, má 100% nárok výplatu podílu na rozdělovaném zisku. To lze však stanovami modifikovat a vytvořit zvláštní druh podílů nebo akcií, se kterými jsou spojena zvláštní práva, například vyšší podíl na zisku, než by náležel v poměru jeho podílu k základnímu kapitálu (například stanovy místo 20 % z celkové hodnoty zisku, což by odpovídalo poměru podílu na společnosti, přiznají společníkovi, či akcionáři 50% podíl na zisku). Oproti tomu by se snížil výplatní poměr dalších investorů. Stanovy mohou zanechat poměr vkladu a podílu na rozhodování společnosti a dalších právech proporční a pouze založit pravidlo disproporce poměru na výplatě zisku ve vztahu k podílu na společnosti. Majitelé společnosti jsou zapsáni ve veřejně dostupném rejstříku a seznam

skutečných beneficentů se řídí federálním zákonem č. 115-FZ, o boji proti legalizaci (praní) výnosů z trestné činnosti a financování terorismu ze dne 7. srpna 2001.⁷⁷

Výjimku z většiny zmíněných povinností může tvořit speciální investiční smlouva, kterou umožňuje nejen západním investorům Ruská federace získat zvýhodněné podmínky k podnikání na základě vydaného Federálního zákona o průmyslové politice Ruské federace č. 488-FZ z 31. prosince 2014. Kvalifikační kritéria stanovuje usnesení vlády Ruské federace č. 719 ze dne 17. července 2015 „O kritériích pro klasifikaci průmyslových výrobků jako výrobků, které nemají ekvivalent vyráběný v Ruské federaci,“ které mj. stanovují minimální výši investice ve výši 750 milionů ruských rublů. Ruská federace nabízí jako jeden z hlavních benefitů fixací a snížení daňové zátěže.⁷⁸

Na závěr úvodu této kapitoly je třeba alespoň krátce pro kontext adresovat současnou geopolitickou situaci. V reakci na napadení Ukrajiny ruskými vojsky vznikl na nadnárodní korporace, ať už interní, či externí tlak na ukončení činnosti v této zemi. Chief Executive Leadership Institute – Yale School of Management vydává pravidelný reporting a rating těchto korporací ve vztahu k jejich operativě v Rusku.⁷⁹ V průběhu posledních dvou let byla právní jistota prolomena na několika úrovních. Ať už to je rozhodování o povinnosti nakupovat v cizích měnách na domácím trhu^{80,81}, nebo nečekané dekrety prezidenta Vladimíra Putina omezující výplatu podílu na zisku na deset milionů rublů společníkům ze seznamu nikoliv přátelských států^{82,83}, mezi které se mj. řadí i Česká republika a USA, zrušení daňových dohod s těmito státy⁸⁴

⁷⁷ KPMG Rusko. Doing Business in Russia – Your Roadmap to Successful Investments.

⁷⁸ Dopis Ministerstva financí Ruské federace ze dne 25. 8. 2017 č. 03-03-06/1/54596

⁷⁹ SONNENFELD, J. Over 1,000 Companies Have Curtailed Operations in Russia. But Some Remain. In: *Som.yale.edu* [online]. 18. 12. 2023 [cit. 2023-12-11]. Dostupné z: <https://som.yale.edu/story/2022/over-1000-companies-have-curtailed-operations-russia-some-remain>

⁸⁰ BLOOMBERG NEWS. Russia Reimposes Some Capital Controls to Stem Ruble's Slide. In: *Bloomberg.com* [online]. 11. 10. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-10-11/russia-reimposes-some-capital-controls-to-stem-ruble-s-slide>

⁸¹ ROTH, A. Putin to discuss capital controls to help prop up rouble, report says. In: *Theguardian.com* [online]. 16. 8. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/business/2023/aug/16/putin-meeting-capital-controls-rouble-report>

⁸² AFANASIEV, V. Putin issues decree to prevent corporations from paying foreign investors in hard currency. In: *Upstreamonline.com* [online]. 7. 3. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.upstreamonline.com/politics/putin-issues-decree-to-prevent-corporations-from-paying-foreign-investors-in-hard-currency/2-1-1180446>

⁸³ UNCTAD. Adopts new restrictions on payments of dividends to the shareholders from the sanctioned states. In: *Investmentpolicy.unctad.org* [online]. 4. 5. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://investmentpolicy.unctad.org/investment-policy-monitor/asures/3945/russia-federation-adopts-new-restrictions-on-payments-of-dividends-to-the-shareholders-from-the-sanctioned-states>

⁸⁴ LIFFEY, K. Putin approves suspension of tax treaties with „unfriendly“ countries – RIA. In: *Reuters.com* [online]. 8. 8. 2023 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/putin-approves-suspension-tax-treaties-with-unfriendly-countries-ria-2023-08-08/>

nebo nedávné omezení hlasovacích práv zahraničním investorům letiště Pulkovo v Petrohradu.⁸⁵ Nejaktuálnější byznysový report byl publikován Mezinárodní společností Allianz Trade, ve kterém Rusko hodnotí ve všech byznysových kritériích jako vysoce rizikovou zemi, kde je vysoká míra korupce spojená s nízkou mírou důvěry v právní stát, vysoce volatilní kurz rublu, nepředvídatelné prostředí spojené s uvalením sankcí a protisankcí a vysoká zranitelnost vůči globálním změnám cen ropy.⁸⁶

4.1 Typy rozdělení zisku

4.1.1 Peněžitý a nepeněžitý podíl na zisku

V Ruské federaci obecně platí, že je podíl na zisku kapitálové společnosti vyplacen v hotovosti. U společností s ručením omezeným zákon výslovně neupravuje formu, kterou musí být rozdělený zisk vyplácen, platí tedy, že je bezhotovostní výplata zisku povolena. U akciových společností zavádí obecné pravidlo výplaty v hotovosti, o rozdělení majetku lze rozhodnout v případě, že to stanoví stanovy společnosti.⁸⁷ Hotovostní výplata probíhá u akciových společností odst. 8 čl. 42 zákona o akciových společnostech RF, tedy buď převodem na účet samotnou společností, registrátorem, u něhož jsou akcie vedeny, nebo prostřednictvím finanční platformy existující podle federálních zákonů. U obou typů společností je tak přípustné rozdělit i nepeněžitý podíl na zisku například ve formě dlouhodobého majetku, cenných papírů nebo vlastních výrobků. Takto se děje často v případech, že společnost nemá přebytečnou hotovost k rozdělení, ale vlastní neprovozní majetek. Platí však pravidlo, že zakladatelské právní jednání u společnosti s ručením omezeným nesmí nepeněžitou formu výplaty vylučovat a pro vyhnutí se pochybám by ji u společnosti s ručením omezeným ideálně mělo výslovně upravovat, u akciové společnosti ji musí přímo dovolovat. O nepeněžitě formě rozhoduje valná hromada společnosti.⁸⁸ V samotném rozhodnutí a zápisu z valné hromady je optimální konkretizovat majetek, který má být rozdělen, včetně postupu převodu na nového vlastníka, a ideálně i lhůty, dokdy se tak stane, neboť standardně v případě, že lhůta není specifikována, platí, že podle Federálního zákona o společnostech s ručením omezeným lhůta pro výplatu nesmí být delší než 60 dnů od rozhodnutí

⁸⁵ BLOOMBERG NEWS. Putin Seizes Rights to St. Petersburg Airport From Foreign Investors. In: *Bloomberg.com* [online]. 1. 12. 2023 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-12-01/putin-seizes-st-petersburg-airport-management-from-fraport-qa>

⁸⁶ ALLIANZ TRADE. End of recession in 2023 but medium-term outlook remains gloomy. In: *Allianz-trade.com* [online]. 1. 7. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.allianz-trade.com/en_US/resources/country-reports/russia.html

⁸⁷ Zákonná úprava viz pododst. 2, odstavec 1, článek 42 Zákona o akciových společnostech RF.

valné hromady. Předpokladem je uzavření smlouvy mezi investorem a společností o výplatě rozděleného zisku na úkor majetku společnosti.

Ocenění nehmotného majetku v tomto případě není samostatně stanoveno legislativní normou. Společnosti tak určují postup ocenění majetku samostatně. Zpravidla se ale uplatní tržní ocenění majetku, a to s ohledem na odstavec 1 článku 40 Daňového zákoníku Ruské federace ze dne 31. 7. 1998 č. 146-FZ, ve znění pozdějších předpisů, a dále Rozhodnutí Ministerstva financí RF ze dne 25. 8. 2017 č. 03-03-06/1/54596. Účetní ocenění není vyloučeno. V jaké hodnotě má být majetek vyplacen, se určí na základě rozdělovaného zisku vyjádřeného v penězích. Hodnota majetku se posléze odepíše z účetnictví. Dopočítá se případný doplatek mezi hodnotou nepeněžního plnění a stanoveným celkovým plněním vyjádřeném v penězích.

Daňově nese nepeněžitá výplata rozděleného zisku důsledky, které u peněžité nejsou přítomny. Tato operace je finančními úřady stále považována za prodej majetku ke dni převodu a podle jejich výkladu podléhá odvodům DPH a dani z příjmu právnické osoby nebo jednotné dani v případě, že společnost uplatňuje zjednodušený daňový systém. V tomto rozhodování se nepotkávají finanční úřady se soudními rozhodnutími oblastních soudů, které tvrdí, že předmět DPH v tomto případě nevzniká.⁸⁹ S ohledem na rozhodnutí společnosti se pak bude jinak účtovat výplata jako prodej a jinak jako výplata dividend z majetku společnosti.

Standardně je v případě zvolení varianty nehotovostní výplaty jako vyplácení zisku plátcem srážkové daně sama společnost. V případě bezhotovostní výplaty je však vysoce pravděpodobné, že společnost nemá dostatečnou hotovost, ze které by mohl plátec, tedy společnost, sraženou daň zaplatit. Příjemce tak bude samostatně platit daň z příjmu z nepeněžitých dividend v rámci svého vlastního daňového přiznání. O tom musí společnost informovat Federální daňový úřad.^{90,91}

4.1.2 Nerozdělení podílu na zisku

Problematiku nerozdělení zisku v případě, že jsou splněny zákonné podmínky pro rozdělení zisku, tedy zejména insolvenční a bilanční test popsány v kapitole 4.2, zákon výslovně neupravuje. Rozdělení zisku není nárokovým právem společníka v případě, že není navázáno na zvláštní druh

⁸⁹ Rozhodnutí Federálního arbitrážního soudu Ural ze dne 30. srpna 2005 N F09-3713/05-C2 o tom, že dividendy nejsou předmětem zdanění DPH.

⁹⁰ BEZBORODOV, M. Vyplata dividendov imuščestvom občestva: važnye dětali. In: *Klerk.ru* [online]. 31. 8. 2021 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.klerk.ru/buh/articles/518471/>

⁹¹ BULANTSOV, M. A Russian LLC on the general taxation system decided to pay its participant the dividends due in goods. How to reflect this payment in accounting and tax accounting? Should VAT be reinstated? In: *Garant.ru* [online]. 18. 3. 2021 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.garant.ru/consult/account/1451561/>

podílu.⁹² Proto bývá zisk často přesunut na účet nerozděleného zisku minulého období, který může být rozdělen v příštích obdobích, případně alokovan do rezervních fondů. K případům, kdy majoritní vlastník potenciálně zneužívá svého postavení, se již vyjádřil Nejvyšší rozhodčí soud Ruské federace dne 18. 6. 2012 pod sp. zn. VAS-7481/12, případně Nejvyšší soud Ruské federace 27. listopadu 2020 pod spisovou značkou 305-ES20-17932. Tato judikatura ztotožňuje veřejný zájem s podnikatelským úsudkem, a potvrzuje, že k rozdělení zisku může dojít pouze na základě náležitého rozhodnutí stanoveného zákony a stanovami, tedy většinou hlasů.⁹³

4.1.3 Výplata podílu třetím osobám

V Ruské federaci je dovoleno vyplatit zisk třetím osobám, tedy osobám odlišným od společníků (akcionářů), a to v případě, že o to bude požádáno na základě doručené žádosti. Podle článku 382 ObčZ RF náleží toto právo věřiteli na základě vytvořeného závazku a může být postoupeno na jinou osobu. Toto právo podle článku 384 ObčZ RF přechází z původního na nového věřitele v rozsahu a za podmínek, které existovaly v době převodu práva.

Autorka se nedomnívá, že by se dalo dispozitivně odchýlit ve stanovách od pravidla rozdělovat zisk komukoliv jinému, než je společník nebo akcionář společnosti, například zaměstnancům, protože například článek odst. 2 článku 28 zákona o společnostech s ručením omezeným jasně říká, že se lze rozhodnutím valné hromady odchýlit a stanovit si vlastní proces rozdělení podílu na zisku, avšak „mezi společníky“. Odst. 7 čl. 42 Zákona o akciových společnostech RF také říká, že dividendy jsou vypláceny osobám, které byly majiteli akcií daného typu nebo osobou k tomu autorizovanou podle federálních zákonů.⁹⁴

4.1.4 Pevný podíl na zisku

U akciových společností formu prioritních akcií upravuje článek 32 Zákona o akciových společnostech RF. Vlastníci prioritních akcií mají právo na dividendu ve fixní výši bez ohledu na hospodářské výsledky společnosti. Ta by měla být dána stanovami, případně jinými vnitřními předpisy o prioritních akciích, případně prioritních akciích s přednostním právem na dividendu. Pokud není stanovena fixní částka k výplatě, stanovuje se procentuálním poměrem, který si určuje společnost. Oproti tomu ale vlastníci prioritních akcií nemají hlasovací práva na valné hromadě,

⁹² GUBIN, E. P.; ALEKSEEVICH, V. V.; GORDEEVICH, L. P. *Predprinimatel'skoje pravo rossijskoj feděracii - učebnik*. Moskva: Norma, 2020, s. 206. ISBN 978-5-91768-769-8.

⁹³ MOREV, D. Kak minoritarnomu akcioněru «vytaščit'» dividendy (dobit'sja raspredělenija pribyli). In: *Zakon.ru* [online]. 11. 12. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://zakon.ru/blog/2023/12/11/kak_minoritarnomu_akcioneru_vytaschit_dividendy_dobitsya_raspredeleniya_pribyli

s výjimkou rozhodování o reorganizaci nebo likvidaci akciové společnosti. Jestliže valná hromada rozhodne o nerozdělení zisku, nebo nerozdělení zisku ve výši, která prioritním akciím náleží, pak mají tito akcionáři plná hlasovací práva.⁹⁵

Rozhodnutím ze dne 31. 10. 2018 č. A32-56933/2017 rozhodl rozhodčí soud Severokavkazské oblasti o tom, že pravidelná výplata podílu na zisku ve formě fixní částky, která není závislá na velikosti vytvořeného zisku, se nepovažuje daňově za dividendu, ale je obdobou vyplácené mzdy. Nutno dodat, že k výplatě docházelo v době hrozícího úpadku společnosti. Přesto lze případ aplikovat i obecně a konstatovat, že takováto výplata nemusí vykazovat znaky výplaty podílu na zisku, kdy rozhodovací praxe se bude odvíjet od frekvence výplaty.

4.1.5 Záloha na podíl na zisku

Obecně je v Ruské federaci povoleno vyplácet podíl na zisku častěji než jednou ročně, legislativa toto právo výslovně upravuje. Přestože zákon výslovně neříká, že se jedná o zálohu, ale spíše častější výplatu zisku, můžeme takovouto výplatu za zálohu považovat, zvláště v případech, kdy by se o tuto výplatu snižoval vyplacený zisk za celé účetní období v případě, že se bude jednat o výplatu mimořádnou. U společností s ručením omezeným upravuje distribuci zisku odst. 1 článek 28 Zákona o společnostech s ručením omezeným RF. Čistý zisk společnosti může rozdělovat jako podíl na zisku čtvrtletně, pololetně nebo ročně. Frekvenci výplaty určuje valná hromada společnosti. Zisk nesmí být vyplácen později než 60 dnů od přijetí tohoto rozhodnutí, dispoziitivně lze upravit dříve (článek 28 odst. 3 Zákona o společnostech s ručením omezeným RF). Z toho vyplývá riziko vyplácení zisku na měsíční bázi, kdy ruské finanční úřady poté na něj nahlíží jako na nedovolenou formu výplaty mzdy, obzvláště pokud společník pro společnost vykonává ekonomickou činnost, viz např. rozsudek arbitrážního soudu Severozápadního obvodu ze dne 22. 5. 2023 F07-568/2023. Přestože existují i rozhodnutí o tom, že častěji výplata podílu na zisku automaticky nezakládá příjem ze zaměstnání, společnost přijímá rizika spojená s nepředvídatelností takto neustálené praxe.

U akciové společnosti se však bude také jednat o rozhodnutí valné hromady, a to také na čtvrtletní, půlroční nebo roční bázi podle odst. 1 článku 42 Zákona o akciových společnostech RF. Ten omezuje akciovou společnost, na rozdíl od společnosti s ručením omezeným, časově, tedy

⁹⁵ GUBIN, E. P.; ALEKSEEVICH, V. V.; GORDEEVICH, L. P. *Predprinimatel'skoje pravo rossijskoj feděracii - učebnik*. Moskva: Norma, 2020, s. 229. ISBN 978-5-91768-769-8.

že nesmí o rozdělení rozhodnout později než tři měsíce od skončení relevantního období, za které je dividenda vyplácena.⁹⁶

Společnosti mají o záloze rozhodovat na základě stanovení výše mezitímního čistého zisku, kdy pravidla pro toto nejsou stanovena. Lze společnosti pouze doporučit, aby pro rozhodnutí vyplátit zálohu měla podklad, který vychází z reálných dat vhodných pro sestavení účetní závěrky.

Jestliže je na konci účetního období společnost ve ztrátě, přestává se jednat o podíl na zisku (dividendu) a je třeba změnit způsob zdanění takového příjmu.⁹⁷ Není možné vyplácet podíl na zisku na úkor výnosů příštích období.⁹⁸

4.2 Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku v Ruské federaci

V Ruské federaci je proces rozdělení zisku kapitálové společnosti upraven zejména čl. 28 Zákona o společnosti s ručením omezeným RF a článkem 42 Zákona o akciových společnostech RF. Ta rozhoduje, v případě, že se jedná o standardní roční výplatní období, na základě vytvořené účetní závěrky potvrzující existenci čistého zisku k rozdělení. Takovouto valnou hromadu svolává a podklady k ní připravuje u společnosti s ručením omezeným jednatel, u akciové společnosti návrh předkládá představenstvo, či správní rada. Statutární orgán má povinnost návrh na rozdělení, popřípadě nerozdělení zisku, uvést v pozvánce na valnou hromadu a zařadit toto rozhodnutí do jejího programu. Valná hromada může rozhodnout o přijetí, nepřijetí nebo změně takového rozhodnutí v rámci zákonem stanovených podmínek a jiných interních pravidel.

V Ruské federaci se dividendy u akciové společnosti mohou vyplácet čtvrtletně, pololetně (průběžná dividenda) nebo ročně. Společnost má právo rozhodovat o výplatě dividend na základě výsledků v těchto obdobích, více již bylo uvedeno v kapitole 4.1.5. Zdrojem výplaty dividend je zisk společnosti po zdanění a odečtení jiných povinných plateb, tedy čistý zisk společnosti stanovený účetní závěrkou.⁹⁹ Dividendy z prioritních akcií mohou být také vypláceny ze speciálních dříve vytvořených fondů pro tyto účely. O výplatě rozhoduje valná hromada, která musí rozhodnout o výši dividend z akcií každé kategorie, stanovit formu jejich výplaty, postup při výplatě v nepeněžní formě a rozhodné datum, ke kterému se stanoví seznam

⁹⁶ RAZGULIN, S. Možno li vyplatit' dividendy avansom. In: *26-2.ru* [online]. 30. 5. 2016 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.26-2.ru/qa/244060-qqbss-16-m5-mojno-li-vyplatit-dividendy-avansom>

⁹⁷ VEPREVA, T. Vyplata dividendov učreditelju OOO. In: *Moedelo.org* [online]. 18. 7. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.moedelo.org/article-knowledge/dividendy-ooo>

⁹⁸ Rozhodnutí Rozhodčího soudu centrálního obvodu ze dne 29. 1. 2018 ve věci č. F10-5610/16.

⁹⁹ Odst. 79 Vyhlášky Ministerstva financí Ruské federace ze dne 29. 7. 1998 N 34n „O schválení nařízení o účetnictví a finančním výkaznictví v Ruské federaci“ (ve znění pozdějších předpisů).

oprávněných akcionářů k výplatě dividendy. O tomto datu se rozhoduje na návrh představenstva nebo dozorčí rady společnosti, nelze však stanovit dříve než 10 dnů do rozhodnutí o výplatě dividend a později než 20 dnů od data přijetí, standardně vždy ke konci pracovního dne určeného data. Představenstvo také navrhuje výši rozdělovaného zisku, kterou valná hromada nemůže svévolně navýšit. Lhůta pro výplatu nesmí pro profesionální účastníky trhu s cennými papíry přesáhnout 10 pracovních dnů a dalším osobám zapsaným v rejstříku akcionářů 25 dnů ode dne stanovení jejich práva na dividendu. Výplatu provádí společnost nebo registrátor, který vede rejstřík akcionářů.

Předpokladem pro samotné rozdělení zisku je jeho vytvoření. Článek 43 Zákona o akciových společnostech RF stanovuje případy, kdy společnost nesmí vyplácet dividendu, o které již rozhodla, a to pokud nesplňuje podmínky odst. 1, tedy že nemá plně splacený základní kapitál společnosti, nebo podle odst. 4, pokud vykazuje znaky platební neschopnosti (úpadku) v souladu s federálním insolvenčním zákonem č.127-FZ ze dne 26. 10. 2002, ve znění pozdějších předpisů, který v 3. článku definuje znaky úpadku společnosti, nebo pokud tyto znaky bude společnost vykazovat v důsledku výplaty dividendy (insolvenční test). Dále je zakázáno vyplácet deklarovanou dividendu v případě, že v den platby je hodnota jejího vlastního kapitálu nižší než součet jejího základního kapitálu, rezervního fondu a přebytku likvidační hodnoty vydaných prioritních akcií nad jmenovitou hodnotu stanovenou zakladatelskou listinou společnosti, nebo se v důsledku výplaty dividendy tato hodnota sníží (bilanční test). Dále je zakázáno vyplácet dividendy z kmenových akcií v případech, kdy vůbec nebylo rozhodnuto o výplatě dividend z prioritních akcií nebo nebylo rozhodnuto o výplatě plné výše dividend z prioritních akcií s přednostním právem na dividendu, více odst. 2 a 3 článku 43 Zákona o akciových společnostech RF. Podle odst. 4 v okamžiku, kdy statutární orgán společnosti rozhodne, že tyto bariéry pro výplatu neexistují, nebo pominuly, je společnost povinna vyplatit účastníkům zisk, o němž bylo rozhodnuto. Pokud dividendy nebyla vyplacena, má akcionář možnost podle odst. 9 článku 42 Zákona o akciových společnostech RF uplatnit své právo na výplatu tři roky od rozhodnutí výplaty, pokud stanovy tuto lhůtu neprodlouží, maximálně však na pět let, poté povinnost dividendu vyplatit zaniká.

U společnosti s ručením omezeným se zisk může podle článku 28 Zákona o společnostech s ručením omezeným RF rozdělovat čtvrtletně, pololetně nebo ročně a rozhoduje o něm valná hromada společnosti. Stanovy společnosti, přijaté všemi společníky, mohou dovolovat i jiný proces rozdělení. Výplatní doba od rozhodnutí zisku však nesmí překročit šedesát dnů, může být kratší. V případě, že zisk nebude v tomto období vyplacen, může žádat o navrácení ve lhůtě tří let od doby, kdy mu měl být zisk poukázán. Společnost může tuto lhůtu prodloužit dispozitivně na pět

let. V případě, že toto právo společník neuplatní, zaniká. Podle článku 29 Zákona o společnostech s ručením omezeným RF nesmí společnost vyplatit zisk v případě, že není splacen základní kapitál, není splněn insolvenční test (viz předchozí odstavec), a pokud čistá hodnota aktiv společnosti je nižší než základní kapitál a rezervní fond, nebo by se takto snížila v případě výplaty rozděleného zisku (bilanční test). Jakmile tyto okolnosti pominou, má společnost výplatu učinit.

4.3 Daňové souvislosti

Problematiku zdanění v Ruské federaci upravuje Daňový zákoník Ruské federace ze dne 31. července 1998, č. 146-FZ, ve znění pozdějších předpisů, kdy poslední reforma proběhla s účinností od 1. 1. 2024 (dále jen „Daňový zákoník RF“). V Ruské federaci dochází při vzniku a rozdělení zisku ke dvojímu ekonomickému zdanění, které nastává při existenci stejné hospodářské skutečnosti, a to pokaždé u jiného daňového subjektu. Konkrétně u rozdělení zisku je příjem prvně zdaněn přímo společností jako 20% daň ze zisku (kdy 17 % je odvod do místního rozpočtu a 3 % do federálního rozpočtu) podle článku 284 Daňového zákoníku RF a posléze podruhé při výplatě zisku společníku (akcionáři), neboť příjmy plynoucí z podílu na zisku jsou zdaňovány jako příjmy z kapitálového majetku, viz níže.

Daňový zákoník RF v článku 43 upravuje pojem *dividenda* ve smyslu příjmu společníka nebo akcionáře od společnosti. Konkrétně se jedná o jakýkoliv příjem, který společník (akcionář) obdrží od společnosti při rozdělení zisku zbývajících po jeho prvotním zdanění společností, a to včetně výplaty zisku z podílu na společnosti s ručením omezeným nebo dividendy akciové společnosti.

Dividendami se rozumí i veškeré příjmy ze zdrojů takto získaných mimo Ruskou federaci, které jsou výplatou podílu na zisku v souladu s právními předpisy těchto cizích zemí.

Naopak se výplatou podílu na zisku podle článku 43 odst. 2 nerozumí výplata likvidačního zůstatku (hotovostní i nehotovostní), která nepřesahuje splacený podíl tohoto společníka (akcionáře) na schváleném kapitálu společnosti, a dále platby společníkům (akcionářům) ve formě převodů podílu (akcií) kapitálové společnosti do jeho vlastnictví. Dále se do výplaty podílu na zisku nepočítá pojistné, protože tyto platby jsou provedeny v rámci pracovněprávních vztahů, či jiných občanskoprávních smluv, jejichž předmětem je výkon práce nebo poskytování služeb.

Sazba daně z příjmů na kapitálové účasti ve formě podílu na zisku nebo dividendy je stanovena v čl. 224 Daňového zákoníku RF. Do roku 2015 se jednalo o 9% sazbu u fyzických osob daňových rezidentů RF a 15% sazbu daně u nerezidentů. Po novele účinné od 1. ledna 2015 se na rezidenty, fyzické i právnické osoby, vztahuje sazba daně ve výši 13 %,

čímž se daňová sazba podílu na zisku vyrovnala základní sazbě daně z příjmu fyzických osob rezidentů. Po další novele v roce 2020 se tato daň progresivně upravila, a to tak, že 13 % zůstává v případě výplaty zisku do výše pěti milionů rublů, 15% sazba se uplatňuje u výplaty zisku vyšší než pět milionů rublů (odst. 1 čl. 224 Daňového zákoníku RF), uplatňuje se jako progresivní klouzavá daň. Tato daň je vybíranou srážkou a za její odvod je odpovědná společnost, jakožto plátce podle odst. 3 čl. 275 Daňového zákoníku RF pro právnické osoby a podle odst. 3 článku 214 pro fyzické osoby.

Lhůta pro zaplacení daně z příjmu ze zisku fyzickou osob je dána odst. 6 čl. 226 Daňového zákoníku RF a skládá se z několika různých podmínek. Tou nejjobecnější je ta, že od 23. dne předchozího měsíce do 22. dne současného měsíce musí být daň zaplacená do 28. dne současného měsíce. Pokud je dividenda vyplácena mezi 1. lednem až 22. lednem, platí se daň nejpozději 28. ledna, pokud je dividenda vyplácena předchozího roku od 23. prosince do 31. prosince, platí se daň z příjmu fyzických osob nejbližší pracovní den následujícího roku. Lhůta pro zaplacení daně z příjmu ze zisku právnických osob je nejpozději do 28. následujícího měsíce po měsíci platby (čl. 287 odst. 4 Daňového zákoníku RF). Pokud dojde k rozdělení podílu na zisku (dividend), ale nebudou vyplaceny, daň nebude srážena (článek 275 odst. 3 Daňového zákoníku Ruské federace). Pokud je podíl na zisku (dividenda) vyplácen častěji než jednou ročně, musí být vypočtena daň pro každou jednotlivou výplatu.

Pakliže je společníkem (akcionářem) zahraniční osoba – nerezident, právo Ruské federace na zdanění podílu na zisku bývá omezeno mezinárodními smlouvami o zamezení dvojímu zdanění.¹⁰⁰ V Ruské federaci se omezení vyplácející společnosti sama uplatní automaticky. Základem pro nerezidenty je 15% sazba daně, a to jak pro fyzické, tak i právnické osoby, bez ohledu na vyplacenou částku podle článku 232 Daňového řádu RF. U vztahu mateřské a dceřiné společnosti splňující pravidlo držení alespoň 50 % základního kapitálu po dobu nejméně 365 kalendářních dnů před rozhodnutím o výplatě podílu na zisku (dividendy), kdy obě jsou daňovými rezidenty Ruské federace, je příjem rovněž osvobozen od daně zcela, jinak se uplatní základní sazby pro právnické osoby podle toho, zda se jedná o rezidenty, či nikoliv.¹⁰¹

Podíl na zisku (dividenda) nepodléhá odvodům sociálního, zdravotního a důchodového pojištění, neboť se pojištění řídí režimem článku 420 Daňového zákoníku RF, který podíl na zisku (dividendu) nezmiňuje. Chce-li společník snížit svou daňovou zátěž, může mu společnost namísto vyplacení podílu na zisku poskytnout plnění ve formě benefitů, které nepodléhají dani z příjmů

¹⁰⁰ Viz v úvodu této kapitoly pozastavení smluv o zamezení dvojího zdanění.

¹⁰¹ FEDERAL TAX SERVICE OF RUSSIA. Taxes on dividends. In: *Nalog.gov.ru* [online]. 12. 3. 2019 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.nalog.gov.ru/rn27/taxation/taxes/usn/8520350/>

zaměstnanců nebo odvodům na pojistná plnění podle článku 217 Daňového zákoníku RF, který specifikuje široké spektrum od daně osvobozených příspěvků. Jedná se o příspěvky na kulturu, vědu, potažmo dary. Jiná situace nastává, vyplácí-li se podíl na zisku jako tantiéma nebo odměna zaměstnancům vyplácející společnosti podle článku 420 Daňového zákoníku RF. Tato transakce se pak z daňového hlediska považuje za příjem ze zaměstnání a bude podléhat 13% zdanění, a mimoto také odvodům na zdravotní pojištění podle odst. 4.2 článku 425 Daňového zákoníku RF ve výši 5,1 % a důchodové pojištění podle odst. 42.1 článku 425 Daňového zákoníku RF ve výši 22 %.¹⁰²

4.3.1 Účtování o rozdělení zisku a jeho výplatě

Účetnictví v Ruské federaci vychází kromě již zmíněného Daňového zákoníku RF také ze zákona č. 402-FZ „o účetnictví“ ze dne 6. prosince 2011, kterým se stanovují ruské účetní standardy na federální úrovni. Ruské federální účetní standardy stanovuje Ministerstvo financí Ruské federace svými nařízeními. Nařízením O účetním výkaznictví organizací PBU 4/99 z roku 1999 byla stanovena povinnost uvádět do přílohy o účetní závěrce informaci o rozdělení zisku, případně vypořádání ztráty. Vyhláškou Ministerstva financí Ruské federace č. 107 ze dne 25. 2. 2011 byly přijaty mezinárodní účetní standardy IFRS pro některé společnosti mající konsolidované účetní závěrky.¹⁰³

Výsledek hospodaření běžného účetního období se odráží na účtu 99 – Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení. Jakmile dojde ke schválení rozdělení výsledku hospodaření, postupuje se podle účetních standardů a dojde k vypořádání. Účet 99 nesmí mít k okamžiku uzavření účetních knih zůstatek. Pokud tedy nedojde k rozhodnutí o vypořádání hospodářského výsledku, bude tento zůstatek přeúčtován na účty nerozděleného výsledku hospodaření minulých let (84), do konce účetního období.

¹⁰² Vycházím také z komentáře LERMONTOV, J. M. *Commentary on Chapter 34 of the Tax Code of the Russian Federation “Insurance contributions” (item-by-item)* [online]. Moscow: Statute, 2017 [cit. 2023-11-01]. ISBN 978-5-8354-1301-0. Dostupné z: <https://www.iprbookshop.ru/58259.html>, kde lze najít také výjimky z těchto pravidel.

¹⁰³ MINISTRY OF FINANCE OF THE RUSSIAN FEDERATION. Federal Accounting Standards. *Minfin.gov.ru* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://minfin.gov.ru/ru/performance/accounting/accounting/standart/positions/>

Příklad účtování – rozdělení zisku

Společnost vygenerovala čistý zisk za rok 2021 ve výši jeden milion rublů (99). Na základě rozhodnutí valné hromady dojde k rozdělení tohoto zisku, který se přesune na účet zisku k rozdělení (84), čímž se účet č. 99 uzavře.

Společnost rozhodne o rozdělení zisku ve výši pět set tisíc rublů na výplatu podílu ze zisku investorům – ruským rezidentům (75), dvě stě padesát tisíc rublů dodá na úhradu ztráty z minulých let (84-3) a dvě stě padesát tisíc rublů se převede na nerozdělený zisk z minulých let (84-2). Předpokládejme, že všechny podmínky pro rozdělení zisku byly splněny a nejsou nijak rozporovány. Zároveň společnost odvede srážkovou daň (68), která se pak uhradí z bankovního účtu (51).^{104,105}

Tabulka č. 3: Příklad účtování rozdělení zisku v Ruské federaci

	Částka (RUB)	MD	D
Rozdělení HV – zisk k rozdělení investorům	500 000	84-1	75
Rozdělení HV – převod na účet nerozděleného zisku	250 000	99	84-2
Rozdělení HV – převod na účet neuhrazené ztráty	250 000	84-1	84-3
Srážková daň 13 % z výplaty podílu	65 000	75	68
Úhrada podílu na zisku převodem	425 000	75	51
Úhrada srážkové daně	65 000	68	51

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě poznatků a zdrojů uvedených v této práci

¹⁰⁴ SIVOVA, M. Buchgaltěrskij účet pribyli i jeje ispol'zovaniya (njuansy). In: *Nalog.ru* [online]. 30. 5. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://nalog-nalog.ru/buhgalterskij_uchet/vedenie_buhgalterskogo_ucheta/buhgalterskij_uchet_pribyli_i_ee_ispolzovaniya_nyuansy-nm/

¹⁰⁵ CONSULTANTPLUS. Account 84 „Retained earnings (uncovered loss)“. *Consultant.ru* [online]. 2023 [cit. 2023-12-02]. Dostupné z: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_66752/6c709b04438a08d2f985cfe2749c219a1b02975f/

5 Komparace rozdělení zisku v České republice, Spojených státech amerických – státu Delaware a Ruské federaci

Předchozí tři kapitoly této práce si kladly za cíl rámcově shrnout základní aspekty rozdělení zisku v České republice, Spojených státech amerických – stát Delaware a Ruské federaci. Lze se shodnout na tom, že ve všech těchto jurisdikcích je právo na podíl na zisku podstatným majetkovým právem, které bývá do větší, či menší míry upraveno v zákonech a řešeno judikaturou tak, aby procesu rozdělení zisku byly stanoveny přinejmenším základní mantinely, které dávají alespoň částečnou míru jistoty jak orgánu tvořícímu podklady k rozhodnutí o výplatě zisku, tak také samotným investorům nebo věřitelům společnosti. V této poslední kapitole autorka srovnává nejpodstatnější zjištění, případně je dále hodnotí a vyvozuje z nich doporučení ve vztahu k úpravě v České republice.

Úvod každé kapitoly vymezoval základní právní předpisy používané v jednotlivých jurisdikcích, vztahující se k výplatě podílu na zisku. V České republice se jedná zejména o ZOK a ObčZ, daně upravuje ZDP. V Ruské federaci stanovuje základní mantinely pro rozdělení zisku ObčZ RF, zákon o společnostech s ručením omezeným RF a zákon o akciových společnostech RF, daně upravuje Daňový zákoník RF. V Delaware se jedná o státní zákon DGCL a LLCA, daňově upravuje rozdělení podílu na zisku federální IRC a delawarský DC. Ve všech těchto jurisdikcích je primárním příjemcem výplaty na zisku držitel podílu na společnosti v poměru jeho podílu na základním kapitálu společnosti, pakliže není upraveno na úrovni samotné společnosti jinak, nebo právo na výplatu podílu na zisku není postoupeno třetí osobě odlišné od společníka či akcionáře.

V úvodu každé kapitoly byla zohledněna i současná (geopolitická) situace, kterou odborně a aktuálně zhodnotila společnost Allianz na základě stanovených byznysových kritérií, která mají také vliv na možnosti vyplácení zisku společností v jednotlivých srovnávaných zemích. Jako nejstabilnější a nízkorizikové pro podnikání byly vyhodnoceny Spojené státy americké, a to s ohledem na stabilitu právního prostředí a transparentní ekonomické prostředí. Česká republika byla vyhodnocena jako země se středním podnikatelským rizikem, stále přítomnou korupcí, avšak stabilním a podnikatelsky přívětivým prostředím. Jako nejrizikovější byla označena Ruská federace, která je hodnocena jako stát s nízkou důvěrou ve vymáhání práva, vysoce volatilním kurzem ruského rublu a nepředvídatelným právním prostředím spojeným s uvalením sankcí a protisankcí. Za destabilizující prvky podnikatelského prostředí lze považovat rozhodování prezidenta Vladimíra Putina o omezení výplaty podílu na zisku rezidentům ze seznamu nikoliv přátelských států, čímž se pozastavily dohody o zamezení dvojího zdanění

s těmito státy.¹⁰⁶ Dalším destabilizujícím faktorem bylo také například omezení práv investorů hlasovat na valné hromadě Letiště Pulkovo v Petrohradu, nebo povinnost společností platit zahraniční měnou na ruském trhu.

Je třeba dodat, že směnu cizí měny a omezení plateb za vyhlášení nouzového stavu v České republice historicky upravoval zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, který byl v roce 2016 zrušen. Možnost omezení plateb za vyhlášení nouzového stavu v České republice však nadále zůstává v zákoně č. 240/2000 Sb., zákon o krizovém řízení a změně některých zákonů, lze si tedy obdobnou situaci představit i v České republice, byť to není tak pravděpodobný scénář jako v Ruské federaci. Ve Spojených státech amerických není měnová nestabilita a manipulace s měnou opomíjeným tématem, nikoliv však v obdobném slova smyslu jako v České republice nebo Ruské federaci. Trade Facilitation and Trade Enforcement Act 2015 se zabývá spíše kritérii Ministerstva financí USA pro vyhodnocení měnové manipulace v pololetních zprávách o směnových kurzech a nařizuje dvoustranná jednání se zeměmi, které budou označeny za měnové manipulátory, v krajním případě dává prezidentovi oprávnění k využití nápravných opatření v případě neúčinnosti těchto jednání. Na základě teorie o zavádění celoplošných opatření o směně cizích měn, kdy Corporate Finance Institute vymezuje jako hlavní faktory pro zavádění těchto opatření mimo jiné válečnou situaci nebo zachování stability národní měny, se autorka domnívá, že k datu uzavření práce jediná Ruská federace splňuje podmínky pro zavádění celoplošných opatření. Výplata podílu na zisku povinně v ruských rublech může být výrazným faktorem pro rozhodnutí o odložení této výplaty podílu na zisku až do zrušení tohoto omezení.¹⁰⁷

5.1 Typy rozdělení zisku

První podkapitola každé kapitoly si kladla za cíl odpovědět na pět základních podotázek, které se však ve výsledku ukázaly částečně jako neoddělitelná nebo velmi příbuzná problematika, kterou je v mnohých případech nutné dovést z judikatury nebo kontextu zákona, viz níže. Pro zpřehlednění autorka vytvořila tabulku č. 4, která srovnává tyto základní typy rozdělení zisku.

První otázkou bylo, zda lze vyplácet i podíl na zisku nepeněžitý, například ve formě nemovitých věcí, movitých věcí, včetně zásob nebo cenných papírů, a pakliže ano, jak má tato aktiva společnost ocenit. Ve všech třech státech je distribuce nepeněžitého podílu na zisku povolena. Jurisdikce se však odlišují podmínkami, za kterých lze nepeněžitý podíl vyplatit.

¹⁰⁶ Nutno doplnit, že se některé podmínky průběžně také rozvolňují, viz např. BLOOMBERG NEWS. Russia Relaxes Foreigner Dividend Limits But With Big Caveat. In: *Bloomberg.com* [online]. 23. 8. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-08-23/russia-relaxes-limits-on-dividend-payments-to-foreigners>

¹⁰⁷ CFI TEAM. Exchange Control. In: *Corporatefinanceinstitute.com* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/exchange-control/>

V České republice je potřeba, aby společenská smlouva nebo stanovy nepeněžitý podíl na zisku výslovně dovolovaly. V Ruské federaci je třeba schválení ve stanovách akciové společnosti, u společnosti s ručením omezeným postačí, že jej nezakazují. V Delaware jsou podmínky ze všeho nejbenevolentnější a výplata nepeněžitého podílu na zisku je přípustná ze zákona, pokud není samotnou společností omezena. V otázce ocenění existuje shoda na použití reálné tržní hodnoty, která je obecně považována za nejspravedlivější. Zároveň v Ruské federaci není vyloučeno ani účetní ocenění, které ale může být při nepeněžitě výplatě napadeno správcem daně, protože nepodává reálný obraz o hodnotě aktiv. V České republice lze také oceňovat obdobně jako vklady a příplatky do vlastního kapitálu (dále také jako „VK“) znalcem. V České republice je tedy regulace zdaleka nejpřísnější i pro společnosti s ručením omezeným, což na jednu stranu dává investorům vyšší míru jistoty, na druhou stranu nutí i společnosti s ručením omezeným, včetně těch jednočlenných, předvídat dopředu, zda k takovému rozdělování dojde, pokud nechce v budoucnu platit administrativní náklady spojené se zápisem změny společenské smlouvy – souhlasem vyplácení nepeněžitého podílu na zisku.

Dále práce vysvětlovala, zda lze vytvořený zisk investorům nerozdělit. Na tuto otázku ve všech třech zemích odpovídá zejména judikatura, neboť legislativa ji výslovně nezmiňuje. Zde je v protipólu Česká republika, ve které Nejvyšší soud ve věci rozdělení zisku ArcelorMittal rozhodl o tom, že rozdělení zisku může být nárokovým právem v případě, že nebude dlouhodobě rozdělen, a pro nerozdělení nebude existovat důležitý zájem samotné společnosti, který musí být nejen zamýšlený, ale také zrealizovaný. Zadržení zisku na účtech nerozděleného zisku musí být proporční k zájmu investora.

Naopak v Ruské federaci a Delaware soudy jasně rozhodly, že rozdělení zisku není nárokovým právem. Liší se však argumentací s ohledem na osoby, které rozdělení zisku navrhnou a schvalují. V Ruské federaci lze zisk rozdělit pouze dle zákona a interních předpisů společnosti, tedy se souhlasem většiny investorů na základě rozhodnutí valné hromady. Oproti tomu v Delaware soud presumuje, že zájem společnosti nemusí nutně být v souladu se zájmem investorů a ponechává rozdělení v kompetenci orgánu, který o něm má zpravidla ve společnosti rozhodovat (např. generální ředitel, představenstvo, pověřený výbor). Jedinou výjimkou, kdy by pravděpodobně soud zasáhl, by byl případ porušení fiduciární povinnosti rozdělovacího orgánu, tedy zisk byl například zatajen, nebo by docházelo k jinému zneužívání pravomoci rozdělovacího orgánu.

Co se týče problematiky rozdělení zisku třetím osobám odlišným od osob společníků či akcionářů, ve všech třech jurisdikcích tato práce zhodnotila, že právo na výplatu podílu na zisku lze postoupit na třetí osobu, tedy například věřitele, a to na základě platného titulu, který bude

společnosti prokázán. Obecné umenšení práva stávajících společníků nebo akcionářů je pak otázka, kterou upravuje spíše judikatura než samotné zákony. V České republice toto umenšení práva lze upravit na úrovni společenské smlouvy nebo stanov, kdy toto pravidlo bude schválené kvalifikovanou většinou potřebnou pro jeho změnu. U akciové společnosti nelze právo podílet se na zisku vyloučit zcela, u společnosti s ručením omezeným lze dojít do stavu, kdy společník nebude mít žádné právo na podíl na rozděleném zisku společnosti. V České republice se tento postup využívá mj. pro rozdělení zisku zaměstnancům nebo tantiém.

U zbylých dvou jurisdikcí autorka na základě svého výzkumu a dostupných zdrojů vyvodila k tématu následující závěry: Autorka se s ohledem na svůj výzkum domnívá, že v Delaware se obdobná situace neřeší změnou interních dokumentů, ale vydáním vlastních typů podílů na společnosti nebo vydáváním akcií se zvláštními (preferenčními) právy, které rovněž kromě výplaty zisku představují odměnu ve formě tržní hodnoty této akcie. Delaware je známý svými opčními programy, které nabízejí nový rozměr odměňování klíčových zaměstnanců. Naopak v jurisdikci Ruské federace se autorka na základě jazykového výkladu nedomnívá, že by se dalo dispozitivně odchýlit od pravidla rozdělovat zisk komukoliv jinému, než je společník nebo akcionář společnosti, například zaměstnancům, a to z následujících důvodů: odst. 2 článku 28 zákona o společnostech s ručením omezeným jasně říká, že se lze rozhodnutím valné hromady odchýlit a stanovit si vlastní proces rozdělení podílu na zisku, avšak „mezi společníky“. Odst. 7 čl. 42 zákona o akciových společnostech RF také říká, že dividendy jsou vypláceny osobám, které byly majiteli akcií daného typu nebo osobou k tomu autorizovanou podle federálních zákonů.

S předchozí problematikou bývá úzce spjata i otázka, zda lze vytvořit pevný podíl na zisku společnosti. Ve všech třech jurisdikcích autorka stanovila, že takovýto podíl vytvořit lze. Jedná se o takový podíl, který není vázaný na rozhodnutí o výplatě zisku nebo schvalovací úkony typu schválení účetní závěrky v případě, že společnost tvoří zisk, tedy je podíl na zisku nárokový. Lze jej stanovit jako fixní částku nebo jako poměr k výši rozdělovaného zisku investorům za dané období.

Poslední podotázkou této kapitoly byl rozbor zálohy na podíl na zisku. Tato otázka se při zkoumání, zda se zálohy v Ruské federaci a Delaware ukázaly jako jedny z nejobtížnějších na vyhodnocení, neboť se o zálohách v odborné literatuře ani jiných zdrojích v případě těchto jurisdikcí nehovoří. Autorka vycházela z předpokladu, že v České republice před přijetím ZOK tento institut také neexistoval, avšak novou úpravou výslovně za předem stanovených a dle autorčina názoru rigidních pravidel je možno vyplatit zálohu na podíl na zisku podle § 35 ZOK. V praxi je tento institut vhodný v případě, že investoři nechtějí čekat na schválení

řádné účetní závěrky a zisk si rozdělit. Zde se Česká republika v případě rozhodování o zálohách, které je činěno statutárním orgánem, přibližuje delawarskému systému a preferenci manažerského rozhodování. Po důkladné rešerši autorka dospěla k názoru, že právní systém v USA zálohu na dividendu nebo podíl na zisku, obdobně jako to je v České republice, nezná. Autorka se domnívá, že u korporací bude mít vliv fakt, že o rozdělení zisku lze rozhodovat průběžně, pokud společnost i průběžně tvoří přebytek čistých aktiv nad vlastním kapitálem, nebo již vytvořila přebytečný čistý zisk v daném fiskálním roce, za který je dividendy vyplácena. Lze si také představit, že bude existovat interní dokument společnosti, který takovouto výplatu a její mechanismus pro společnost upraví tak, že se bude jevit jako záloha, včetně případných podmínek jejího vrácení v případě, že statutární orgán společnosti o rozdělení nerozhodne. Běžnějším případem pak bude průběžná dividendy vyplácená z přebytku (úctu nerozděleného zisku) z minulých let, která se může jevit jako záloha na rozděleném zisku současného fiskálního období.

Dále se autorka domnívá, že problematika v Ruské federaci upravena není, neboť samotný zákon dává společnostem možnost rozdělovat zisk každé čtvrtletí, jedná se tak o standardní výplatu zisku. Za zálohu by se dala považovat mimořádná výplata investorovi, která by snižovala vyplacenou částku na konci například roční výplatní periody v případě, že je takováto u společnosti běžná. Společnosti v Ruské federaci mají o těchto nepravidelných intervalech rozhodování zisku rozhodovat na základě stanovení výše mezitímního čistého zisku, kdy pravidla pro toto nejsou stanovena. Společnosti lze pouze doporučit, aby pro rozhodnutí vyplatit zálohu měla podklad, který vychází z reálných dat vhodných pro sestavení účetní závěrky. Jestliže je na konci účetního období společnost ve ztrátě, přestává se jednat o podíl na zisku (dividendu) a je třeba změnit způsob zdanění takového příjmu, nejsou zde ale rigidní mechanismy pro vrácení takto vyplacené zálohy, jako je tomu v České republice, a neexistují ani rigidní podmínky insolvenčního nebo bilančního testu. S ohledem na to, že při komparaci již jednotlivé detaily není třeba posuzovat, neboť tyto instituty jako takové na rozdíl od České republiky nejsou zakotveny, více o nich v každé jednotlivé příslušné kapitole.

Tabulka č. 4: Srovnání základních typů rozdělení zisku

	Česká republika	Delaware	Ruská federace
Nepeněžitý podíl na zisku	ANO Základ peněžitá výplata Nepeněžitá musí být schválena ve společenské smlouvě / stanovách Oceněno obdobně jako vklady a příplatky do VK nebo reálnou tržní hodnotou	ANO Základ peněžitá výplata Nepeněžitá přípustná ze zákona, lze omezit Oceněno reálnou tržní hodnotou	ANO Základ peněžitá výplata Nepeněžitá musí být schválena ve stanovách akciové společnosti, u společnosti s ručením omezeným nesmí společenská smlouva vylučovat Oceněno reálnou tržní hodnotou, vyloučeno není účetní ocenění
Nerozdělení zisku	Rozdělení může být nárokovým právem Pro nerozdělení je potřeba důležitý zájem samotné společnosti, který musí být i zrealizovaný.	Rozdělení není nárokovým právem Pravidlo obchodního úsudku a zájem společnosti nemusí být v souladu se zájmem investorů, rozdělení je na uvážení statutárního orgánu, omezením je porušení fiduciární povinnosti	Rozdělení není nárokovým právem Lze rozdělit pouze se souhlasem dle zákona a interních předpisů (většinou valné hromady)
Postoupení práva na výplatu podílu na zisku	ANO Lze postoupit na základě vztahu věřitel – dlužník a tento vztah doložit Lze většinou rozhodnout o rozdělení podílu na zisku třetím osobám, kteří nejsou společníci nebo akcionáři (např. zaměstnanci, tantiéma)	ANO Lze postoupit na základě vztahu věřitel – dlužník a tento vztah doložit Odměňování třetích osob se řeší speciálními preferenčními podíly (také např. vytvářením zaměstnaneckých opčních programů)	ANO Lze postoupit na základě vztahu věřitel – dlužník a tento vztah doložit Nelze většinou rozhodnout o rozdělení podílu na zisku třetím osobám, jimiž nejsou společníci nebo akcionáři
Pevný podíl na zisku	ANO Lze vytvořit jako zvláštní druh podílu nebo akcie. Bez ohledu na rozhodnutí valné hromady v případě, že společnost tvoří v daném období zisk	ANO Lze vytvořit jako zvláštní druh podílu nebo akcie. Bez ohledu na rozhodnutí valné hromady v případě, že společnost tvoří v daném období zisk	ANO Lze vytvořit jako zvláštní druh podílu nebo akcie. Bez ohledu na rozhodnutí valné hromady v případě, že společnost tvoří v daném období zisk
Záloha na podíl na zisku	ANO Neomezeně na základě mezitímní účetní závěrky V § 35 ZOK obsahuje podmínky vrácení, rozhoduje statutární orgán, musí splnit podmínky typu bilanční a insolvenční test.	NE (zákon nezná) Lze vyplácet v kratších intervalech v případě přebytku čistých aktiv nad VK Mechanismus v Delaware není legislativně ukotven, ale společnosti jej mohou interními dokumenty vytvořit.	NE (zákon nezná) Lze vyplácet čtvrtletně na základě stanovené výše mezitímního čistého zisku Podíl na zisku lze vyplácet vícekrát za rok. Při vytvoření ztráty se nevrací, ale zdaní obdobně jako mzda.

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě poznatků a zdrojů uvedených v této práci

5.2 Chronologie a předpoklady procesu rozdělení zisku

Zatímco v České republice i Ruské federaci je proces rozdělení zisku dvoufázový a skládá se z návržení rozdělení podílu na zisku statutárním orgánem a schvalování tohoto návrhu většinou valné hromady, v Delaware rozdělení podílu na zisku navrhuje a schvaluje samotný statutární orgán, případně orgán, na který je tato pravomoc v rámci řízení společnosti delegována. Tento proces je tedy pouze jednofázový.

Aby byl však zisk navržen a rozdělen, musí být splněna kritéria, která jsou v každé ze tří jurisdikcí odlišná. V České republice a Ruské federaci je třeba splnit tzv. insolvenční test. Pro jeho splnění by společnost neměla při návržení rozdělení podílu na zisku investorům vykazovat znaky úpadku podle příslušných insolvenčních zákonů, a zároveň by se společnost do úpadku tímto rozdělením neměla ani dostat. V Delaware se insolvenční test ze zákona neaplikuje a není klíčovým faktorem pro samotné rozhodnutí a výplatu, nicméně se doporučuje pro ochranu rozdělovacího orgánu před možným napadením jeho rozhodnutí u soudu nebo vyvozováním personálních důsledků na úrovni společnosti.

Dále se zpravidla aplikuje i bilanční kritérium, které je v České republice základně stanoveno tak, že rozdělený zisk nesmí překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období a ostatních fondů, které může kapitálová společnost použít podle svého uvážení, snížený o přídělky do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou nebo stanovami, nebo se výplatou snížit pod tuto hodnotu. V Ruské federaci je toto kritérium formulováno obdobně, je třeba mít splacen základní kapitál společnosti a čistá hodnota jejich aktiv nesmí být nižší než základní kapitál a povinné rezervní fondy, nebo se výplatou podílu na zisku pod tuto hodnotu snížit. V Delaware je místo bilančního testu definován tzv. surplus test, kdy čistá aktiva jsou považována za kapitál společnosti, vypočítaná jako odečet celkových závazků od aktiv společnosti, v praktické rovině se však jedná o test platební neschopnosti, kdy hranicí pro její určení je skutečný kapitál společnosti oceněný v reálných hodnotách. Podkladem k vyhodnocení těchto kritérií je v České republice a Ruské federaci účetní závěrka, která potvrzuje existenci čistého zisku k rozdělení. V Delaware to nutně nemusí být účetní závěrka, stačí znalost výše přebytku čistých aktiv oceněných reálnou tržní hodnotou.

Ve všech třech jurisdikcích jsou základní předpoklady rozdělení zisku zákonem stanoveny a závisí na schválení valné hromady nebo statutárního orgánu. Zatímco v České republice a RF je kladen důraz na účetní závěrky a insolvenční testy, v Delaware se zaměřují na ‚test přebytku‘ a práva statutárního orgánu a jeho obchodního úsudku. Přehledné srovnání lze nalézt v tabulce č. 5 na straně 58.

Tabulka č. 5: Srovnání postupu rozdělení a výplaty zisku investorům

	Česká republika	Delaware	Ruská federace
Navrhuje	Statutární orgán	Statutární orgán, lze delegovat	Statutární orgán
Rozhoduje	Valná hromada	Statutární orgán, lze delegovat	Valná hromada
Vyplácí	Statutární orgán	Statutární orgán, lze delegovat	Statutární orgán
Insolvenční test	ANO Nelze vyplatit v případě vykazování znaků úpadku	NE Není rozhodujícím faktorem, pouze doporučeně	ANO Nelze vyplatit v případě vykazování znaků úpadku
Bilanční test	Rozdělený zisk nesmí překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období a ostatních fondů, které může kapitálová společnost použít podle svého uvážení, snížený o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou nebo stanovami, nebo se výplatou snížit pod tuto hodnotu	Tzv. „Surplus test“ Zisk se rozděluje z přebytku čistých aktiv považovaných za kapitál společnosti. Čistá aktiva jsou definována jako částka, o kterou aktiva převyšují celkové závazky. V praktické rovině se jedná o test platební neschopnosti, kdy jeho hranici tvoří samotný kapitál společnosti oceněný v současných hodnotách	Musí mít splacen základní kapitál + Čistá hodnota aktiv společnosti nesmí být nižší než základní kapitál a rezervní fond, nebo se výplatou podílu na zisku snížit pod tuto hodnotu
Podklad k rozhodnutí	Účetní závěrka potvrzující existenci čistého zisku k rozdělení	Celková výše přebytku čistých aktiv oceněných na reálnou tržní hodnotu	Účetní závěrka potvrzující existenci čistého zisku k rozdělení

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě poznatků a zdrojů uvedených v této práci

5.3 Daňové souvislosti a účetní aspekty

V podkapitole daňových souvislostí byla zkoumána otázka, zda dochází při výplatě podílu na zisku (dividend) ke dvojímu ekonomickému zdanění při stejné hospodářské skutečnosti. Konkrétně se jedná za prvé o zdanění na úrovni společnosti, kdy společnost daní zisk jako příjem ve formě daně z jejího zisku. Ve druhé fázi se daní příjem investora plynoucí z vypláceného podílu na zisku nebo dividendy, které obecně mohou být zdaňovány dle jurisdikce a zvoleného typu danění buď jako kapitálový majetek, nebo jako příjem ze samostatné výdělečné činnosti.

Zatímco v České republice a Ruské federaci dochází ke dvojímu ekonomickému zdanění v každém případě, ve Spojených státech amerických to takto nutně být nemusí, a to v závislosti na zvoleném typu zdanění společnosti, kdy společnosti s ručením omezeným a S corporations mohou zůstat u tzv. „pass through“ systému, což znamená, že zisk společnosti daní až na úrovni jednotlivce, kterému zisk plyne, jako příjem ze samostatné výdělečné činnosti. Tyto společnosti si ale mohou zvolit i možnost dvojího ekonomického zdanění jako C corporations v případě, že se takto rozhodnou a splní potřebné registrační podmínky.

Sazba daně z příjmu společnosti je v České republice stanovena na 19 %, od roku 2024 se zvyšuje na 21 %, v Ruské federaci existuje celková 20% složená daň ze 17% příspěvku do místního rozpočtu a 3% příspěvku do federálního rozpočtu, zatímco v Delaware se uplatní pro společnosti daněné jako C corporations 21% daň z příjmu, ke kterému se v případě nesplnění podmínek pro osvobození může přičíst delawarská státní daň z hrubého zisku ve výši 8,7 %. U společností s ručením omezeným se uplatňuje fixní daň ve výši 300 dolarů. Výjimku z placení státní daně tvoří C corporations, které reálně nevykonávají svou činnost v Delaware. U všech korporací se však uplatní tzv. franchise tax v minimální výši 400 amerických dolarů v přepočtu za každý jeden předpokládaný milion dolarů nominální hodnoty kapitálu, viz kapitola 3.3. Přestože jsou sazby daní z příjmu těchto společností na obdobné úrovni, pro další vyhodnocování reálné daňové zátěže příjmu ze zisku na úrovni společnosti by bylo třeba zkoumat výpočet výše daňového základu, aby bylo možné vyvodit praktický závěr, což přesahuje předmět zkoumání této práce.

Druhá část komparuje daňové sazby a další podmínky výplaty stanovené daňovými zákony a jinými předpisy na úrovni samotného investora. Pokud hovoříme o sazbě daně z příjmu pro daňového poplatníka – rezidenta, ten v České republice odvádí daň z kapitálového majetku ve výši 15 %, ať už se jedná o fyzickou, nebo právnickou osobu, daň je vybírána srážkou a odvádí ji společnost. V Ruské federaci existuje progresivní složená daň v závislosti od výše vypláceného podílu na zisku v sazbách 13 % a 15 %, kdy hranicí je výše příjmu z rozděleného zisku ve výši

pěti milionů rublů včetně. V Delaware budeme sazbu rozlišovat zejména podle délky držení akcií, kdy příjem z dividendy rozdělujeme na kvalifikovaný a nekvalifikovaný příjem. Na kvalifikovaný dividendový příjem se uplatňují tři daňové sazby 0–15–20 %, u příjmu nekvalifikovaného se uplatní daňová sazba v sedmi pásmech v rozmezí 10–37 %, a to v závislosti na celkové výši kapitálového příjmu, jehož rozmezí se dále definuje na základě dalších kritérií, například zda se jedná o daňová pásma pro jednotlivce nebo pro společné zdanění manželů.¹⁰⁸

Pro demonstrativní představu předpokládejme existenci nesezdaného jednotlivce – rezidenta, který chce určit, zda bude výhodnější danit v Ruské federaci, nebo Delaware. Kurz směny 1 RUB = 0,011 USD, částka ke zdanění 5 milionů RUB, po přepočtu 55.233 USD. V Ruské federaci by podle současných podmínek rezident danil 13% sazbou daně, v USA by se řadil do příjmového pásma zdaněného 15% sazbou daně v případě, že by se jednalo o kvalifikovanou dividendu, u nekvalifikované dividendy by spadal do 22% daňové sazby. V České republice by danil 15% sazbou bez ohledu na kvalifikované držení. V tomto světle se americký systém nejeví tak výhodný. Na druhou stranu nejsou zohledněny možné úlevy, které IRC investorům nabízí.

Pokud se jedná o společníka nebo akcionáře, který je zároveň společností, platí obdobná pravidla jako pro danění fyzických osob. Existuje však výjimka ve formě vztahu mateřské a dceřiné společnosti, kdy v České republice a Ruské federaci musí být splněný roční časový test držby tohoto podílu na společnosti, liší se však minimální procentuální výší, kterou musí investor na společnosti držet, a to v České republice 10 %, v Ruské federaci 50 %. Ve Spojených státech rovněž existuje systém úlevy, sazba daně je však vázána na procentuální podíl na společnosti, kdy přijatá dividendu od dceřiné americké společnosti snižuje daňový základ pro výpočet daně svého příjmu v závislosti na výši podílu na společnosti, nesnižuje daňovou sazbu.

Pro úplnost je třeba také poukázat na zdanění daňových poplatníků – nerezidentů, kdy tyto úpravy se ve všech státech řídí dohodami o zamezení dvojího zdanění. Pakliže tato dohoda neexistuje nebo se neuplatní, obecně nejpriznivější maximální sazbu daně uplatňuje Ruská federace ve výši 15 %, dále Spojené státy americké ve výši 30 % a Česká republika s maximální sazbou až 35 % pro země tzv. daňového ráje, se kterými není uzavřena smlouva o zamezení dvojího zdanění dle § 36 odst. 1 písm. c).

Standardně v České republice i Ruské federaci probíhá platba daně formou srážky vyplácející společností, přijímající investor již nemusí dále danit, může existovat povinnost pouze zahrnout informaci o příjmu do svého vlastního daňového přiznání. Naopak ve Spojených státech

¹⁰⁸ Detailněji o výpočtu příjmového základu na INTERNAL REVENUE SERVICE. Topic No. 559, Net Investment Income Tax. In: *Irs.gov* [online]. 6. 4. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/taxtopics/tc559>

amerických podává přiznání k dani a daň odvádí sám investor, a to s ohledem na to, že se výše jeho daňové sazby odvíjí od tabulkového zařazení na základě jeho příjmu a možností ulev, například společným zdaněním sezdaného páru.

Ve všech třech státech probíhá účetní rozdělení zisku obdobně, zisk se převádí na účty zisku k rozdělení, nerozděleného zisku nebo neuhrazené ztráty a dále se vyplácí z peněžních účtů investorům. Hlavním rozdílem v účtování bude výše zmíněná úhrada srážkové daně, která ve Spojených státech amerických v případě, že se bude jednat o investora – rezidenta, nebude v účetních operacích figurovat. Jedním z hlavních rozdílů oproti ostatním zemím je fakt, že o rozdělení zisku nerozhoduje ve Spojených státech amerických valná hromada, tedy nerozdělený zisk se na účty nerozdělených zisků nepřevádí rozhodnutím, GAAP považuje za závěrkovou operaci.

Tabulka č. 6: Srovnání základních parametrů daňových odvodů

	Česká republika	Delaware	Ruská federace
Dvojitý ekonomický zdanění	ANO	ANO u C corporations „Pass-through“ u LLC a S corporations, dvojitý ekonomický zdanění volitelně	ANO
Daň z příjmu společnosti rozdělující zisk	19 % do státního rozpočtu (21 % od 2024)	21 % (federální rozpočet – platí pouze C corporations) 8,7 % stát Delaware (S Corporations a C-Corporations, které ve státě neprovozují ekonomickou aktivitu osvobozeny, neplatí pro LLC) + Každoroční státní registrační daň pro společnosti s ručením omezeným (300 USD) a korporace (min 400 USD v přepočtu na každý 1 milion USD nominální hodnoty kapitálu)	20 % (17 % místní rozpočet + 3 % federální rozpočet)
Daňový poplatník – rezident fyzická osoba	15 %	Pouze u C-corporations v závislosti na kvalifikaci držení akcií/podílu od 0 % do 37 % + daň z čistého výnosu investic 3,8 % nad částku kategorie, do které poplatník spadá.	13 % do 5 mil. rublů 15 % nad 5 mil. rublů
Daňový poplatník – rezident právnická osoba	15 % V případě vlastnění více než 10% podílu na společnosti po alespoň 12 měsících je osvobozen	Daní se jako příjem společnosti 21 % Lze využít odpočty ze základu daně 50–100 % v závislosti na výši podílu na vyplácející společnosti, nesnižuje se daňová sazba.	13 % do 5 mil. rublů 15 % nad 5 mil. rublů V případě vlastnění více než 50% podílu na společnosti po alespoň 365 dní je osvobozen
Daňový poplatník – nerezident	0–15 % Výjimky 35 % pro „daňové ráje“ bez smlouvy o zamezení dvojího zdanění	0–30 %	0–15 %
Podléhá sociálním a zdravotním pojištěním	NE	U režimu „pass through“ se uplatňuje self employment tax, tj. 12,4 % sociální pojištění + 2,9 % zdravotní pojištění	NE

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě poznatků a zdrojů uvedených v této práci

Závěr

Tato diplomová práce se průřezově zabývala tématem rozdělení zisku v kapitálových společnostech se zaměřením na srovnání právních systémů v České republice, Spojených státech amerických – stát Delaware a v Ruské federaci. Zkoumání tohoto komplexního a mnoha oborového procesu, který zohledňuje právní, daňové a ekonomické aspekty, poskytuje ucelený pohled na proces rozdělení zisku a limitace či motivace pro distribuci zisku v různých právních, politických a ekonomických kulturách.

Hlavním obecným zjištěním této práce je, že i přes rozdílné právní prostředí a ekonomické či geopolitické podmínky jsou tyto jurisdikce v některých aspektech rozdělení zisku založeny na podobných principech a postupech, které kapitálové společnosti sledují při rozhodování o rozdělení zisku. Výrazný rozdíl byl pozorován ve způsobu a rozsahu právní regulace a daňovém zacházení s výplatou podílu na zisku (dividendy), což ovlivňuje rozhodování společností o distribuci zisku. Zvláštní pozornost byla věnována daňovým režimům, kdy daňová zátěž spojená s rozdělením zisku je mnohdy klíčovým faktorem pro rozhodování o investici do společnosti. Zhodnocena byla rovněž i stabilita podnikatelského a právního prostředí.

V České republice je přístup k rozdělení zisku poměrně konzervativní a výrazně ovlivněný legislativními požadavky, které jsou na rozdíl od dalších dvou zkoumaných zemí detailněji zpracovány v zákonech. Důraz je kladen na rozhodování valné hromady, což na jednu stranu může investorům i statutárnímu orgánu dávat větší míru jistoty při jejich rozhodování, dodávat jejich rozhodování na transparentnosti a pozitivně působit na investory s ohledem na právní jistoty spojené s jejich právem podílet se na zisku společnosti, na stranu druhou mohou být tyto požadavky často svazující, omezovat flexibilitu manažerského vedení a zvyšovat administrativní náklady společnosti.

V Delaware je obecně přístup zákonodárce k distribuci zisku společností flexibilnější, s nižší administrativní zátěží a s větším důrazem na rozhodování manažerského vedení, kdy existuje presumpce, že zájem společnosti není nutně zájmem investora, tedy vedení společnosti požívá větší míry ochrany a následně i soudní benevolence při svém rozhodování, což bylo v této práci demonstrováno delawarskou judikaturou.

Ruská federace představuje rovněž poměrně konzervativní právní systém s určitými specifiky, ovlivněnými aktuální politickou situací a často nepředvídatelným rozhodováním správní a soudní soustavy, kdy jedním z faktorů je to, že se soudní rozhodnutí o totožné problematice často liší napříč jednotlivými oblastmi Ruské federace, přestože rozdělování zisku společností je upraveno na federální úrovni a mělo by být sjednoceno. Výrazným faktorem pro rozhodování, zda v Ruské

federaci vstoupit do společnosti jako společník, či akcionář, je zcela jednoznačně nepředvídatelnost vydávání politických závazných rozhodnutí vládou a prezidentem, jimž je dána možnost podnikatelské prostředí omezit i na úrovni jednotlivých společností tím, že v nich svými zásahy upravují podmínky rozhodování jak celé valné hromady, tak jednotlivých společníků, čímž omezují jejich majetkové právo nakládat se svým podílem na společnosti. Následkem těchto politických rozhodnutí může být valná hromada společnosti paralyzována, tedy nemůže rozhodnout ani o distribuci zisku mezi své investory (viz rozhodnutí prezidenta Putina o zbavení hlasovacích práv zahraničních investorů v Letišti Pulkovo). Mezi další politická rozhodnutí, která rozdělení zisku výrazně ovlivňují, jsou také pozastavení mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění, což některým investorům zvyšuje daňovou sazbu vyplaceného podílu na zisku, nebo omezení devizových plateb, kdy nestabilní kurz ruského rublu a jeho potenciálně ztížená směnitelnost může znehodnotit vyplacený podíl na zisku.

Jako protipól lze postavit stabilitu Spojených států amerických, založených na demokratických principech se silnou ochranou právního státu a podnikajících osob a s důrazem na transparentnost dat podnikatelského prostředí. Tento výrazný rozdíl autorka připisuje odlišným právním a ekonomickým i kulturním systémům a hodnotám, které v těchto zemích převládají. Nelze však opomenout fakt, že míra transparentnosti podnikatelských dat se může lišit napříč jednotlivými státy USA. Jedním z důvodů, proč si založit společnost v Delaware, nejsou pouze daňové výhody a v jistých případech nulová státní daň z příjmů společností, ale také nezveřejňování rejstříku skutečných majitelů, kdy samotný stát Delaware tuto informaci nepožaduje a potýká se se značnou kritikou svého benevolentního přístupu, který kromě kritizovaných negativních dopadů, konkrétně možným usnadňováním nelegálních aktivit, může působit i pozitivně a chránit investory před nechtěnou pozorností ze strany veřejnosti nebo konkurentů.

S ohledem na nestabilní politické, právní a podnikatelské prostředí a na možná reputační rizika (viz průběžně aktualizovaný seznam mezinárodních společností vytvořený Yale School of Management, poukazující na mezinárodní společnosti vyvíjející aktivitu v Ruské federaci¹⁰⁹), autorka výrazně nedoporučuje za současných podmínek investovat do společností vyplácejících podíl na zisku v Ruské federaci, přestože se tam některé aspekty spojené s úpravou distribuce podílu na zisku v kapitálových společnostech, mnohdy neliší od těch v České republice

¹⁰⁹SONNENFELD, J. Over 1,000 Companies Have Curtailed Operations in Russia. But Some Remain. In: *Som.yale.edu* [online]. 18. 12. 2023 [cit. 2023-12-11]. Dostupné z: <https://som.yale.edu/story/2022/over-1000-companies-have-curtailed-operations-russia-some-remain>

nebo Delaware. Detailněji zpracovanou komparaci, zahrnující jednotlivé srovnávané aspekty, lze najít v kapitole páté.

Jedním z klíčových omezení při tvorbě této práce byl její limitovaný rozsah, s ohledem na velké množství informací, jež bylo možné o každé jurisdikci zjistit, kdy ne všechny porovnávané aspekty bylo možné striktně porovnávat. Některé instituty, které si tato práce kladla za cíl zkoumat ve zvolených jurisdikcích, nebylo totiž možné dohledat a autorka se domnívá, že v obdobném významu v nich neexistují (například záloha na podíl na zisku). Omezení rozsahu této práce tak může ovlivnit obecnost učiněných závěrů. Autorka doporučuje další výzkum, který by rozšířil zjištěné poznatky o více detailů, například co se týče výpočtu samotného zdanitelného základu pro příjem ze zisku právnických osob. Případně lze průřezově rozšířit práci i na další země, například státy Asie nebo Arabského poloostrova, a přistupovat k tématu z dalších širších perspektiv. Dalším omezením je povaha a rozsah dostupných dat a zdrojů také s ohledem na současnou geopolitickou situaci, které mohly ovlivnit hloubku a šíři analýzy.

Výsledky práce nabízejí nejen akademický přínos, ale také praktické nasměrování pro korporátní subjekty, které se potýkají s otázkami distribuce zisku v různých právních a ekonomických prostředích. Práce poukazuje na to, že porozumění rozdělení zisku vyžaduje širokou perspektivu, jež zahrnuje různé právní systémy, ekonomické úvahy a zvážení geopolitické situace a nestability daného prostředí. Tato práce poskytuje základ pro další rozvoj a prohloubení poznání v této důležité a stále se vyvíjející oblasti, v praktickém kontextu mohou být její zjištění využita korporátními právníky, ekonomy a manažery pro orientaci v tomto tématu v porovnávaných státech a sloužit jako podklad pro další strategické rozhodování nejen o rozdělení zisku. Mohou také pomoci nasměrovat podnikatele v jejich úvahách, zda si v těchto jurisdikcích společnost zakládat a začít tam podnikat, neboť možnosti a zdanění rozdělení zisku jsou významným faktorem pro takovéto rozhodování.

Závěrem lze říct, že tato diplomová práce přispívá k lepšímu pochopení rozdělení zisku v kapitálových společnostech a zdůrazňuje význam mezinárodního porovnávání právních systémů v tomto kontextu. Širokospektrální průřezové pochopení je rovněž důležité i jako další podnět při tvorbě legislativy v České republice, která by se do budoucna mohla inspirovat rozvolněným právním i daňovým systémem Delaware. Autorka se domnívá, že pass through systém u společností s ručením omezeným s nesložitou strukturou vlastníků by v České republice usnadnil mnohá rozhodování těchto společností, snížil by jejich administrativní zátěž a uvolnil by generovaný zisk k okamžité dispozici majitelům společností. Možnosti implementace tohoto systému v českém podnikatelském a právním prostředí a jeho možné dopady do různých sfér rovněž mohou být zajímavým tématem k dalšímu zkoumání.

Seznam zkratek

CZK	Česká koruna
ČR	Česká republika
DC	Delaware Code
DGCL	Delaware General Corporateion Law
EPS	Zisk na akcii (Earnings per Share)
GAAP	Generally Accepted Accounting Principles
IRC	Internal Revenue Code
IZ	Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon
LLCA	Limited Liability Company Act
ObčZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObčZ RF	Federální zákon č. 51 - FZ, Občanský zákoník
RF	Ruská federace
ROE	Návratnost vlastního kapitálu (Return on Equity)
RUB	Ruský rubl
VK	Vlastní kapitál
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZESM	Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
ZoÚ	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Seznam použitých zdrojů

1 Seznam použité literatury

- ALLEN, F.; BREALEY, A. R.; MYERS, S. C. *Principles of Corporate Finance*. New York: McGraw-Hill/Irwin, 2011. ISBN 978-0-07-740489-5.
- ARNOLD, G.; LEWIS, D. *Corporate Financial Management*. 6th ed. Harlow: Pearson Education, 2019. ISBN 9781292140476.
- BERK, J.; DEMARZO, P. *Corporate Finance, Global Edition*. 5th ed. Harlow: Pearson Education, 2019. ISBN 9781292304212.
- CCH TAX LAW EDITORS. *U.S. Master Tax Guide (2023)*. U.S.A.: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-0808053552.
- CSACH, K. et al. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-784-4.
- ČECH, P.; ŠUK, P. *Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0.
- ČERNÁ, S. et al. *Právo obchodních korporací*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7598-991-8.
- GUBIN, E. P.; ALEKSEEVICH, V. V.; GORDEEVICH, L. P. *Predprinimatel'skoje pravo rossijskoj feděracii – učebnik*. Moskva: Norma, 2020. ISBN 978-5-91768-769-8.
- HOLLAND, R. J. Delaware Corporation Law: Judiciary, Executive, Legislature, Practitioners. *The Business Lawyer*. 2017, 72(4), 943–958. ISSN 0007-6899.
- HURYCHOVÁ, K.; TOMÁŠEK, P.; ZVÁRA, M. *Obchodní korporace v judikatuře českých a zahraničních soudů*. Praha: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3500.
- JOSKOVÁ, L.; PRAVDOVÁ, M.; DVOŘÁKOVÁ, E. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0872-5
- KARFÍKOVÁ, M. et al. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7552-935-0.
- LASÁK, J. et al. *Zákon o obchodních korporacích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-12-02]. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- MAŘÍK, M. *Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy*. 4., upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2018. ISBN 978-80-87865-38-5.
- PARRINO, R. et al. *Fundamentals of corporate finance*. 5th ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2022. ISBN 978-1-119-79538-4.

- SKÁLOVÁ, J. *Účetní a daňové souvislosti zákona o obchodních korporacích*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-971-7.
- STEARNS, R. J.; KANDESTIN, C. D. Delaware's solvency test: What is it and does it make sense? A comparison of solvency tests under the bankruptcy code and Delaware law. *Delaware Journal of Corporate Law*. 2011, 36(1), 166–187. ISSN 0364-9490.
- TROUGHTON, G. H.; NORONHA, G. *CFA Program Curriculum: Volume 4, Corporate Finance and Portfolio Management: Level I*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2014. ISBN 978-1-937537-63-0.
- VAN HORNE, J. C.; WACHOWICZ, J. M. *Fundamentals of financial management*. 13th ed. Edinburgh Gate, Harlow: Pearson Education, 2008. ISBN 978-0-273-71363-0.
- WEITZMAN, H. *What's the Matter with Delaware?: How the First State Has Favored the Rich, Powerful, and Criminal—and How It Costs Us All*. Princeton: Princeton University Press, 2022. ISBN 978-0-691-23574-5.

2 Seznam použitých internetových zdrojů

- AFANASIEV, V. Putin issues decree to prevent corporations from paying foreign investors in hard currency. In: *Upstreamonline.com* [online]. 7. 3. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.upstreamonline.com/politics/putin-issues-decree-to-prevent-corporations-from-paying-foreign-investors-in-hard-currency/2-1-1180446>
- ALLIANZ TRADE. End of recession in 2023 but medium-term outlook remains gloomy. In: *Allianz-trade.com* [online]. 1. 7. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.allianz-trade.com/en_US/resources/country-reports/russia.html
- ALLIANZ TRADE. Weak growth amid rebalancing of fiscal and external imbalances. In: *Allianz-trade.com* [online]. 1. 11. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.allianz-trade.com/en_global/economic-research/country-reports/Czech-Republic.html
- ALLIANZ. Country Risk Report United States. In: *Allianz.com* [online]. 1. 10. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.allianz.com/en/economic_research/publications/country-risk/united-states.html
- BAKSA, B. Who Can Approve Equity Grants? New Rules in Delaware. In: *Naspp.com* [online]. 22. 9. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.naspp.com/blog/equity-grant-approval-authority>

- BEZBORODOV, M. Vyplata dividendov imuštěstvom občestva: važnye dětali. In: *Klerk.ru* [online]. 31. 8. 2021 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.klerk.ru/buh/articles/518471/>
- BLACK, J. R.; LEVIS, S. *Why Corporations Choose Delaware* [online]. Dover: Delaware Department of State, 2007 [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: https://corpfiles.delaware.gov/pdfs/whycorporations_english.pdf
- BLOOMBERG NEWS. Putin Seizes Rights to St. Petersburg Airport From Foreign Investors. In: *Bloomberg.com* [online]. 1. 12. 2023 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-12-01/putin-seizes-st-petersburg-airport-management-from-fraport-qia>
- BLOOMBERG NEWS. Russia Reimposes Some Capital Controls to Stem Ruble's Slide. In: *Bloomberg.com* [online]. 11. 10. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-10-11/russia-reimposes-some-capital-controls-to-stem-ruble-s-slide>
- BLOOMBERG NEWS. Russia Relaxes Foreigner Dividend Limits But With Big Caveat. In: *Bloomberg.com* [online]. 23. 8. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-08-23/russia-relaxes-limits-on-dividend-payments-to-foreigners>
- BULANTSOV, M. A Russian LLC on the general taxation system decided to pay its participant the dividends due in goods. How to reflect this payment in accounting and tax accounting? Should VAT be reinstated? In: *Garant.ru* [online]. 18. 3. 2021 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.garant.ru/consult/account/1451561/>
- BULLOCK, J. W. *Annual Report Statistics 2022 - Division of Corporations – State of Delaware* [online]. Dover: Delaware Department of State, 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://corpfiles.delaware.gov/Annual-Reports/Division-of-Corporations-2022-Annual-Report.pdf>
- CFI TEAM. Exchange Control. In: *Corporatefinanceinstitute.com* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/exchange-control/>
- CONSULTANTPLUS. Account 84 „Retained earnings (uncovered loss)". *Consultant.ru* [online]. 2023 [cit. 2023-12-02]. Dostupné z: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_66752/6c709b04438a08d2f985cfe2749c219a1b02975f/

- ČECH, P. Aktuální otázky rozdělení zisku v s.r.o. a a.s. *Metodické aktuality: Registrované periodikum Svazu účetních České republiky* [online]. 2016, 11(8), 4–8 [cit. 2023-10-10]. ISSN 1211-4138. Dostupné z: <https://www.svaz-ucetnich.cz/metodicke-aktuality/2016-8>
- DELAWARE JUDICIARY. Court of Chancery – Delaware Courts – State of Delaware. *Courts.delaware.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-02]. Dostupné z: <https://courts.delaware.gov/chancery/index.aspx>
- DELAWARE'S GOVERNMENT. Corporate Income Tax FAQs. *Revenue.delaware.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: <https://revenue.delaware.gov/frequently-asked-questions/corporate-income-tax-faqs/>
- DIVISION OF CORPORATIONS. LLC/LP/GP Franchise Tax Instructions. *Corp.delaware.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://corp.delaware.gov/alt-entitytaxinstructions/>
- FEDERAL TAX SERVICE OF RUSSIA. Taxes on dividends. In: *Nalog.gov.ru* [online]. 12. 3. 2019 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.nalog.gov.ru/rn27/taxation/taxes/usn/8520350/>
- FELDMAN, S. Delaware corporations' annual franchise report and tax is due March 1. In: *Wolterskluwer.com* [online]. 6. 2. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/delaware-corporations-annual-franchise-report-and-tax-requirement>
- FINANCIAL CRIMES ENFORCEMENT NETWORK. Beneficial Ownership Information Reporting. In: *Fincen.gov* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.fincen.gov/boi>
- HAAS KUBÁTOVÁ, A. Rozdělování zisku u kapitálových společností. In: *Portal.pohoda.cz* [online]. 6. 11. 2019 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/rozdelovani-zisku-u-kapitalovych-spolecnosti/>
- HALL, J. How are dividends taxed? 2023 Dividend Tax Rates. In: *Fool.com* [online]. 30. 11. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.fool.com/investing/stock-market/types-of-stocks/dividend-stocks/how-dividends-taxed/>
- HONAKER, J. D.; WILENSKY, E. S. *Dividends, Redemptions and Stock Purchases* [online]. London: Practical Law Company, 2012 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.morrisnichols.com/assets/htmldocuments/1-519-2507.pdf>
- HUSTON, H. Compare S corporation vs C corporation. In: *Wolterskluwer.com* [online]. 13. 9. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/s-corp-vs-c-corp-differences-benefits>

- CHEN, J. Common Stock: What It Is, Different Types, vs. Preferred Stock. In: *Investopedia.com* [online]. 19. 9. 2023 [cit. 2023-11-15]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/c/commonstock.asp>
- CHEN, J. Property Dividend: What it is, How it Works, Example. In: *Investopedia.com* [online]. 22. 7. 2022 [cit. 2023-12-02]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/p/property-dividend.asp>
- IFRS-GAAP. Universal Chart of Accounts. In: *Ifrs-gaap.com* [online]. 5. 5. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.ifrs-gaap.com/universal-chart-accounts>
- INTERNAL REVENUE SERVICE. Self-Employment Tax (Social Security and Medicare Taxes). In: *Irs.gov* [online]. 3. 8. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/businesses/small-businesses-self-employed/self-employment-tax-social-security-and-medicare-taxes>
- INTERNAL REVENUE SERVICE. Topic No. 559, Net Investment Income Tax. In: *Irs.gov* [online]. 6. 4. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/taxtopics/tc559>
- INTERNAL REVENUE SERVICE. *U.S. Tax Guide for Aliens 2022 - Publication 519, cat. no. 15023T* [online]. Washington, D.C.: Internal Revenue Service, 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/pub/irs-pdf/p519.pdf>
- KOCIENIEWSKI, D. Delaware's \$1 Billion Incorporation Machine. In: *Bloomberg.com* [online]. 27. 4. 2016 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-04-27/delaware-s-1-billion-opacity-industry-gives-u-s-onshore-haven>
- LERMONTOV, J. M. *Commentary on Chapter 34 of the Tax Code of the Russian Federation "Insurance contributions" (item-by-item)* [online]. Moscow: Statute, 2017 [cit. 2023-11-01]. ISBN 978-5-8354-1301-0. Dostupné z: <https://www.iprbookshop.ru/58259.html>
- LIFFEY, K. Putin approves suspension of tax treaties with „unfriendly” countries – RIA. In: *Reuters.com* [online]. 8. 8. 2023 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/putin-approves-suspension-tax-treaties-with-unfriendly-countries-ria-2023-08-08/>
- MINISTRY OF FINANCE OF THE RUSSIAN FEDERATION. Federal Accounting Standards. *Minfin.gov.ru* [online]. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://minfin.gov.ru/ru/performance/accounting/accounting/standart/positions/>
- MOREV, D. Kak minoritarnomu akcioneru «vytaščit'» dividěndy (dobit'sja raspredělenija pribyli). In: *Zakon.ru* [online]. 11. 12. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné

- z: https://zakon.ru/blog/2023/12/11/kak_minoritarnomu_akcioneru_vytaschit_dividendy_dobitsya_raspredeleniya_pribyli
- POKORNÁ, L. Rozdělení zisku a výplata podílů na zisku v roce 2021. In: *Podnikatel.cz* [online]. 26. 4. 2021 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/rozdeleni-zisku-a-vyplata-podilu-na-zisku-v-roce-2021/>
- RAZGULIN, S. Možno li vyplatit' dividendy avansom. In: *26-2.ru* [online]. 30. 5. 2016 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.26-2.ru/qa/244060-qqbss-16-m5-mojno-li-vyplatit-dividendy-avansom>
- ROTH, A. Putin to discuss capital controls to help prop up rouble, report says. In: *Theguardian.com* [online]. 16. 8. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/business/2023/aug/16/putin-meeting-capital-controls-rouble-report>
- SIVOVA, M. Buchgaltěrskij účet pribyli i jeje ispol'zovaniya (njuansy). In: *Nalog.ru* [online]. 30. 5. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://nalog-nalog.ru/buhgalterskij_uchet/vedenie_buhgalterskogo_ucheta/buhgalterskij_uchet_pribyli_i_ee_ispolzovaniya_nyuansy-nm/
- SONNENFELD, J. Over 1,000 Companies Have Curtailed Operations in Russia. But Some Remain. In: *Som.yale.edu* [online]. 18. 12. 2023 [cit. 2023-12-11]. Dostupné z: <https://som.yale.edu/story/2022/over-1000-companies-have-curtailed-operations-russia-some-remain>
- STRAKOŠOVÁ, P. Záloha na podíl na zisku. In: *Pohledavky-zavazky.du.cz* [online]. 31. 1. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: https://www.pohledavky-zavazky.du.cz/33/zaloha-na-podil-na-zisku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EipiI_v0jv8BGeN4JuU5hIo/?uri_view_type=4
- ŠKAPA, S.; FOJTŮ, K. Dividendová strategie – součást behaviorální ekonomie. *Trendy ekonomiky a managementu* [online]. 2013, 7(17), 40 [cit. 2023-12-09]. ISSN 1802-8527. Dostupné z: <http://dspace.vutbr.cz/handle/11012/30720>
- TAYLOR, B. Whisky Dividends Anyone? In: *Globalfinancialdata.com* [online]. 2. 12. 2013 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://globalfinancialdata.com/whisky-dividends-anyone>
- UNCTAD. Adopts new restrictions on payments of dividends to the shareholders from the sanctioned states. In: *Investmentpolicy.unctad.org* [online]. 4. 5. 2022 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://investmentpolicy.unctad.org/investment-policy-monitor/measures/3945/russian-federation-adopts-new-restrictions-on-payments-of-dividends-to-the-shareholders-from-the-sanctioned-states>

VEPREVA, T. Vyplata dividendov učreditelju OOO. In: *Moedelo.org* [online]. 18. 7. 2023 [cit. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.moedelo.org/article-knowledge/dividendy-ooo>

3 Seznam použitých právních předpisů a judikatury

Česká republika

Právní předpisy

Směrnice Rady 2011/96/EU, o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.

Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 4. 2009 pod sp. zn. 29 Cdo 2254/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 9. 2009 pod sp. zn. 29 Cdo 4284/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 4. 2011 pod sp. zn. 29 Cdo 2363/2011.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2014 pod sp. zn. 29 Cdo 3059/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 9. 2011 pod sp. zn. 29 Cdo 1159/2010.

Ruská federace

Právní předpisy

Federální zákon č. 115-FZ, o boji proti legalizaci (praní) výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Federální zákon č. 12-FZ, o insolvenční (úpadku).

Federální zákon č. 14 - FZ, o společnostech s ručením omezeným.

Federální zákon č. 146-FZ, daňový zákoník Ruské federace, část I.

Federální zákon č. 208-FZ, o akciových společnostech.

Federální zákon č. 402-FZ, o účetnictví.

Federální zákon č. 488-FZ, o průmyslové politice Ruské federace.

Federální zákon č. 51 - FZ, Občanský zákoník.

Nařízení Ministerstva financí Ruské federace č. N43n, o schválení účetních předpisů "Účetní výkaznictví organizace PBU 4/99".

Usnesení vlády Ruské federace č. 107, o schválení předpisů o uznávání Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a interpretací Mezinárodních standardů účetního výkaznictví pro použití v Ruské federaci.

Usnesení vlády Ruské federace č. 719, o kritériích pro klasifikaci průmyslových výrobků jako výrobků, které nemají ekvivalent vyráběný v Ruské federaci.

Judikatura

Soudní rozhodnutí Nejvyššího rozhodčího soudu Ruské federace ze dne 18. 6. 2012 sp. zn. N VAS-7481/12.

Soudní rozhodnutí Nejvyššího soud Ruské federace ze dne 27. listopadu 2020 č. N305 ES20-17932.

Soudní rozhodnutí Rozhodčího soudu Severokavkazské oblasti ze dne 31.10.2018 č. NF08-9053/18 ve věci č. A32-56933/2017.

Soudní rozhodnutí Rozhodčího soudu Severozápadního obvodu ze dne 22. 5. 2023 č. F07-568/2023 ve věci č. A05-3395/2022.

Spojené státy americké (Delaware)

Právní předpisy

Corporate Transparency Act of 2019.

Delaware Code.

Delaware General Corporation Law.

Internal Revenue Code.

Limited Liability Company Act.

Trade Facilitation and Trade Enforcement Act of 2015.

United States Code.

Judikatura

Angelo, Gordon & Co., IP v. Allied Riser Communications Corporation, 805 A2d. 221 (Del. Ch. 2002).

Baron v. Allied Artics Pictures Corp., 337 A.2d 653 (Del. Ch. 1975).

Buckley Family Trust v. Charles Patrick McCleary, et al. (C.A. No. 2018-0903-AGB).

Eshleman v. Keenan, 194 A 40 (Del. Ch. 1937).

Gabelli & Co. V Liggett Group, Inc., 479 A.2d 276, 289 (Del. 1984).

Sinclair Oil Corp v. Levien, 280 A.2d 717 (Del. 1971).

SV Inv. Partners, LLC. V. ThoughWorks, inc., 7 A 3d 973, 982 (Del. Ch. 2010).

4 Seznam ostatních zdrojů

Dopis Ministerstva financí Ruské federace ze dne 25. 8. 2017 č. 03-03-06/1/54596.

KPMG Rusko. Doing Business in Russia – Your Roadmap to Successful Investments.

Obecně uznávané účetní principy (GAAP) uveřejněných Radou pro finanční účetní standardy (FASB).

ŠUK, P. *Akciová společnost pod drobnohledem: Podkladový materiál k semináři Staré Splavy 17. - 20. května 2018*. Praha: Agentura BOVA, 2018.

Výkladové stanovisko č. 25 expertní skupiny komise pro aplikaci nové civilní legislativy při ministerstvu spravedlnosti ze dne 9. dubna 2014 k rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojů.

Rozdělení zisku v kapitálových společnostech – Komparace právních systémů v České republice, Spojených státech amerických a Ruské federaci

Abstrakt

V moderním podnikatelském světě je rozdělení zisku kapitálové společnosti komplexním rozhodovacím procesem zohledňujícím nejen právní, daňové a ekonomické aspekty. Proto je tato práce rozdělena do pěti kapitol, kdy teoretická část rozebírá podstatu a implikace ekonomického chování společností, včetně motivací pro distribuci zisku.

Jádro práce tvoří tři analytické kapitoly rozdělení zisku v kapitálových společnostech České republiky, státu Delaware ve Spojených státech amerických a Ruské federace. Výběr umožňuje průřezově prozkoumat rozdílné přístupy k rozdělení vytvořeného zisku na pozadí odlišných právních kultur, i politických klimat a v závěrečné páté komparativní kapitole srovnat společné jmenovatele i odlišnosti distribuce zisku v kapitálových společnostech v těchto jurisdikcích.

Mezi dílčí okruhy, které práce komparuje, se řadí vybrané instituty spojené s rozdělením podílu na zisku (mj. bezhotovostní forma výplaty podílu na zisku, možnost nerozdělení zisku, zálohy a pevný podíl na zisku, nebo distribuce zisku osobám odlišným od společníků, či akcionářů). Dále do těchto okruhů autorka zahrnuje předpoklady rozdělení zisku (kdo může rozhodovat a za jakých podmínek) a daňové souvislosti spojené s výplatou podílu na zisku, tedy zda se bude jednat o systém dvojího zdanění a jak bude tento systém dopadat do sféry investora.

Autorka nezapomíná na zasazení do kontextu současné geopolitické situace, která má zejména v Ruské federaci vliv na stabilitu podnikatelského prostředí, proto investici v tomto státě za současné situace nedoporučuje. Naopak považuje za potenciálně zajímavé dále zkoumat možnost implementace amerického daňového „pass through“ systému do českého prostředí, neboť se domnívá, že by mohl snížit administrativní zátěž společností s nesložitou vlastnickou strukturou.

V práci je využita široká škála zdrojů od zákonů a judikatur, přes odborné knihy, až po hodnocení a stanoviska konzultačních společností a renomovaných online zdrojů, což z ní činí komplexní a multidisciplinární materiál. Přestože se nezabývá každým detailním aspektem problematiky, práce slouží jako průvodce nejdůležitějšími koncepty a odlišnostmi v distribuci zisku napříč vybranými jurisdikcemi a je určena nejen právníkům a ekonomům, ale všem, kteří se zajímají o dynamiku korporátního financování a správy kapitálových společností.

**Klíčová slova: Delaware, dividenda, kapitálová společnost, rozdělení zisku,
Ruská federace, Spojené státy americké**

Profit Distribution in Capital Companies – A Comparison of Legal Systems in the Czech Republic, the United States of America, and the Russian Federation

Abstract

In the modern business world, the distribution of a company's profits is a complex decision-making process that considers not only legal, tax, and economic aspects but also political and cultural contexts. Therefore, this thesis is divided into five chapters, the first of which is a theoretical section discussing the nature and implications of corporate economic behavior, including the motivations for profit distribution.

The core of the thesis consists of three analytical chapters on the distribution of profits in capital companies in the Czech Republic, the State of Delaware in the United States of America, and the Russian Federation. This selection allows for a cross-sectional examination of the different approaches to this topic against diverse legal cultures and political climates. The fifth and concluding chapter offers a comparative analysis of the commonalities and differences in profit distribution in capital companies within these jurisdictions.

Among the sub-areas that the thesis compares are selected institutions related to the distribution of profit shares, such as the non-cash form of payment, the option of not distributing profits, advances, fixed profit shares, and the distribution of profits to persons other than members or shareholders. Additionally, the thesis examines the prerequisites for profit distribution (who can decide and under what conditions) and the tax implications associated with paying a profit share, including the presence of a double taxation system and its impact on investors.

The author also examines the investment context considering the current geopolitical situation, which significantly affects the stability of the business environment in the Russian Federation, and therefore advises against investment in this country under the current circumstances. Conversely, the author finds exploring the potential implementation of the US 'pass through' tax system in the Czech environment interesting, as she believes it could reduce the administrative burden on companies with a non-complex ownership structure.

Various sources are used in the paper, ranging from laws and case law to specialist books, as well as evaluations and opinions from consulting firms and reputable online sources, making it a comprehensive and multidisciplinary study. Although it does not cover every detailed aspect of the subject, the work serves as a guide to the essential concepts and differences in profit distribution across selected jurisdictions. The thesis is aimed at a broad audience, including lawyers, economists, and anyone interested in corporate finance and governance dynamics.

Keywords: Delaware, dividend, capital company, profit distribution, Russian Federation, United States